

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra dějin umění

Obor: Dějiny výtvarných umění

Malíř František Matoušek
(1901 - 1961)

-

monografie malíře

Magisterská diplomová práce

Jana Svobodová

Vedoucí diplomové práce: Doc. PaedDr. Alena Kavčáková,
Dr.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci vypracovala samostatně a s použitím uvedených pramenů a literatury.

Ve Vysokém Mýtě v červnu 2011

Za pomoc při vypracování této diplomové práce bych ráda poděkovala - za vedení práce a cenné rady Doc. PaedDr. Aleně Kavčákové, Dr. - a PhDr. Pavlu Chalupovi, řediteli Městské galerie ve Vysokém Mýtě, za zpřístupnění pozůstalosti Františka Matouška a archivu galerie.

Obsah

Úvod.....	5
1. Současný stav bádání.....	6
2. Život Františka Matouška (1901-1961).....	12
2.1. Dětství a mládí, Vysoké Mýto (1901 - 1920)....	12
2.2. Studium na Akademii v Praze (1920 - 1929)....	16
2.3. Praha, Paříž 1930 - 1939.....	21
2.4. V emigraci, Paříž 1939 - 1940.....	24
2.5. Londýn 1940 - 1944 a New York 1944 - 1945....	31
2.6. Paříž, 1945 - 1950.....	34
2.7. Praha, 1950-1961.....	37
3. Dílo.....	40
3.1. Realistické počátky.....	40
3.2. Pod vlivem Devětsilu.....	44
3.3. Elementární geometrické formy.....	51
3.4. Působení surrealismu.....	56
3.5. Ve válečném dění.....	60
3.6. Reakce na válku.....	66
3.7. Na vlně socialistického realismu.....	69
4. Závěr.....	73
5. Prameny.....	75
6. Literatura.....	76
7. Summary.....	79
8. Soupis díla Františka Matouška (1901-1961).....	81
9. Seznam obrazové přílohy.....	172
9.1.Obrazová příloha.....	183

Úvod

Téma i cíl mé diplomové práce navazují na bakalářskou práci s názvem *Malíř František Matoušek (1901-1961)*,¹ v níž jsem se pokusila představit život a dílo akademického malíře Františka Matouška, narozeného roku 1901 ve Vysokém Mýtě a který zemřel v roce 1961 v Praze.

Diplomová práce je pokračováním bádání a shrnuje veškeré dohledané informace, které byly dostupné nejen na našem území. Pro celkové dohledání informací o životě a díle malíře Františka Matouška bylo nutné přistoupit i k bádání v zahraničí. Díky studijnímu programu Erasmus jsem mohla v Paříži dohledat informace o umělcově podstatné životní etapě.

Jedním z hlavních úkolů této práce je tedy doplnění a prohloubení nově získaných informací navazující na předchozí bádání.

Po jednotlivých kapitolách umělcova rozmanitého života se zabývám vývojem pozoruhodného uměleckého díla Františka Matouška, po kterém následuje soupis všech dosud zjištěných děl, jehož hlavním zdrojem je především malířova pozůstalost uložená v Městské galerii ve Vysokém Mýtě.

V této práci je též přistoupeno k tvorbě definitivního soupisu malířova uměleckého díla, který poslouží k uměleckohistorickému zhodnocení a zařazení Matouškova díla do kontextu evropské avantgardy 20. století.

¹ Svobodová Jana, *Malíř, František Matoušek (1901-1961)* (bakalářská diplomová práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2009.

1. Současný stav bádání

O malíři Františku Matouškovi existovalo do nedávné doby nemnoho informací, které se daly vyhledat v umělecko-historických encyklopediích a slovnících českého výtvarného umění, v nichž však můžeme nalézt jen základní údaje. Pro bádání o Matouškově díle jsou zásadní dvě nepřiliš rozsáhlé monografie *F. Matoušek, Obrazy 1925* s podtitulem *Obrazy knižně vydané*² a *F. Matoušek Paintings and Drawings*,³ publikace, jež byla vydaná v Londýně roku 1943. Další publikace vydaná Vladimírem Žikešem v roce 1947 představuje mapu litografií, v níž jsou udány jen základní informace o umělcově životě.⁴

Při konání samostatných výstav F. Matouška vyšly nepřiliš rozsáhlé katalogy, avšak prozatím se podařilo vypátrat pouze tři k jeho samostatným výstavám v Československu z roku 1951 a 1961.⁵

Autobiografické poznámky, vlastnoručně sepsané Matouškem v roce 1961, zřejmě pro připravovanou monografii, představují nejzásadnější a velmi cenný pramen pro bádání o jeho životě a díle.⁶ Tyto rukopisné

² *F. Matoušek, Obrazy 1925 - Obrazy knižně vydané*, Studentské knihkupectví a nakladatelství, Praha, 1925.

³ Karel Brušák, *F. Matoušek, Paintings and Drawings*, Lincoln - Prager Publishers, London, 1943.

⁴ *F. Matoušek 1939 - 45*, Vladimír Žikeš, Praha, 1947.

⁵ *František Matoušek, Kresby a záznamy ze současné Francie a z válečných let*, Výstava síně Československého spisovatele, Praha, 1951. - *František Matoušek, Výběr z životního díla k 60. narozeninám* (kat. výst.), Městská galerie Vysoké Mýto 1961. - *František Matoušek - Výstava k 60. narozeninám* (kat. výst.), Galerie Václava Špály - Praha, Stráž, Plzeň, 1961.

⁶ Rukopisné poznámky Františka Matouška. Tyto poznámky jsou uloženy v Městské galerii ve Vysokém Mýtě a tvoří je celkem 53 listů, které jsou označeny: první tři listy I-III, ostatní

poznámky jsou v majetku Městské galerie ve Vysokém Mýtě, která spravuje malířovu pozůstalost. Tato pozůstalost je tak hlavním zdrojem pro soupis umělcova díla, neboť dokumentuje jeho umělecký vývoj od dvacátých let dvacátého století až do jeho smrti roku 1961. Druhý největší fond po vysokomýtské galerii se nachází v Národní galerii v Praze, dále je Matouškovo dílo uloženo ve Východočeské galerii v Pardubicích, Galerii výtvarného umění v Náchodě a v Galerii umění v Karlových Varech.

V roce 2009 bylo bádání o F. Matouškovi poprvé shrnuto v bakalářské práci,⁷ která byla východiskem pro zkoncipování monografické výstavy umělcova díla v Městské galerii ve Vysokém Mýtě a pro vydání katalogu.⁸ Tato výstava byla reprizována v Galerii výtvarného umění v Náchodě v roce 2010.⁹ Uspořádání první výstavy vedlo k oslovení Vysokomýtské galerie vedením Národní galerie v Praze za účelem zapůjčení a vystavení tří Matouškových děl¹⁰ do stálé expozice umění 20. a 21. století ve Veletržním paláci.

Důležitý zdroj informací při bádání po dílech Františka Matouška představují i aukční síně, nejen u nás, ale i v zahraničí. V poslední době proběhla v pražském Dorotheu aukce Matouškova obrazu *Večer na*

listy označeny Matouškem: 1-6, a další s nadpisem jednotlivých let.

⁷ Svobodová (pozn.1)

⁸ *Z pozůstalosti Františka Matouška (1901-1961)* konané v Městské galerii ve Vysokém Mýtě od 22.11. do 18.12. 2009. Pavel Chalupa- Jana Svobodová, *František Matoušek (1901-1961): Residue*, (kat. výstavy) Městská galerie ve Vysokém Mýtě, 2009.

⁹ *František Matoušek (1901-1961)*, Galerie výtvarného umění v Náchodě, 24.6.- 29.8.2010.

¹⁰ František Matoušek, *Kruhy v bílém*, (2.pol. 20. let), Městská galerie Vysoké Mýto (dále jen MGVM)G 299, František Matoušek, *Kompozice*, 1928, MGVM 299, František Matoušek, *Geometrická kompozice*, (2. pol. 20. let), olej, plátno 45 x 52 cm, znač. vlevo dole: f. matoušek MGVM G 235.

Černém moři.¹¹ V americkém Austinu byl k prodeji obraz s názvem *Pražský hrad*.¹²

Vzhledem k tomu, že František Matoušek žil v Paříži od roku 1938, vyjma pěti let, kdy během druhé světové války pobýval ve Velké Británii a krátce ve Spojených státech amerických, směřovalo bádání k dohledání informací potřebných k ucelení malířovy bibliografie a především k dotvoření soupisu Matouškova obsáhlého a rozmanitého díla v Paříži.¹³

Autorčino bádání v Paříži bylo rozděleno do několika částí. Důležitým zdrojem pro bádání byly informace uvedené v Matouškových rukopisných poznámkách. Podle nich byly hledány stopy v těch institucích, kde Matoušek působil. Žádné zásadní archivní dokumenty či nové zmínky o Matouškově působení však nebyly nalezeny. Bádání bylo neúspěšné například na adrese 18, rue Bonaparte v Paříži, kam Matoušek přesunul v roce 1946 Školu užitého umění z Londýna a kde nyní sídlí České centrum. Na pařížské ambasádě, kde údajně Matoušek pracoval po boku Adolfa Hoffmeistera, neexistují o pracovním poměru žádné doklady.¹⁴ Stejně tak bádání v rodinném archivu Adolfa Hoffmeistera ani v Památníku národního písemnictví, kde je Hoffmeisterův osobní fond zpracován,

¹¹ František Matoušek, *Večer na Černém moři*, (1955), olej, překližka, 73 x 100 cm, znač. vlevo dole F. Matoušek, lehce poškozený rám, <http://www.dorotheum.com/cz/aukce-detail/aukce-8707-umni-a-starozitnosti-praha/lot-1073623-matousek-frantisek-vysoke-myto-1901-1961-praha.html>, vyhledáno 8.4.2011.

¹² František Matoušek, *Pražský hrad*, olej, plátno, signováno vpravo dole F. Matoušek, 25 x 33 cm. <http://www.liveauctioneers.com/item/8022858#>, vyhledáno 8.4.2011.

¹³ Po nezdařeném pokusu o získání grantu a pro pokračování bádání v zahraničí, v Londýně a Paříži, bylo další možností pro pokročení tohoto bádání nastoupit studijní pobyt díky programu Erasmus 2010/2011 na Département de l'Histoire de l'art et l'archéologie Université Paris Sorbonne IV.

¹⁴ Velvyslanectví ČR ve Francii, 15, avenue Charles Floquet, 75007 PARIS.

bohužel nepřineslo nové informace.¹⁵ V *Institutu d'Études Slaves* jsem měla možnost nahlédnout do zpřístupněného archivu Vladimíra Pešky,¹⁶ obsahujícího výstřižky novinových článků o české avantgardě a výtvarném umění 20. století. Ani zde však bádání nebylo úspěšné. V tomto institutu se pod jménem Františka Matoušek nachází pouze sborník poezie vydaný roku 1940 Miladou Sisovou *Hlasy domova*¹⁷ a publikace s názvem *Kdo zavinil Mnichov*, pro kterou Matoušek navrhl obálku a vazbu.¹⁸ Nové poznatky nepřineslo ani studium kulturně-historické revue *Rencontres* z let 1934-1950.¹⁹

Dalším úkolem bylo vyhledání všech periodik, do kterých Matoušek dle svých poznámek přispíval ilustracemi.²⁰ Od roku 1947 do roku 1949 Matoušek

¹⁵ J. Stillerová, *Adolf Hoffmeister*, Praha 2009, edice inv. č. 1257. Osobní fond v rozsahu 27 kartónů z let 1908 - 1970, které obsahují doklady, korespondenci, rukopisy, tisky, výstřižky i fotografie.

¹⁶ Archiv Vladimíra Pešky uložený v l'Institut d'Études Slaves, rue Michelet 9, 75006 Paris, France, přístupný po povolení povolení předsedy Institutu d'Études Slaves, Prof. Stéphanu Viellarda.

¹⁷ Milada Sisová (red.), *Hlasy domova, Verše, 1940*, Edice Československého boje, Paříž, 1940. Tisk J. Zamastil, 38 s. Signatura Ts 9772. Institutu d'Études Slaves, 9, rue Michelet, 75006, Paris, France.

¹⁸ *Kdo zavinil Mnichov*, Sborník z mezinárodního zasedání k 20. výročí Mnichova, Státní nakladatelství politické literatury v Praze, 1959, Praha. Signatura Ts 6477, fond Institutu d'Études Slaves, 9, rue Michelet, 75006, Paris France.

¹⁹ *Revue Rencontres*, Institut d'études slaves, signatura je Pr 720.

²⁰ Díky prof. Véronique Gérard Powell z Université Paris-Sorbonne IV a s doporučením Martina J. Bonharda, ředitele Českého centra v Paříži, mi bylo umožněno bádát v *Bibliothèque Nationale de France*, v badatelské části, která je přístupná pouze doktorandům a badatelům s odborným doporučením. Matoušek dle svých rukopisných poznámek přispíval vlastními ilustracemi do *Parallèle 50, Nouvelles Tchecoslovaques* a do *Lettres françaises*, kam přispíval v letech 1947-50. V *Bibliothèque Nationale de France* disponuje tímto revue, avšak chybí zde čísla tohoto periodika od roku 1947, tudíž Matouškovu poznámku nelze potvrdit ani vyvrátit. Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6). list 1939, 1947-1950.

pravidelně tvořil ilustrace pro revui *Parallèle 50*.²¹ Do časopisu *Nouvelles Tchecoslovaques* přispěl Matoušek v roce 1939 dvěma ilustracemi.²²

Dle Matouškových rukopisných poznámek bylo postupováno i v případě vyhledávání pařížských galerií, ve kterých umělec vystavoval, avšak i zde bylo pátrání marné.

Úspěšně se podařilo potvrdit Matouškovu poznámku z roku 1939, že vytvořil v tehdejší cestovní kanceláři Čedok v Paříži na l'avenue de l'Opéra nástěnnou malbu o rozměrech 3 x 2 m, která však byla po rozsáhlé rekonstrukci domu v roce 1997 odstraněna neznámo kam.²³

Přes veškeré cenné rady, které při bádání po Františkovi Matouškovi poskytli Prof. Xavier Galmiche a doc. Markéta Theinardtová z Université de Paris IV - Sorbonne, département de langue et civilisation tchèques, a dále Milan Klepel, Antonín Liehm, Jana Clavery, Jean-Philippe Namont,²⁴ je množství nových informací, i přes intenzivní bádání, skromné. Cenné je však v tomto případě zjištění, že získání dalších poznatků v Paříži již není možné,

²¹ Ve 21 číslech jednotlivých vydání *Parallèle 50* se nacházejí Matouškovy ilustrace: č.30(1947, 18 janv.)- č. 168 (1950, 9 decem.), Paris, Bruxelles, Berne, Prague, Bratislav, Bibliothèque Nationale de France, GR FOL- JO- 4555. Na stránkách revue *Parallèle 50* existuje jeden z důkazů existence a činnosti Matouškovy Školy užitého umění: L'exposition de l'école tchecoslovaque des arts appliqueés , *Parallèle 50*, 1948, č. 94, 13.5., s.4.

²² *Nouvelles Tchecoslovaques*, 1939, 62, 1. Novembre, FOL-JO-1872 .

²³ 32, l'avenue del'Opéra, Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list č.31, označený Matouškem „1939.“ Dle vzpomínek pracovníků Českých aerolinek, které se dělili o kancelář s cestovní kanceláří Čedok, Annie Dezert a Marie Gils, se jednalo o malbu Staré Prahy.

²⁴ Specialista na československou komunitu ve Francii mezi válkami. La Colonie et les Tchecoslovaques de France. Sentiment d'appartenance, discours et relations de pouvoir (1914 -1940).

neboť pamětníci již nežijí a jejich cenné vzpomínky jsou nenávratně ztraceny.

2. Život Františka Matouška (1901-1961)

2.1. Dětství a mládí, Vysoké Mýto (1901 - 1920)

František Matoušek se narodil 12. 5. 1901 ve Vysokém Mýtu v dnes již neexistujícím domě ve Vladislavově ulici č. 88. Byl druhým dítětem²⁵ kamnáře a krbaře Jana Matouška a jeho manželky Anny, rozené Komárkové.²⁶

Své dětství strávil Matoušek v obchodnickém a řemeslnickém prostředí, neboť jeho otec se živil výrobou kamen a krbů,²⁷ Matouškova matka pracovala v textilním obchodě, který zavedla její sestra.

Jako sedmiletý chlapec se Matoušek léčil z tuberkulózy,²⁸ a proto na doporučení lékaře odjel za svou sestrou Annou Pospíšilovou, provdanou roku 1908 do přímořského Terstu. Tady mladý František Matoušek strávil podstatnou část svého dětství a ze zdravotních důvodů zde několikrát dlouhodobě pobýval i později.²⁹ Matouška tu jistě uchvátilo cizokrajné prostředí a především teplé slunce a moře. Úryvek z Matouškových rukopisných poznámek k tomu říká: „V Terstu: Edisonský biograf - barevný, girlandy žárovek, zvonky, jižní ruch,

²⁵ František Matoušek měl starší sestru Annu, provdanou Pospíšilovou (1885-1988), která se po smrti rodičů stala majitelkou domu ve Vladislavově ulici čp.88 a která odkázala Městské galerii ve Vysokém Mýtu malířovu pozůstalost. Údaje o Anně Matouškové, viz archiv Odboru občanských agend - evidence obyvatelstva Městského úřadu ve Vysokém Mýtu. Viz také pozůstalost F. Matouška, inventář Městské galerie ve Vysokém Mýtu.

²⁶ Františkova babička z matčiny strany Aloisie Komárková přišla za svou sestrou do Vysokého Mýta jako vdova po svém manželovi Josefu Komárkovi, správci u hraběte Harracha, viz rukopisné poznámky F. Matouška (pozn.4), list I.

²⁷ Návrhy na jejich rekonstrukci, provedení a vzory si kreslil Matouškův otec sám.

²⁸ Jana Hoffmeisterová, *František Matoušek, Výběr z životního díla k 60. narozeninám*, (kat.výst.), Městská galerie Vysoké Mýto 1961, s.4

²⁹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6).

světla, italština, velkoměsto, výlety loděmi, koncerty, mandolíny, cizí chutě a vůně..." Je to sice jen krátký výčet toho, co si Matoušek z dětství, zpola stráveném v Itálii, pamatoval po celý život, je to však na druhé straně velmi výmluvný důkaz o neobyčejně bohatém smyslovém vnímání reality.³⁰ Pro zaznamenání všeho, co viděl a cítil, začal v té době kreslit a malovat.³¹ Když se v jedenácti letech vrátil po dlouhodobém pobytu v Terstu do Vysokého Mýta, v malování a kreslení pokračoval.³²

V roce 1912 nastoupil na vysokomýtské gymnázium, avšak v době těchto studií propadl četbě i tvorbě poezie; poezie mu pak zůstala zálibou po celý život.³³ Přátelil se se synem Otmara Vaňorného, profesora klasických jazyků, jehož rodinu často navštěvoval a poslouchal zde rozpravy o Řecku.³⁴ Zážitky vážnosti předválečné a válečné doby zaznamenával František Matoušek ve svých kresbách.³⁵ V nedaleké Chocni byl tábor polských uprchlíků. Všechny tyto události byly jistě příčinou Matouškova rychlého dospívání. Ve válečné době byla výuka na vysokomýtském gymnáziu nepravidelná. Matoušek se proto věnoval naplno svým zájmům. V této době hojně navštěvoval vysokomýtský biograf, divadlo i koncerty.³⁶ V této době se také věnoval navrhování a

³⁰ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list III.

³¹ Rukopisné poznámky (pozn. 6), list II. Zde si Matoušek poznamenal zřejmě větu jednoho z rodičů: „*A namaluj cos viděl!*”

³² Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list III. V 11 letech portrétoval svého otce: „[...]portrét táty 9/4 1912 [...]”

³³ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list III.

³⁴ Ibidem, list 4.

³⁵ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 2: „[...]vlastní práce, revolta spojená se zrychleným dospíváním—obrazy vyjadřují to, co cítím: figurální, společenské. Ve 12 letech od moře domů—vyrostl rychle, dospíval i díváním [...]”

³⁶ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 2:

malbě plakátů doprovázejících nejruznější kulturní dění ve městě. Od roku 1917 odebíral *Topičův sborník, Zlatou Prahu* či *Volné směry* a sbíral reprodukce obrazů.³⁷

Ve čtrnácti-patnácti letech se u něj projevila nechuť ke studiu, věnoval se raději malování. V rukopisných poznámkách to budoucí malíř vylíčil takto: „Říkám, že nechci žít, zanedbávám všechno, těžký hovor se švakrem delegovaným rodinou. Výsledek bylo dlouhé uvědomování, že život stojí za to, jen pro malování, a to pak opět táhlo malbou.“³⁸ Matouškovy vzpomínky na rané mládí působí možná úsměvně, avšak projev vzdoru vůči přání rodičů, aby se tedy šel vyučit řemeslu, způsobil, že mladý student ve studiu na gymnáziu nakonec pokračoval a že na jaře roku 1920 úspěšně odmaturoval.

V šestnácti letech u Matouška nastal: „velký zlom: chci když, tak kloudně malovat.“³⁹ Z počátku zkoušel možnosti nejruznějších technik a materiálů, malbu pastely a olejem, kresbu perem, linoryt. Během výuky na gymnáziu se pokoušel též o modelování ze sádry, maloval zátiší i krajiny.⁴⁰ V roce 1917 začal pravidelně docházet k vysokomýtskému malíři Arnoldu Koblitzovi.⁴¹ Jeho podpora při výuce kresby a anatomie dodala mladému Matouškovi větší ctižádost, pílil, ale i pocit štěstí z tvorby.⁴² Matoušek pro sebe objevil i vzor v malířské

„První poznávání mistrů[...] a od té doby vášnivé vrhání na hudbu, Smetana, Dvořák, vlastní kvarteta u nás, Studentský sbor, později Studentský orchestr.“

³⁷ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 2.

³⁸ Ibidem.

³⁹ Ibidem, list 3.

⁴⁰ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 2: „Zátiší se salámem, první oleje- Limperka, chalupy (vždy víc k lidem než samoty.)“

⁴¹ Arnold Koblitz (1883-1933) do roku 1918 pobýval ve Vysokém Mýtě, poté se odstěhoval do Prahy. Blíže Pavel Chalupa, Arnold Koblitz, *Vysokomýtský zpravodaj*, č. 6, Vysoké Mýto 2007, s. 5.

⁴² Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 3: „Z nejšťastnějších dob života, do maturity.“

tvorbě Preislerově, o níž si poznamenal: „ [...]to je už pohádkové smíření se skutečnostmi[...].“⁴³

V prosinci roku 1919 se Matoušek vydal na tajný výlet do Prahy a dle vlastních poznámek se tehdy ocitl na Akademii, kterou sám navštívil. V Praze jej překvapila akademická špína neboli seznámení s protekčním prostředím. Pocítil zde i dny o hladu.⁴⁴ Po maturitě se rovněž vydal na cesty na Moravské Slovácko a do Bratislavy.⁴⁵

⁴³ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 3.

⁴⁴ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 3.

⁴⁵ Ibidem.

2.2. Studium na Akademii v Praze (1920 – 1929)

Po úspěšném odmaturování na vysokomýtském gymnáziu byl František Matoušek přijat na první pokus na Akademii výtvarných umění v Praze.⁴⁶ Nastoupil ke všeobecnému studiu, kde výuka spočívala hlavně v důrazu na ovládnutí techniky kresby, studiu anatomie, kreslení figury a aktu.⁴⁷ Na Akademii tehdy probíhaly diskuse o budoucím směřování umění i jednotlivých umělců, a tak se studenti seznamovali nejen s výtvarnými technikami, ale i s prostředím umělce obklopující. K prostředí Akademie a samotné Praze se Matoušek vyjádřil ve svých poznámkách, že „[...] překáží vyrovnanosti, osobitosti [...]“⁴⁸ Jen těžce se vyrovnával s takovým okolím.

Během studií, poprvé na jaře roku 1921, se malíř potýkal s nedostatkem vlastního nadšení při práci ve školním ateliéru. Znervózňovala jej především tvorba před očima ostatních spolužáků.⁴⁹ Částečnou útechu nacházel ve filozofii Georga Wilhelma Friedricha Hegela a Immanuela Kanta.⁵⁰

Mezi členy avantgardního Devětsilu,⁵¹ jehož členem se stal František Matoušek v roce 1926, našel své pozdější

⁴⁶Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 6. Z 300 přihlášených studentů bylo vybráno 18, kteří byli toho roku přijati.

⁴⁷ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1920.

⁴⁸ Ibidem.

⁴⁹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1920.

⁵⁰ Ibidem.

⁵¹ Mgr. Andrea Jochmanová, Ph.D., *Kontexty české divadelní avantgardy a tvorba Jiřího Frejky ve dvacátých letech XX.století*, (disertační práce), Ústav pro studium divadla a interaktivních médií, FF MUNI, Brno 2006. Umělecké sdružení Devětsil bylo založeno v roce 1920 v kavárně Union. Účelem spolku, jak stanovoval druhý bod, byla propagace mladého umění přednáškami, publikacemi, výstavami, akademiemi, divadelními představeními, koncerty a navázáním a udržováním styků s příbuznými korporacemi domácími i cizími. Předsedou byl zvolen Vladislav Vančura, mluvčím Karel Teige a prvním tajemníkem spolku Adolf Hoffmeister.

dlouholeté přátele, mezi něž patřil například Adolf Hoffmeister.⁵²

Následující dva roky tříletého všeobecného studia na Akademii strávil Matoušek pod vedením profesora Jakuba Obrovského⁵³ a jeho spolužákem byl mimo jiné Jindřich Štyrský.⁵⁴

Na podzim roku 1923 nastoupil František Matoušek na grafickou speciálku k profesoru Augustu Brömsemu,⁵⁵ avšak po jeho smrti v roce 1925 přestal Akademii pravidelně navštěvovat a začal docházet na přednášky dějin umění profesora Antonína Matějčka⁵⁶ na Karlově univerzitě, kde také navštěvoval přednášky filozofie a pedagogiky.⁵⁷ Na Akademii se znovu zapsal do letního semestru 1926/1927. Absolutorium a diplom akademického malíře získal v roce 1929 u profesora Františka Thieleho,⁵⁸ Brömseho nástupce.

Pod dojmem výtvarných názorů uměleckého sdružení Devětsil,⁵⁹ jehož členem se stal v roce 1925, tehdy vytvořil řadu konstruktivismem ovlivněných kompozic. V roce 1925 Matoušek vstoupil i do Komunistické strany Československa a jejím členem pak zůstal po celý svůj život.

⁵² Adolf Hoffmeister (1902-1973).

⁵³ Jakub Obrovský (1882-1949).

⁵⁴ Na Akademii studoval Štyrský (1899-1949) stejně jako Matoušek od roku 1920, absolvoval však podstatně dříve, již v roce 1924.

⁵⁵ August Brömse (1873-1925).

⁵⁶ Antonín Matějček (1889-1950).

⁵⁷ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1927. V archivu filozofické, ani pedagogické fakulty se však žádné dokumenty dokazující Matouškovo studium nenacházejí.

⁵⁸ František Thiele (1868-1945)

⁵⁹ Za dobu své existence (1920-1931) se jeho členy stalo na 60 autorů, většinou narozených kolem roku 1900. František Šmejkal, Výtvarná avantgarda dvacátých let, Devětsil in: Vojtěch Lahoda (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění IV/1, 2, 1890 - 1938*, Praha 1998, s.151.

První Matouškova monografie s názvem *Obrazy 1925 - Obrazy knižně vydané*⁶⁰ obsahuje celkem deset obrazů inspirovaných výzvami Karla Teigeho,⁶¹ který lpěl na nutnosti vytvoření nového umění díky reprodukovatelnosti.⁶² Tyto obrazové básně a koláže, jak je nazval Josef Čapek,⁶³ který Matouškovu monografii doplnil textem,⁶⁴ byly poprvé vystaveny v roce 1926 s Devětsilem v Domě umělců.⁶⁵

V Praze se spíše než se spolužáky stýkal s příslušníky české levicové inteligence a avantgardy sdružujících se kolem Devětsilu a Osvobozeného divadla, a scházejících se v prostředí Národní kavárny. František Matoušek z tohoto okruhu ve svých autobiografických poznámkách uvedl tato jména: Karel Teige, Vladimír Štulc, Jaroslav Seifert, Vítězslav Nezval, Jaromír Krejcar, Jiří Frejka, Emil František Burian, Artuš Černík, Karel Konrád, Konstantin Biebl a Julius Fučík.⁶⁶ V roce 1927 se Matoušek připojil k Frejkově nově vzniklému avantgardnímu souboru s amatérským provozem působícím v Umělecké Besedě. O dva roky později odešel Matoušek za novým Frejkovým divadelním projektem, který nesl název *Moderní studio*.⁶⁷

⁶⁰ F. Matoušek, *Obrazy 1925 - Obrazy knižně vydané*, Studentské knihkupectví a nakladatelství, Praha, 1925.

⁶¹ Karel Teige (1900- 1951).

⁶² František Šmejkal, *Josef Šíma*, Odeon, 1988, s. 72.

⁶³ Josef Čapek (1887- 1945).

⁶⁴ Čapek (pozn.2).

⁶⁵ V Domě umělců, kde v roce 1926 proběhla výstava Devětsil vystavoval mj. Otakar Mrkvička, Josef Šíma, Jindřich Štyrský či Toyen. František Matoušek na této výstavě vystavoval obrazové básně. František Šmejkal, *Výtvarná avantgarda dvacátých let*, in: Vojtěch Lahoda (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění IV/1, 2 1890-1938*, Praha 1998, s. 148.

⁶⁶ Vladimír Štulc (1900- 1989), Jaroslav Seifert(1901-1985), Vítězslav Nezval(1900-1958), Jaromír Krejcar(1895- 1950), Jiří Frejka(1904- 1959), Emil František Burian(1904- 1959), Artuš Černík(1900-1953), Karel Konrád(1899-1971), Konstantin Biebl(1898- 1952) a Julius Fučík(1903-1943).

⁶⁷ Důležitou součástí provozu byl koncept hudebního divadla,

V době studií si Matoušek přivydělával ilustracemi do tehdejších periodik *Domov a svět*,⁶⁸ *Gentleman*, *Moderní revue* a *Prager Presse*,⁶⁹ a snad i díky tomu se mohl hodně věnovat cestování. U té příležitosti navštěvoval především zahraniční galerie a nechával se zajisté inspirovat uměleckými směry tehdejšího evropského umění. V letech 1921-30 navštívil Mnichov, Řezno, Salcburk, Vídeň, procestoval Itálii, kde navštívil Janov, Pegli, Miláno, Benátky a Terst, ale i Jugoslávii. Při dalších cestách navštívil Salcburk, Budapešť, Marseille a Biarritz. V letech 1929 - 1931 cestoval znovu po Jugoslávii a pobýval také v Řecku.⁷⁰ Během cest se zajímal o cizí kraje nejen jako turista, ale současně se tu i léčil z následků prodělané tuberkulózy, která jej až do konce života oslabovala.⁷¹ Na podzim roku 1923 odjel poprvé do Paříže, do které se později několikrát vrátil, aby se podvakrát stala jeho domovem. Roku 1928 se Matoušek zúčastnil i výstavy ve svém rodném Vysokém Mýtě.⁷²

Roku 1929 Matoušek zakončil studia na Akademii a po zániku Devětsilu⁷³ se v roce 1930 stal členem Výtvarného

který měl rozvíjet E. F. Burian spolu s Rolfem Mandée, Richardem Brockem, Jaroslavem Ježkem a Išou Krejčím. Choreografkou souboru se stala Jarmila Kröschlová, navazující tak znovu na spolupráci započatou v Dada. Z Dada do Moderního studia přešli vedle Matouška také moderní jevištní výtvarníci Karel Šourek, František Muzika, František Zelenka, k nimž přibyl ještě Václav Tittelbach a Jan Zrzavý.

⁶⁹ *Domov a svět* (1922), *Gentleman* (1927,1928), *Moderní revue* (1925, 1926, 1928), *Prager Presse* (1926-1930).

⁷⁰ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), listy 1920-1930.

⁷¹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1922, 1927. Z roku 1924 je Matouškova poznámka: „definitivně nevoják.“

⁷² Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1928.

⁷³ Jochmanová (pozn.50), s. 37:„[...] Činnost Devětsilu zakončila rozsáhlá generační diskuse vyvolaná Jindřichem

odboru Umělecké besedy, s níž pak po několik dalších let vystavoval.⁷⁴

Štyrským v časopise Odeon. Dochází k přehodnocení celého tvůrčího nasazení a posléze k inklinaci českých avantgardistů k surrealismu, což se plně projeví ve třicátých letech. S koncem Devětsilu se uzavírá etapa českého umění, která ukázala zcela nové možnosti uplatnění formy, barvy, světla, obrazu i zvuku v závislosti na otázkách funkce, struktury a účelu uměleckého projevu. Do stagnujícího českého kulturního prostředí pak avantgarda vnesla optimismus, radost ze svobodného tvůrčího činu, estetiku bez hranic, vidinu poezie v každém životním projevu a osobitou filozofickou koncepci [...]."

⁷⁴ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1930.

2.3. Praha, Paříž 1930 – 1939

Na počátku roku 1930 byla Matouškovi v Praze uspořádána samostatná výstava, na níž vystavil třicet pět kreseb.⁷⁵ Další Matouškovy výstavy proběhly v Bratislavě a ve vlastním ateliéru v Bubenči v roce 1932.⁷⁶

Kruh výtvarníků scházejících se v Národní kavárně, v němž se Matoušek seznámil s Janem Zrzavým,⁷⁷ Emilem Longenem,⁷⁸ Františkem Viktorem Mokrým,⁷⁹ Vlastimilem Radou a dalšími,⁸⁰ se v roce 1931 přestěhoval do nového Mánesa a baru *Ateliér*.⁸¹ V tomto roce se též uskutečnila výstava francouzského umění, *L'école de Paris*, v Obecním domě a Matoušek se ve svých poznámkách zmínil, jak její návštěva výstavy inspirovala ve vlastní malířské práci.⁸² V období 1930-1933 pracoval Matoušek u továrníka Jiřího Solara,⁸³ který mu poskytl i byt ve Stromovce.⁸⁴ Grafická užitá tvorba, kterou byl Matoušek zaměstnán u Solara, představovala pro Matouška zdroj obživy. Tvořil především propagační věci, například pro lékařskou expozici na Sokolské výstavě.⁸⁵

Na jaře roku 1933 se však se Solarem nepohodl a musel hledat práci, která by jej finančně zajistila.

⁷⁵ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1930.

⁷⁶ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1932.

⁷⁷ Jan Zrzavý (1890-1977).

⁷⁸ Emil Artur Longen (1885-1936).

⁷⁹ František Viktor Mokrý (1892-1975).

⁸⁰ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1931.

⁸¹ Ibidem, list ad 1931-1933.

⁸² Ibidem.

⁸³ Od 1.června 1933 do 1. listopadu 1933. Vlastním jménem Josef Slabý se r. 1931 nechal úředně přejmenovat na Josefa Solara, jako spisovatel používal jméno Jiří Solar a pseudonym Jiří Jordan 1898, Milevsko-1981, Praha). Věnoval se práci v oboru reklamy, byl spisovatelem, reklamním agentem firmy Baťa, autorem reklam a sloganů .

⁸⁴ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1930 a 1931.

⁸⁵ Ibidem, list 1932.

Založil si vlastní ateliér propagační grafiky v Praze, v ulici Na Zbořenci, který byl v provozu až do roku 1938 a kde měl i svůj vlastní byt.

Od roku 1934 začal Matoušek spolupracovat s Exportním ústavem,⁸⁶ který mu zadával velké zakázky až do roku 1937.⁸⁷

V roce 1935 obdržel Matoušek stipendium od Ministerstva školství a odjel na 2 měsíce do Francie.⁸⁸ Studijní stipendium mu umožnilo také cestovat. Pro Matouška bylo vždy cestování: „*putováním za sluncem, z vrozených nemocí (dětství, TBC...), z šedivosti, zimy Prahy, malosti, komplexů...*“⁸⁹

V tomto období František Matoušek podnikl cesty do Španělska, ale vracel se odtamtud do Paříže. Na cestách jej doprovázela jeho první žena Helena,⁹⁰ se kterou se seznámil již v roce 1932. Život pro Františka Matouška začínal ve Francii, jak si sám do svých poznámek napsal: „[...] *Vlastně se žije teprve tam, proto chci koupit dům v Paříži...*“⁹¹ Matouškovi hledali dům v Paříži intenzivně od roku 1935. V témže roce se Matoušek seznámil se spisovatelem Louisem Hafnerem, jenž na některé Matouškovy práce složil básně a Matoušek mu navrhoval obaly a ilustroval také jeho knihy.⁹²

V roce 1936 podnikl Matoušek cestu do Varšavy a v létě do Chorvatska - na Korčulu, Orebič, Split. Následujícího roku byl Exportním ústavem poslán do Francie na světovou výstavu v Paříži, kde spolupracoval

⁸⁶ Exportní ústav byl založen roku 1932 a vládním nařízením zrušen v roce 1945.sss

⁸⁷ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), listy 1934-1936.

⁸⁸ Ibidem, list ad 1935.

⁸⁹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list Film.

⁹⁰ Ibidem, list 1932 a 1935. F. Matoušek byl se svou ženou oddán 25.ledna 1935.

⁹¹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1935.

⁹² Ibidem.

i na přípravě československého pavilonu na Mezinárodní výstavě umění a techniky v Paříži.⁹³ Vlastní výstavu uspořádal v Praze ve stejném roce ve Svazu československého díla a v Gallery Courvoisier v San Franciscu. Poté se vydal opět na cesty po Francii - do Agay, Trayas, Marseille, St. Tropez a Cannes. „Ve Francii,“ napsal Matoušek, „poznávám, jak jsme zamořeni německou expanzí, a také, jak se člověk zbavuje komplexů a malosti.“⁹⁴

V roce 1937 vystavoval ve Svazu československého díla a působil v uměleckém poradním sboru Komunistické strany Československa.

Matoušek se ve svých autobiografických poznámkách zmiňuje i o filmu, který ho očaroval již v době dětství, kdy ze zdravotních důvodů pobýval v italském Terstu: „Film je stará láska, formoval patos nového, původního: působil na mě také synchroničností = k „většímu“ obsahu.“⁹⁵

Zhoršování politické situace v letech 1937 - 1938 urychlilo Matouškův odchod do Francie, kde po dlouhém a usilovném hledání objevili se ženou dům v rue Racine, přímo v centru Latinské čtvrti. Brzy po začátku roku 1938 se do něj oba manželé nastěhovali, avšak již po jarní mobilizaci byli oba zpět v Praze, aktivně se zapojili do výtvarného i společenského hnutí zaměřeného proti nástupu fašismu a v Československu setrvali až do dubna roku 1939. Matoušek zorganizoval u vědeckého vojenského ústavu pro válečné účely kruh výtvarníků a jeho žena Helena působila ve vedení výboru na podporu německým uprchlíkům.⁹⁶

⁹³ Brušák (pozn.3).

⁹⁴ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1937.

⁹⁵ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list Film.

⁹⁶ Pomocný komitét pro emigranty z Německa byl založen v roce

2.4. V emigraci, Paříž 1939 - 1940

František Matoušek se do Paříže vrátil po březnové okupaci spolu se svou ženou Helenou v dubnu 1939.⁹⁷ Helena Matoušková pracovala v Paříži pro propagační kancelář Huberta Ripky,⁹⁸ později pracovala pro Československý národní výbor.

Ve Francii se Češi, kteří emigrovali, rozhodli bojovat proti cenzuře v Československu a začali vydávat časopis *Československé zprávy* (*Les Nouvelles tchécoslovaques*)⁹⁹ a poté *Československý boj* (*La Cause tchécoslovaque*), který byl určený Čechoslovákům, kteří žili v zahraničí. První číslo Československých zpráv bylo vydáno 26. března 1939,¹⁰⁰ Československý boj začal být vydáván koncem dubna roku 1939.¹⁰¹ V jednotlivých číslech časopisu byly publikovány vedle příspěvků Františka Matouška také karikatury malíře Antonína Pelce,¹⁰² kresby Františka Kupky,¹⁰³ Jiřího Karse¹⁰⁴ či Rudolfa Kundery.¹⁰⁵

1935. Anna Pravdová, *Zastihla je noc, Čeští umělci ve Francii 1939-1945*, Opus, 2009, s. 16.

⁹⁷ Matouškovo manželství se již roku 1938 rozpadalo, a v roce 1939 se Matoušek sám přestěhoval na novou adresu do ulice Delambre ve 14. pařížském obvodu. Formálně byli Matouškoví rozvedeni v roce 1946. Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1946.

⁹⁸ Hubert Ripka (1895-1958).

⁹⁹ Československé zprávy byly nejprve dílem Jiřího Langsteina Hronka, později se k němu připojili František Klátil, Walter Kolář a Jiří Štolz. Časopis přestal vycházet po deseti měsících.

¹⁰⁰ Časopis Československé zprávy vycházel třikrát týdně, z toho jednou francouzsky.

¹⁰¹ V redakční radě Československého boje se postupně vystřídali Miloslava Sísová, Gustav Winter, Jaroslav Jíra, Ivo Ducháček, Jiří Hronek a Jiří Mucha. Pravdová (pozn.96), s. 29.

¹⁰² Antonín Pelc (1895-1967).

¹⁰³ František Kupka (1871-1957).

¹⁰⁴ Jiří Kars (1880-1945).

¹⁰⁵ Rudolf Kundera (1911-2005).

Výstavy českých a slovenských umělců ve Francii byly tzv. manifestacemi za svobodu Československa. V červenci 1939 byla v Paříži k vidění kolektivní výstava nazvaná *Výstava československého malířství (Exposition de peinture tchéco-slovaque)* v prostorách Československé turistické kanceláře.¹⁰⁶ František Matoušek tu vystavoval spolu s dalšími českými umělci žijícími v Paříži, kterými byli např. Zdeněk Eberl,¹⁰⁷ Jan Dědina,¹⁰⁸ Anna Grossová, Génia Hadji-Minacheová, Julie Mezerová-Winterová,¹⁰⁹ Jana Hladíková, Fedor Loevenstein¹¹⁰ a Rudolf Polák.¹¹¹ Viktor Darrase, který napsal k výstavě recenzi otištěnou v časopise *L'indépendance tchécoslovaque*, ocenil Františka Matouška jako malíře vyznávajícího malířský, avšak dosti bojácný a staromódní extremismus.¹¹²

V prostoru turistické kanceláře firmy Čedok vytvořil František Matoušek později v roce 1939 také nástěnnou malbu.¹¹³

František Matoušek byl v Paříži i jedním z iniciátorů Skupiny československých výtvarných umělců a stal se i jejím předsedou:¹¹⁴ „[František Matoušek] začal

¹⁰⁶ Československá kancelář, působící na adrese 32, l'avenue de l'Opéra, svou činnost v Paříži zahájila roku 1937. Pro výstavy českých a slovenských umělců byla vyhrazena jedna z jejích zadních místností.

¹⁰⁷ František Zdeněk Eberl (1888-1962).

¹⁰⁸ Jan Dědina (1850-1955).

¹⁰⁹ Julie Mezerová-Winterová (1893-1980).

¹¹⁰ Fedor Loevenstein (1901-1947).

¹¹¹ Rudolf Polák (nar.1912). Pravdová (pozn.96), s. 38.

¹¹² Viktor Darras, *L'Art tchécoslovaque a Paris, L'indépendance tchécoslovaque*, č. 23, července 1939, s. 4.

¹¹³ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1939. Nástěnná malba měla rozměry 3 x 2 m. Dle vzpomínek Annie Dezert a Marie Gils, bývalých pracovnic Českých, které se dělily o kancelář s cestovní kanceláří Čedok, se jednalo o nástěnnou malbu znázorňující téma Staré Prahy.

¹¹⁴ Brušák (pozn.3). Tajemníkem skupiny byl malíř Rudolf Polák,19 dále v ní byl činný malíř a grafik Josef Švasta-Bělohorský, který v Paříži založil Československé nakladatelství

organizovat uměleckou skupinu, která své služby nabídla Národnímu výboru a vojenskému oddělení vyslanectví. 7. září 1939 se konala v ulici Notre Dame des Champs společná schůze Skupiny výtvarných umělců a Domu československé kultury. Vzešlo z ní prohlášení podepsané Adolfem Hoffmeisterem a Františkem Matouškem, odeslané zároveň Edvardu Benešovi, bývalému velvyslanci v Paříži Štefanu Osuskému a bývalému ministru národní propagandy Vavrečkovi."¹¹⁵ V tomto dopise požadovali, aby byl založen propagační úřad, v němž mohli umělci tvořit plakáty, letáky, pracovat pro noviny či zdobit sály ad. Koncem roku 1939 vydala Skupina výtvarných umělců, zejména Matouškovou zásluhou a ve spolupráci s československou kolonií, publikaci *Pour la Tchécoslovaquie, hommage à un pays martyr* (Za Československo, pocta mučednické zemi).¹¹⁶ Text ve francouzštině, angličtině a češtině, který celý soubor uvádí, pochází od Františka Langera,¹¹⁷ který později uvedl: „Z drobných prací tehdy v Paříži napsaných si nejvíce cením úvodu ke sbírce kreseb nazvané *Pour la Tchécoslovaquie*. Uspořádal ji malíř František Matoušek, který vyhledal moderní, a tedy s nimi cítící pařížské malíře a požádal je, aby výtvarně vyjádřili svůj vztah k naší tragédii. Asi patnáct umělců mu vyhovělo, byl mezi nimi Picasso, Chagall, ovšem i náš Coubine. Tak z linorytů a dřevořezeb vznikl monotematický památník,

vydávající grafické listy československé propagandy. V září 1939 vyšel již jedenáctý list: byla to originální litografie Švasty-Bělohorského, nazvaná Čechoslováci, připravme se. Švasta-Bělohorský, který už od dvacátých let žil střídavě v Praze a v Paříži, listy tiskl na vlastním tiskařském lisu.

¹¹⁵ Pravdová (pozn. 96), s. 81.

¹¹⁶ Album *Pour la Tchécoslovaquie, hommage à un pays martyr*, Paris 1939, formát alba 325 x 249 mm.

¹¹⁷ František Langer (1888- 1965).

malířský žalozpěv nad naším osudem."¹¹⁸ Do sborníku přispěl dále Paul Claudel,¹¹⁹ vyjadřující přání, aby Československo znovu ožilo ve své původní podobě, anglický překlad básně Viktora Dyka¹²⁰ Vězení a literární část alba uzavírá Žalm MCMXXXVIII Paula Valéryho.¹²¹ Do tohoto grafického alba přispěli svými originálními pracemi na papíře - mědiryty, dřevoryty a linoryty - Francois Desnoyer,¹²² Marc Chagall,¹²³ André Lhote,¹²⁴ Louis Marcoussis,¹²⁵ Pablo Picasso,¹²⁶ Jean Souverbie,¹²⁷ Léopold Survage¹²⁸ a Ossip Zadkine.¹²⁹ Dále sem vedle Františka Matouška přispěli "francouzští Češi" Zdeněk Eberl,¹³⁰ Otakar Kubín,¹³¹ Fedor Loevenstein¹³² a Rudolf Polák¹³³ i tři výtvarníci náležející k dalším výtvarným komunitám: Sigismond Koloszvary,¹³⁴ Henrik Neugeboren (Henri Nouveau)¹³⁵ a Anton Pirner.¹³⁶ Publikace byla vydána v nákladu šedesáti číslovaných výtisků.¹³⁷ Sborník se prodával za cenu 200 tehdejších franků. Výtěžek byl

¹¹⁸ František Langer, *Byli a bylo*, Praha 1992, s. 236.

¹¹⁹ Paul Claudel (1871-1957)

¹²⁰ Viktor Dyk (1877-1931)

¹²¹ Paul Valéry (1871-1945)

¹²² Francois Desnoyer (1894-1972), linoryt, 1939.

¹²³ Marc Chagall (1887-1985), linoryt, 1939.

¹²⁴ André Lhote (1885-1962), linoryt, 1939.

¹²⁵ Louis Marcoussis (1883-1941), mědiryt, 1939.

¹²⁶ Pablo Picasso (1881-1973), linoryt, 1939.

¹²⁷ Jean Souverbie (1891-1891), linoryt, 1939.

¹²⁸ Léopold Survage (1879-1961), linoryt, 1939.

¹²⁹ Ossip Zadkine (1890-1967), kresba, 1939.

¹³⁰ František Zdeněk Eberl (1888-1962), linoryt, 1939.

¹³¹ Otakar Kubín (1883-1981), dřevoryt, 1939.

¹³² Fedor Loevenstein (1901-1947), linoryt, 1939.

¹³³ Rudolf Polák (nar.1910), linoryt, 1939.

¹³⁴ Sigismond Koloszvary (1899-1983), linoryt, 1939.

¹³⁵ Henrik Neugeboren (Henri Nouveau) (1891-1959), linoryt, 1939.

¹³⁶ Anton Pirner (1902-1983), linoryt, 1939.

¹³⁷ Soubor grafických listů s textovou přílohou. Pravdová (pozn. 115), s. 84: „*Tiskárna (Imprimerie Studio), která album vyrobila, koncem třicátých let tiskla také maďarskou židovskou revue a za války i ilegální maďarský časopis. Je tedy možné, že maďarští výtvarníci pomohli i s praktickou realizací alba.*“

určen na podporu umělců bez prostředků a na evakuaci československých dětí.¹³⁸

V roce 1939 byl založen Dům československé kultury v ulici Notre-Dame-des-Champs, kde se každý večer scházeli umělci a intelektuálové, mezi něž patřil také František Matoušek. Na podzim roku 1939 zatkla francouzská policie na základě podezření, že se jedná o sídlo reorganizovaného ústředního výboru Komunistické strany Československa, celkem dvanáct osob, které byly v tomto domě ubytovány či jen přišli na návštěvu; František Matoušek však tomuto policejnímu zásahu unikl.¹³⁹

V nakladatelství Edice Československý boj v Paříži v grafické úpravě a péči Františka Matouška vyšla v roce 1940 i sbírka básní s názvem *Hlasy domova*.¹⁴⁰ Kohout na obálce sbírky pochází z pera Adolfa Hoffmeistera, kresby k básním pocházejí od Otakara Kubína, Františka Zdeňka Eberla, Rudolfa Kundery a Františka Kupky, jehož kresby do sborníku vyžádal právě Matoušek.¹⁴¹ Jména autorů básní (František Halas, Vladimír Holan, Josef

¹³⁸ Pravdová (pozn. 96), s. 84. Na našem území jsou známy 2 exempláře *Pour la Tchécoslovaquie, hommage à un pays martyr* (Za Československo, pocta mučednické zemi). Jeden se nachází v Galerii moderního umění v Hradci Králové a druhý v Památníku národního písemnictví. Velká většina nákladu byla zničena při bombardování.

¹³⁹ Pravdová (pozn. 115) s. 55.

¹⁴⁰ Milada Síssová (red.), *Hlasy domova, Verše, 1940*, Edice Československého boje, Paříž, 1940. Sborník obsahuje šestnácti básní, které do Paříže tajně dopravil Jiří Mucha a které v tomto exilovém tisku byly vydány anonymně (Fr. Halas, Vl. Holan, J. Hora, R. Medek, Jar. Seifert, K. Toman). Ilustrace do sborníku a jeho úpravu provedli "českoslovenští malíři žijící v Paříži": Otakar Coubine (1x), F.Z.Eberl (2x), R. Kundera (2x), František Kupka (2x), Adolf Hoffmeister (kresba kohouta na obálce, která se opakuje i na titulním listě) a František Matoušek (typografická úprava). První české vydání s původním s názvem a s doplněním o jména autorů 14 básní, úvod s historií vzniku sborníku v r. 1939 napsal Josef Palivec, jehož v doslovu doplnil Karel Cvejn.

¹⁴¹ Jiří Mucha, *Z nejzazších koutů paměti*, in: Eva Horáčková (ed.), *Křik koruny české*, Nakladatelství Práce, Praha, 1990.

Hora, Rudolf Medek, Jaroslav Seifert a Karel Toman) nebyla uvedena, neboť všichni jmenovaní žili v Protektorátu a publikace v nepřátelské Francii by je ohrozila na životě. Básně autorů z protektorátních Čech měly dodat Čechům naději a sílu k vzdoru. Na konci května, kdy knížka v Paříži vyšla, už okupovali Němci i Francii a bylo velmi riskantní pětitisícový náklad převézt do Čech. Knížka se tak do Protektorátu nikdy nedostala, jak to bylo původně zamýšleno, možná jen několik výtisků, zbytek nákladu se ztratil.

Skupina československých umělců se podílela i na organizaci výstav, jejichž cílem byla propagace české, potažmo československé kultury. Společně s Československým národním výborem otevřela 12. února 1940 v Galerie des Beaux-Arts výstavu *Československé umění ve Francii*. Byla na ní uvedena díla českých a slovenských malířů a sochařů žijících ve Francii. Matoušek spolu s Rudolfem Polákem a Jaroslavem Steinem tvořili přípravný výbor, kurátorem výstavy byl malíř František Zdeněk Eberl. Záštitu převzal francouzský ministr školství Yvon Delbos, zástupci Československého národního výboru Štefan Osuský a generál Sergej Ingr a dále Georges Huisman, generální ředitel Galerie des Beaux-Arts. Dva sály vyplnilo celkem osmdesát děl, z toho patnáct sochařských prací Františka Šimečka, Bernarda Redera a Jana Vlacha. Mezi obrazy byly Kubínovy krajiny, portréty Františka Zdeňka Eberla a Anny Grossové, květinové kompozice a krajiny Jany Hladíkové, portréty, zátiší a pražské panorama od Jiřího Karse a jiné od Rudolfa Kundery, dále čtyři díla Františka Matouška, mezi nimiž byl i olej s názvem *Quartier abandonné (Opuštěná kasárna)*,¹⁴² dále kompozice Františka Kupky a Josefa

¹⁴²K obrazu se dochovala pouze pastelová skica: František

Šímy, dále byli zastoupeni Fedor Loewenstein, Ondine Magnard-Vlachová,¹⁴³ Julie W. Mezerová, Rudolf Polák, Josef Švasta-Bělohorský a Imro Weiner.¹⁴⁴ K výstavě byl vydán i katalog, jehož předmluvu napsal Jean Cassou.¹⁴⁵

Matoušek, *Quartier abandonné*, 1939- 1940, pastel, papír, 183 x 125 mm, neznačeno, MGVM. Pravdová (pozn. 96), s. 88.

¹⁴³ Ondine Magnard-Vlachová (1904-1968).

¹⁴⁴ Imro Weiner (1901-1978).

¹⁴⁵ Pravdová (pozn. 96), s. 88.

2.5. Londýn 1940 - 1944 a New York 1944 - 1945

František Matoušek byl dobrovolníkem československé armády v zahraničí, pracoval však také pro československý Národní výbor. V roce 1940 byl osvobozen od vojenské služby, zřejmě kvůli zdraví, které měl oslabené již od dětství. Paříž opustil dva dny před okupací 10. 6. 1940.¹⁴⁶

Ve městě Béziers, kde si ještě narychlo koupil skicák a barvy, se 27. 6. dostal na loď a po čtyřech dnech strávených na Mallorce se vydal do Gibraltaru. Tady se nalodil na mobilizační osobní loď *Neuralia* a 13. 7. přistál v Liverpoolu, odkud cestoval vlakem do Londýna. V Londýně se usadil v bytě na Randolph Road.¹⁴⁷

Londýn se však stal Františkovi Matouškovi domovem na dobu delší, než původně zamýšlel. Jeho pobyt za válečného strádání se tu protáhl na tři roky. Seznámil se tu i se svou druhou ženou, Annou Petrovskou.¹⁴⁸

1. prosince 1940 založil spolu s jinými v Londýně žijícími československými umělci *Czechoslovak School of Applied Art* (Československou školu užitého umění), jejíž sídlo bylo v Chelsea, a stal se jejím pedagogem a ředitelem. Škola získala od července 1941 státní posvěcení. Jelikož šlo o uměleckoprůmyslovou školu, specializovala se na kresbu a propagační práci, keramiku, textilní návrhářství a tvorbu hraček. Škola organizovala řadu výstav a zapisovaly se do ní vedle

¹⁴⁶ Matoušek pracoval pro vydavatelství Národního výboru, kde 1. května 1940 dal výpověď a obdržel plat na dva měsíce dopředu. Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1940a.

¹⁴⁷ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1940a, 1944. Z Randolph Road v květnu 1944 se nakrátko přestěhoval do bytu na Bloomfield Road 5.

¹⁴⁸ Ibidem, list 1940b. Anna Petrovská, narozena 31.12.1913 na Slovensku. Archiv Odboru občanských agend - evidence obyvatelstva Městského úřadu ve Vysokém Mýtě.

československých žáků také anglické pedagožky, aby poznaly jiný učební systém a mohly jej aplikovat na vlastní výuku výtvarných disciplín.¹⁴⁹

9. srpna 1940 vystavoval František Matoušek své válečné kresby a záznamy z cest v British-Czechoslovak Centre¹⁵⁰ a rok poté měl další výstavu válečných kreseb v Czechoslovak Institute. Ve stejném roce v září vytvořil dle svých poznámek nástěnnou malbu na Grey's Inn Road.¹⁵¹

Roku 1942 se zúčastnil výstavy v Royal Society v Suffolk Gallery a výstavy Spojených národů. Roku 1943 se svými obrazy zúčastnil výstavy *Drawings and Paintings by Czechoslovak Artists* v Czechoslovak Institute a výstavy *Czechoslovak Art* v Gallery Whitechapel. Ve stejném roce byla vydána o jeho práci anglická monografie od Karla Brušáka *F. Matoušek, Paintings and Drawings*,¹⁵² k níž předmluvu napsal A. A. Longden.

Válečné dění, zejména bombardování Londýna zapůsobilo zásadně na Matouškovo dílo: „[...] *Tragické prvky mění rukopis, pojetí, dramatičnost* [...]“¹⁵³ V roce 1944 byla jeho škola těžce poškozena jedním německým náletem; lze předpokládat, že zničeno při něm byla i řada děl Františka Matouška.

Na konci roku 1944 dostal František Matoušek vízum do USA a 2. prosince se z Cardiffu vydal na cestu. Do New Yorku připlul 23. prosince. Zabydlel se na 76. ulici u Historicko-přírodovědného muzea. České *Newyorské listy* o Matouškově příjezdu informovaly 17. ledna 1945. V New

¹⁴⁹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1940b.

¹⁵⁰ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1940b. Matoušek si na tomto listu poznamenal: „*Tisk uveřejnil kresby a článek o nás a o mě.*“

¹⁵¹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1940b.

¹⁵² Brušák (pozn. 3).

¹⁵³ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1943.

Yorku studoval, přednášel a pořádal výstavy.¹⁵⁴ Výstavy také navštěvoval v Museum of Modern Art nebo v Metropolitan Museum of New York.

V březnu 1945 mu byla uspořádána výstava velkého souboru obrazů a kreseb v Bignou Gallery v New Yorku a výstava kreseb v New School of Social research.

25. března 1945 se František Matoušek nalodil na loď Queen Elizabeth a vydal se na cestu do Londýna, kam dorazil ráno 1. dubna, na Velikonoce. Do svých poznámek si zapsal: „8.5. *Příměří, proudy lidí, poprvé svítí Londýn.*“¹⁵⁵

¹⁵⁴ *F. Matoušek 1939-45*, mapa kreseb, Vladimír Žikeš, Praha, 1947.

¹⁵⁵ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1945.

2.6. Paříž, 1945 - 1950

Koncem dubna roku 1945 se František Matoušek vydal z Londýna za svou ženou do Paříže. S sebou přenesl i Československou školu užitého umění, která se roku 1946 stala součástí Jednoty československé kolonie ve Francii. Na podzim roku 1945 se pak vydal autem do Prahy a také do rodného Vysokého Mýta, kde se shledal s vlastními obrazy, které s sebou na zpáteční cestě odvezl do Paříže.¹⁵⁶

V Paříži se společně se svou druhou manželkou Annou Petrovskou¹⁵⁷ přechodně usadili nejprve v rue Denfert-Rochereau, v roce 1946 se přestěhovali do rue des Favorites,¹⁵⁸ kde o sobotách přijímali řadu návštěv - Alexandra Matušku,¹⁵⁹ Miroslava Míčka,¹⁶⁰ Jana Mukařovského,¹⁶¹ Ivo Fleischmanna¹⁶² a další. Mezi nimi byl i nakladatel Vladimír Žikeš.¹⁶³ V jeho nakladatelství pak vyšel roku 1947 Matouškův soubor válečných kreseb *F. Matoušek 1939-45*.¹⁶⁴ Vydáno bylo přes 3000 výtisků. Po roce 1950 byl zbytek nákladu zabaven.

I když byl Matoušek trvale zaměstnán v Československé škole užitého umění a od roku 1947 pracoval pro *Lettres Françaises* a *Parallèle 50*,¹⁶⁵ trpěl Matoušek nedostatkem financí. Proto se poohlížel i po práci v Praze, kam se v červnu 1948 vydal i osobně.

¹⁵⁶Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1945/2.

¹⁵⁷Ibidem, list č.1946. F. Matoušek s Annou Petrovskou byli oddáni 10. prosince v 8. obvodě v Paříži.

¹⁵⁸Ibidem, list 1945/2.

¹⁵⁹Alexander Matuška (1910-1975).

¹⁶⁰Miroslav Míčko (1912-1970).

¹⁶¹Jan Mukařovský (1891-1975).

¹⁶²Ivo Fleischmann (1921-1997).

¹⁶³Vladimír Žikeš (1906-1980).

¹⁶⁴*F. Matoušek 1939-45*, mapa kreseb, Vladimír Žikeš, Praha, 1947.

¹⁶⁵Časopis vycházející ve francouzštině v Paříži v letech 1946-1950. Financovalo jej československé Ministerstvo informací.

Chtěl si však za každých okolností udržet své trvalé bydliště ve Francii.

V roce 1948 vystavoval v galerii St. Placide. U této příležitosti byl v revue *Parallèle 50* otisknut článek od Guye Weelena,¹⁶⁶ autora monografie o Joanu Miróovi. Matouškova dílo, které zde bylo vystaveno a které se věnovalo tématu války, komentoval ve svém článku Weelen jako promyšlené, odkrývající svůj vlastní, vnitřní svět. V roce 1948 byl jmenován československým velvyslancem ve Francii Matouškův přítel z Devětsilu Adolf Hoffmeister, který do té doby pracoval jako zástupce Československa v pařížském sídle Unesco.

V následujícím roce 1949, v době rozdělovací se Evropy, se Matoušek na krátkou dobu vydal do Prahy a přijal zde členství ve Svazu československých výtvarných umělců. František Matoušek se v Praze dočkal i pokárání, že již dlouhou dobu pobývá ve Francii.¹⁶⁷

V témže roce pokračoval v práci pro *Parallèle 50*, v říjnu 1949 se stal i pařížským dopisovatelem *Lidových novin*, pro které psal kritiky pařížských výstav a články o kulturní historii Paříže.¹⁶⁸ V těchto článkách Matoušek píše jako první o socialistickém malířském Salonu: „První rozbourávám názor, že Francie je shnilá i politicky, (těch bitev!...).“¹⁶⁹ Ve stejném roce navštívil Matoušek přímořské město La Napoule, kde se střetl s náladou předznamenávající jeho nenadálý odchod

¹⁶⁶ Výstava probíhala od 23. listopadu do 11. prosince. Viz Guy, Weelen, *Une exposition de dessins de Matoušek, Parallèle 50*, 1948, č. 103, 19.11, s.4.

¹⁶⁷ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1949: „[...] štvou, že jsme dlouho venku atd.[...].“

¹⁶⁸ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1949.

¹⁶⁹ Ibidem.

z Francie: „[...] *La Napoule*, letos byla smutná, a aniž bychom tušili, poslední[...].“¹⁷⁰

Ještě v roce 1950 přispíval do revue *Parallèle 50* a vystavoval také v Lyonu. 2. května 1950 byl však vyslýchán francouzskou tajnou službou.¹⁷¹ V rámci odvetných opatření, která proběhla z důvodu vypovězení francouzských diplomatů z Prahy na počátku roku 1950, musel opustit do čtrnácti dnů Francii spolu s dalšími Čechy, mezi nimiž byl i velvyslanec Adolf Hoffmeister.¹⁷² František Matoušek si k těmto událostem, znamenajícím pro česko-francouzské (nejen kulturní) vztahy na řadu dalších let dobu temna, podezřívání a nevraživosti, do svých poznámek napsal následující lakonickou poznámku: „Během dvou týdnů proběhla likvidace školy, bytu i života....“¹⁷³

¹⁷⁰ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1949. Matoušek se do *La Napoule* vypravil v roce 1947 i se sourozenci Troupovými. S Miloslavem Troupem jej dále pojila i společná výstava, která byla uspořádána v roce 1957 v Galerii umění v Karlových Varech.

¹⁷¹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1949

¹⁷² André Kaspi-Antoine Marès, *Le Paris des étrangers: depuis un siècle*, Impr. Nationale, 1990.

¹⁷³ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn. 6), list 1950.

2.7. Praha 1950 - 1961

Po nedobrovolném příjezdu do Prahy 13. června 1950 se František Matoušek usadil v Praze na Smíchově. Prostředí bylo plné dobového podezřívání, udávání a pomluv. František Matoušek jako tzv. "západník" byl podroben mnoha výslechům a byl pravděpodobně obětí směsice závisti i nedůvěry.¹⁷⁴ Malíř, který na takové přijetí nebyl připraven, se psychicky zhroutil. Odcestoval proto na čas raději na Slovensko, pobýval v Bratislavě, Piešťanech a Radičině.¹⁷⁵ Nakonec se 12. října přihlásil k trvalému pobytu ve Vysokém Mýtě, ve svém rodném domě ve Vladislavově ulici, kde bydlela jeho sestra Božena Pospíšilová.¹⁷⁶

V únoru 1951 uspořádal v Galerii Československý spisovatel v Praze výstavu s názvem *Kresby a záznamy ze současné Francie a z válečných let*, ke které byl vydán i katalog¹⁷⁷ s předmluvou Miroslava Mička. Tato výstava pak byla uvedena v ČKD Sokolovo i ve Vysokém Mýtě. Výstava proběhla pod formální záštitou ministra informací Václava Kopeckého. Bylo vystaveno několik kresebných a grafických prací ze života francouzských dělníků.¹⁷⁸ Těžko zvládnutelná snaha o socialistický realismus se však promítla i do kvality této práce.

¹⁷⁴ Na osobu Františka Matouška byl bývalou StB veden svazek r. č. 11935 II pod správou SNB (Hlavní správa kontrarozvědky), který byl skartován dne 15. 11. 1961 a svazek a. č. 2868 MV (r. č. 32), který byl bez uvedení data rovněž skartován. Archiv Oddělení operativních svazků a vyšetřovacích spisů v Praze.

¹⁷⁵ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1951.

¹⁷⁶ Archiv Odboru občanských agend - evidence obyvatelstva Městského úřadu ve Vysokém Mýtě.

¹⁷⁷ František Matoušek, *Kresby a záznamy ze současné Francie a z válečných let*, Výstava síně Československého spisovatele, Praha, 1951.

¹⁷⁸ František Matoušek, *Kresby a záznamy ze současné Francie a z válečných let* (kat. výstavy), Výstava síně Československého spisovatele, Praha, 1951.

František Matoušek se svými pracemi zúčastnil také výstavy Korea - Čína a výstavy Československé grafiky v roce 1952, která se konala ve Vídni, Helsinkách, Stockholmu a Oslu.¹⁷⁹

Problémem pro něj byla neschopnost sžít se s novým prostředím,¹⁸⁰ a tak se snažil uniknout od vyžadovaného realismu k tvorbě, kterou plnily náměty ze vzpomínek. Útěchou v osamění mu byly cesty na Slovensko a chvíle strávené s dcerou Janou, která se narodila v dubnu roku 1953.

Rok 1955 strávil Matoušek většinu roku ve svém rodném městě, denně maloval, věnoval se dceři, avšak jeho zdravotní stav se neustále zhoršoval.¹⁸¹ V létě 1957 opět navštívil svůj rodný kraj,¹⁸² vystavoval společně s Miloslavem Troupem v Karlových Varech v Galerii umění.¹⁸³

V následujících letech pobýval se ženou a dcerou na prázdninách v Bulharsku, odkud pochází řada prací. O posledním roce umělcova života se mnohé dozvídáme z korespondence s Městskou galerií ve Vysokém Mýtě, která měla v plánu uspořádat první retrospektivní výstavu svého rodáka.¹⁸⁴ Po několikaletých odkladech ze strany Východočeské galerie v Pardubicích, pod kterou tehdy Městská galerie ve Vysokém Mýtě formálně patřila, výstava ve Vysokém Mýtě nakonec proběhla od 9. dubna do

¹⁷⁹Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1952.

¹⁸⁰Ibidem, list 1955: „[...] Neschopnost vžít se trvá, hulvátství, podezírání, hledání slušných lidí [...]“

¹⁸¹Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1955.

¹⁸²Ibidem, list 1957/1958: „[...]Litomyšl, V. Mýto a už nechci víc.“

¹⁸³Ibidem.

¹⁸⁴Archiv Městské galerie ve Vysokém Mýtě. Poslední dopis Františka Matouška byl adresovaný řediteli Městské galerie ve Vysokém Mýtě Janu Juškovi, datovaný ke dni 3.10.1961, deset dní před malířovou smrtí: „[...] Snad jste zaslechl, že mě začátkem června porazil infarkt (asi přemírou laskavostí, které mě potkávaly- hlavně ve stavovském prostředí) [...]“

2. května 1961, a to oficiálně „na počest umělcových šedesátých narozenin.“ Vystaveno bylo na 50 prací, převážně poválečných. Proslovu na zahájení výstavy se ujal Dr. Jaroslav Hlaváček a ředitel galerie Jan Juška. Předmluvu katalogu sepsala Jana Hoffmeisterová. Sám nemocný malíř byl na vernisáži přítomen i se svou manželkou a osmiletou dcerou Janou. V Galerii Václava Špály v Praze poté proběhla repríza této vysokomýtské výstavy, ovšem většího zájmu o své dílo se malíř již nedočkal. Zemřel v Praze 13. října 1961.

3. Dílo

„Život Františka Matouška je mnohotvárný, plný problémů, krizí, zápasů i bojů, jako jeho dílo. Kdo chce poznat a pochopit jeho tvůrčí cestu, vývoj i výboj, musí se bezpodmínečně seznámit s jeho životní drahou, která uměleckému tvaru dávala podněty i podmínky, záměr i obsah.“¹⁸⁵ Těmito slovy představil Adolf Hoffmeister životní cestu Františka Matouška v katalogu výstavy, která byla pořádána k umělcovým šedesátým narozeninám v galerii Václava Špály v Praze na podzim roku 1961. Dílo Františka Matouška se vyvíjelo od realistických začátků směrem ke konstruktivistickým a poetistickým pracím 20. let, až do doby, kdy dospěl již před počátkem 30. let do bodu, kdy se vymkl ideám výtvarných škol.

3.1. Realistické počátky

Jelikož se malíř František Matoušek narodil na prahu nového století, v počátcích jeho malířského projevu je patrná inklinace k podnětům českých malířů přelomu století devatenáctého a dvacátého. Později se seznamoval a střetával s nastupujícími výtvarnými směry, pozoruhodné je ovšem to, že si je vždy osvojoval „k obrazu svému“, tedy nikoli nekriticky. Matoušek se na počátku své tvorby nechal inspirovat řadou vzorů a neváhal i ze studijních důvodů kopírovat předlohy.¹⁸⁶ Velmi záhy ovšem podvědomě preferoval vlastní cestu před cestou nápodoby klasických a zejména zahraničních vzorů. Věnoval se už za studií na vysokomýtském gymnáziu nejen

¹⁸⁵ Adolf Hoffmeister, *František Matoušek výstava k 60 narozeninám*, Galerie Václava Špály, Praha, s.5.

¹⁸⁶ Předlohy čerpal u Edgarda Degase, Luďka Marolda, Rukopisné oznámky F. Matouška (pozn. 6), list 2.

figurálním motivům, ale také krajinám a zátiší.¹⁸⁷ Přestože je jejich forma ještě jaksi naivně realistická, prozrazuje již značný malířský talent při práci s barvou.

Z vyloženě dětských a mladistvých prací Matouška se mnoho nezachovalo, avšak z prvních olejů můžeme zmínit krajinomalbu s datem 27.4.1912 [1],¹⁸⁸ která byla nejspíše namalovaná po pobytu v přímořském Terstu stejně jako další, částečně poškozený obraz znázorňující krajinu s jezerem [2].¹⁸⁹ První z obrazů nese motiv procházky dítěte s otcem, snad zde Matoušek ve stesku po domově zobrazil sebe a svého otce procházejícího idylicky rozkvetlou jarní krajinou. K prvním malbám patří i obraz uložený ve vysokomýtském muzeu [3],¹⁹⁰ ve kterém je pohled na krajinu pojat rovněž se zjevným zjednodušením.

Vedle výtvarné výchovy, kterou absolvoval na vysokomýtském gymnáziu, kdy se například věnoval práci se sádrou, začal Matoušek od roku 1917 pravidelně docházet na malířské lekce k Arnoldu Koblitzovi, jehož impresionistický rukopis našel odezvu v Matouškově dalším díle s názvem *Pohled do venkovského dvora*[4].¹⁹¹ Malíř Arnold Koblitz se narodil ve Vysokém Mýtě v roce 1883 a pobýval tu do konce války, kdy se odstěhoval do Prahy, kde zemřel roku 1933. Zabýval se především

¹⁸⁷ Rukopisné poznámky F. Matouška (pozn. 6), list 2: „Hodně ztraceno, nejlepší pryč, něco v Mýtě...Lásky, děvčata, vlastní věci- zkouším všechno možné, dostal pastely, velká krabice- a to byla věc, 300 barev: ale zkoušel podle toho pero, oleje, olej. pastely, zkoušel linoleum, všechno dohromady.”

¹⁸⁸ František Matoušek, *Na jarní procházce*, 1912, olej, lepenka, 30 x 45 cm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, 27.4.1912, Městská galerie Vysoké Mýto (dále jen MGVM), G 246.

¹⁸⁹ František Matoušek, *Krajina s jezerem I*, olej, lepenka, 50 x 45 cm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM.

¹⁹⁰ František Matoušek, *Krajina s jezerem II*, olej, plátno, 34 x 44 cm, neznačeno, Regionální muzeum Vysoké Mýto.

¹⁹¹ František Matoušek, *Pohled do venkovského dvora*, (kolem 1918), olej, plátno, 38 x 45 cm, znač. vpravo dole F. MAT, soukromá sbírka.

kresbou, grafikou a olejomalbou. Byl vynikajícím portrétistou, ale maloval i zátiší a krajiny. Z malířových rukopisných poznámek vyplývá, že na dobu strávenou u Koblitze vzpomínal po celý svůj život: „[...] z nejšťastnějších dob života do maturity, pouštím do portrétů, velkých a kompozic[...]“. I když se Matoušek ve svých poznámkách zmiňuje o raných malbách, které zanechal ve svém rodném domě ve Vysokém Mýtě, opět se jich nedochoval příliš velký počet. V roce 1918 se mladý Matoušek toulal krajem, aby došel k větší koncentraci a poznávání všeho, co jej obklopovalo. V dalším roce absolvoval sochařský kurz.¹⁹² Z roku 1919 pocházejí další Matouškovy dochované obrazy-pastel *Portrét matky* [5],¹⁹³ který Matoušek namaloval zcela v realistickém duchu či *Portrét A.V.* [6],¹⁹⁴ jeho první lásky. V tomto obraze se Matoušek již přibližoval jakési prostotě, zjednodušení a čisté paletě.

Po lekcích u Koblitze, kde se Matouškovi dostávalo vzdělání především díky studiu anatomie a kresby, přistoupil ve svém výtvarném projevu k realistickým pracím. V roce 1920 nastoupil Matoušek na Akademii výtvarných umění v Praze. Ze studií se zachovaly pouze obrazy s tematikou zátiší zcela v duchu školního akademismu [7, 8].¹⁹⁵

V roce 1921 se František Matoušek stal členem skupiny *Preislerovské jaro*, která rebelovala proti rigidnímu akademickému stylu malby. V rukopisných

¹⁹² Matoušek se však nezmínil se ve svých poznámkách, kde, ani u koho jej navštěvoval.

¹⁹³ František Matoušek, *Portrét matky*, 1919, pastel, papír, 650 x 510 mm, znač. vpravo dole: Matoušek, MGVM, inv. č. 247.

¹⁹⁴ František Matoušek, *Portrét A.V.*, (před rokem 1920), olej, lepenka, 350 x 190 mm, neznačeno, MGVM G 721.

¹⁹⁵ *Zátiší*, (kolem 1920), olej, lepenka, 36 x 45 cm, neznačeno, MGVM, inv. č. 233. *Zátiší II*, (kolem 1920), akvarel, papír, 34 x 42, neznačeno, MGVM G 707.

poznámkách se Matoušek zmínil také o malbě akvarelů, které byly ihned rozprodány, a ve stejné době se věnoval i tzv. „černému malování.“¹⁹⁶ Motivy nacházel pravděpodobně v pražské periférii, jako je tomu v obraze nesoucí název *Měsíc únor* [9].¹⁹⁷ Matoušek se tak zaměřil k hlavní tendenci dvacátých let, k sociálnímu civilismu. Z roku 1921 pochází obraz s názvem *Západ slunce* [10],¹⁹⁸ zahajující obrazovou přílohu Matouškovy anglické monografie z roku 1943, dnes uložený v Městské galerii ve Vysokém Mýtě. Matoušek se v tomto téměř naivistickém obraze snad vrátil k náladě, kterou zachytil při svých pobytech u sestry v Terstu. Další dochované obrazy z toho období nesou názvy *Ve vsi* či *Chodci* [11, 12]¹⁹⁹, které navazují svým provedením na předchozí Matouškovy obrazy svou barevností i náladou, zcela v duchu sociálního civilismu a svým radikálním, zdánlivě naivistickým zjednodušením forem směřují k pozdějšímu tendování k abstrakci.

¹⁹⁶ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1920/1921.

¹⁹⁷ František Matoušek, *Měsíc únor*, 1923, olej, plátno, čb. reprodukce, Brušák (pozn.6), s.15.

¹⁹⁸ František Matoušek, *Západ slunce*, 1921, akvarel, papír, 23 x 13,5 cm, neznačeno, MGVM 692.

¹⁹⁹ František Matoušek, *Ve vsi*, olej, lepenka, 35 x 43, neznačeno MGVM 575, František Matoušek, *Chodci*, kolem 1920, olej, lepenka, 27 x 20 cm, neznačeno, MGVM 227.

3.2. Pod vlivem Devětsilu

Mezi dvěma světovými válkami došlo v českém umění k velkému rozkvětu. V průběhu první třetiny 20. století se přihlásila avantgarda, jejíž snahou bylo vytvoření zcela nové skutečnosti pod heslem „začít znovu a zcela jinak.“ Protest vůči společenským konvencím a výzvu k přemýšlení o vlastním přístupu k životu a z toho vyplývajícího prosazování „osobního kodexu“ morálních, společenskopolitických a v neposlední řadě i estetických hodnot přinesla poválečná generace umělců. Vznik nových uměleckých koncepcí byl často doprovázen sepisováním prohlášení, manifestů či směrnic, které měly za úkol prosadit a osvětlit oprávněnost určitého uměleckého programu. Jednu z nejdůležitějších rolí v českém poválečném umění přinesl vznik Devětsilu, Svazu moderní kultury. Tento svaz byl založen v říjnu 1920 a jednalo se o sdružení příslušníků mladé generace umělců a teoretiků umění.²⁰⁰ Cílem tohoto svazu bylo především dát vzniknout vlastní tvůrčí linii, realizovat rozličné kulturní akce v duchu socialistického hnutí, recitační večery, divadelní představení, populárně naučné přednášky o umění.²⁰¹ Díky aktivitě Devětsilu byli do Československa zváni představitelé světové moderny a avantgardy, ať už k přednáškám či k výstavám²⁰², a

²⁰⁰ Mezi členy tohoto uskupení patřil např. A. Černík, J. Frič, J. Havlíček, A. Hoffmeister, J. Seifert, I. Suk, L. Süß, V. Štulc, K. Vaněk, K. Veselík, A. Wachsmann, později A. M. Piša, B. Václavek, J. Wolker, K. Biebl, K. Konrád, V. Nezval, J. Honzl, B. Feuerstein, J. Štyrský, Toyen, J. Voskovec, J. Werich aj.

²⁰¹ Sdružení se věnovalo také publikační činnosti (revue Disk, ReD, sb. Život či sb. Fronta). V roce 1922 vznikl ARDEV, sekce architektů sdružených v Devětsilu. V prosinci 1923 byl založen Brněnský Devětsil.

²⁰² Výstava Alexandera Archipenka v dubnu 1923, katalog k ní

podářilo se tak navázat kontakty umožňující zprostředkování moderního umění českému prostředí. Devětsil měl též snahu uvést české umění do mezinárodního uměleckého kontextu.²⁰³

Postupem času začal Devětsil opouštět od nekritického obdivu k technickému a sociálnímu pokroku. Poetismus, poetičtější varianta revolučního optimismu prvotních proletářských výbojů Karla Teigeho, byl charakteristický znovuobjevováním prostých, jednoduchých věcí. Zdůrazňována jím byla především emocionální stránka umění, smyslové vnímání skutečnosti a soustředění. Jak známo, největšího impaktu dosáhlo snažení Devětsilu v proletářské a poetistické poezii a také na divadelních prknech; výtvarné projevy hnutí jsou až příliš amalgamovány v prvních projevech rodícího se surrealismu a formální abstrakce v zahraničí a u nás, takže specifické projevy poetismu, ryze českého směru, jsou často ztotožňovány pouze s tvorbou spojenou s typografickou prací Karla Teigeho pro skupinové časopisy, revue a edice. Tvorba Františka Matouška z té doby, dosud neznámá, však plně do poetistického programu zapadá.

Období, kdy Matoušek tvořil pod vlivem Devětsilu, započalo v roce 1925, kdy vyšla Matouškova první monografie s názvem *Obrazy 1925, Obrazy knižně vydané*.

připravil Karel Teige. Devětsil se zúčastnil také Mezinárodní výstavy architektury Bauhausu, koncem roku 1923 se konala přednáška Ilji Ehrenburga. V dalších letech přijel do Prahy a Brna László Moholy-Nagy, Theo van Doesburg, či například Kurt Schwitters, ad.

²⁰³ Byla proto pořádány výstavy s českým zastoupením. Například *L'Art d'aujourd'hui* v Paříži v r. 1925, kde měli své práce v ystaveny Štyrský a Toyen nebo výstava *Film und Foto* ve Štuttgartu v r. 1929. Dále byly organizovány přednášky (Teige v r. 1930 v Bauhausu) anebo se jednalo o důležitou publikační činnost (*Der Sturm, Noi, Zenit, MA*, aj.).

[13].²⁰⁴ Celkem deset obrazů, které jsou v této monografii reprodukovány, má zdánlivě velice blízko k technickému konstruktivismu, odpovídají však poetistické logice svou zdánlivě primitivní hravostí, černobílou typografickou zkratkou (v tom jsou jakýmsi obrazovými protějšky k typografickým konstrukcím Karla Teigeho z téže doby. Názvy obrazů (které jsou v knize uvedeny i ve špatné francouzštině) tomu částečně odpovídají: *Obraz* (Tableau), *Temná komora* (Le Laboratoire obscure), *Obraz s dráhou* (Tableau avec le Chemin de fer), *Obraz se člunem* (Tableau avec le Canot automobile), *Obraz* (Tableau avec l'Hydroplan), *Obraz* (Tableau avec le Taxamètre), *Obraz s oknem* (Tableau avec la Fenêtre), *Obraz s Italkou* (Tableau avec l'Italienne), *Obraz s dívkou* (Tableau avec la jeune Fille), *Obraz s domem* (Tableau avec la maison). Matoušek se nechal inspirovat technickými a konstrukčními prvky svých námětů zcela v duchu poetistických nálad Devětsilu. Tématický okruh poetismu byl dán kódem, který se odvíjel snad už od Guillauma Apollinaira. Cesty, moře, lodě a lodní plachty, cizí země, exotika i moderní velkoměsto a výkřiky technické civilizace. Vedle nich rodící se mezinárodní filmové hvězdy, mezinárodní dopravní značky, i supranárodní notové zápisy - to všechno mělo naznačovat neomezenost kultury, její mezinárodnost, schopnost překlenutí jazykových bariér a vytvoření obecně srozumitelné poezie. Prvními projevy poetismu ve výtvarném umění i v literatuře se tudíž staly obrazové

²⁰⁴ Josef Čapek, *Obálka k Matouškově monografii*, Čapek (pozn.2). V roce 1929 byla monografie inzerována v časopise *Signál*, kdy byla nabízena k prodeji za 12 Kčs. *Signál*, časopis výtvarné kultury, Praha, 1929.

básně, ty se staly prvním originálním přínosem Devětsilu evropské avantgardě.²⁰⁵

Vliv na obrazovou sérii Františka Matouška z *Obrazů knižně vydaných* měly možná i výzvy Karla Teigehe, který hlásal nutnost tvorby nového umění především s ohledem na jeho mechanickou reprodukovatelnost.²⁰⁶ A skutečně – většina obrazů této série byla malována pouze černobíle, tedy s ohledem na pouze černobílé možnosti jejich reprodukce.

František Šmejkal uvedl Františka Matouška jako jediného, kdo aplikoval nápad vzešlý z vlivu sovětského konstruktivismu, a vzdáleně i z ohlasu dada: „[...] *Matouškovy černobílé, puristicky strohé kompozice, mezi nimiž je i jedna obrazová báseň [14],²⁰⁷ byly koncipovány přímo pro tisk a popíraly tak princip uměleckého originálu [...].*“²⁰⁸

Český zájem o vytváření básní v obrazech byl však krátkodobý. Oblíbenost koláží, plakátů a reklam, výbušnost a agresivita dadaistických kompozic i geometricky laděná účelnost projevů konstruktivismu se v průběhu 20. let koncentrovala do směsi, které pro jednoduchost dnes říkáme evropská avantgarda a v níž se snahy Devětsilu v mezinárodním výtvarném kontextu rozpustily. Puristické kompozice Matouškových obrazů, které byly uvedeny v jeho první monografii, byly sestaveny z geometrických obrazců téměř inženýrsky

²⁰⁵ Jochmanová (pozn.51) s. 26.

²⁰⁶ František Šmejkal, Josef Šíma, Odeon, 1988, s. 72.

²⁰⁷ František Matoušek, *Temná komora*, *Obrazy 1925*, *Obrazy knižně vydané*, Studentské knihkupectví a nakladatelství v Praze, 1925.

²⁰⁸ František Šmejkal, *Výtvarná avantgarda dvacátých let*, in: Vojtěch Lahoda (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění IV/1, 2 1890–1938*, Praha 1998, s. 166.

[15].²⁰⁹ Josef Čapek k nim v předmluvě Matouškovy první monografie předpověděl: „...Výstavba obrazu nebude tu natrvalo kompozicí ladných elementů přenesených z nárysnosti plánů inženýrských, ani pietním opisem význačných forem, v nichž pevně a výrazně rýsuje se ve svých realizacích tato inženýrská kultura. Jeho zájem se přenesse zase poněkud blíže k člověku, tam, odkud vyšel, ke skutečnosti, jež volá po zmnožení výtvarném... Ekonomii a střídmost výrazu, vypěstěnou v kázni tohoto konstruktivismu, nechť si pak malíř odnáší do své vývojové etapy další. Vždy mu bude korektivem, kde by příliš pohnutá citovost a smyslovost hrozila kalnými přílivy zaplaviti žádoucí jasnost a čistotu díla.“²¹⁰ Josef Čapek, též Matouškův první kritik, který v mladém malíři okamžitě rozpoznal výtvarný talent, dále napsal: „[...] Matoušek vyšel z purismu, jak je patrné u využití linie a základního tvaru věcí, které jsou upevněny ve vlastní funkci[...].“²¹¹

I v díle Toyen, Jindřicha Štyrského a Jiřího (Remo) Jelínka se stejně jako u Matouška objevila etapa puristická. Štyrského *Cirkus Simonetta* [16]²¹² z roku 1923 je svým pojetím Matouškově *Obrazu s Italkou* [17]²¹³ nejblíže, jelikož je zde také použito přímého geometrického řádu. Další Štyrského obraz *Hotel Astoria* [18]²¹⁴ a *Parník* [19]²¹⁵ z roku 1923 od Jiřího Jelínka je Matouškovým puristickým obrazům zpracováním nejblíže.

²⁰⁹ František Matoušek, *Šedý dům*, (1925), olej, lepenka, 56 x 44 cm, neznačeno, MGVM, inv. č. 238.

²¹⁰ Čapek (pozn. 2).

²¹¹ Ibidem.

²¹² Jindřich Štyrský, *Cirkus Simonetta*, 1923, olej, plátno, 74,5 x 44 cm.

²¹³ František Matoušek, *Obraz s Italkou*, 1925, soukromá sbírka.

²¹⁴ Jindřich Štyrský, *Hotel Astroria*, 1923, Pásmo 1, 1924-25, č. 3, s. 7.

²¹⁵ Jiří Jelínek, *Malířské dílo* (kat. výst.), Středočeský galerie v Praze, 1971.

Své obrazy, obrazové básně a koláže²¹⁶ vystavil František Matoušek poprvé společně s Devětsilem v Domě umělců v roce 1926, kdy byl umělecký svaz přejmenován na Svaz moderní kultury.²¹⁷ Matoušek si také od roku 1926 přivydělával především ilustracemi pro časopis *Prager Presse*²¹⁸ [20,21].²¹⁹ V roce 1927 se Matouškovy ilustrace objevily i v časopise *Domov a svět* [22-24],²²⁰ v nichž je již patrná Matouškova inklinace ke zjednodušování tvarů. Matoušek v ilustracích pro oba zmíněné časopisy zvolil minimalistní pojetí kresby pro znázornění motivů a místy již předznamenal své budoucí směřování. V roce 1926 vydal František Matoušek sborník litografií s názvem *Vyšinutá rovnováha* [25],²²¹ kde je již patrné jeho zaujetí přísným konstruktivismem.

Český Devětsil měl napojení i na avantgardní časopis *Zenit*,²²² zastávající umělecký směr, který bojoval za nový svět a novou kulturu, snažící se o osvobození člověka, odmítající kulturu povrchní, vnějškovou.

²¹⁶ František Šmejkal uvádí Františka Matouška mezi umělce Devětsilu, kteří v letech 1923- 1926 tvořili obrazové básně - koláže. František Šmejkal, *Výtvarná avantgarda dvacátých let*, in: Vojtěch Lahoda (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění IV/1, 2 1890-1938*, Praha 1998, s. 148.

²¹⁷ *Ibidem*, s. 186.

²¹⁸ Pražský německý deník vydávaný v letech 1921-1938 v nakladatelství Orbis jako neoficiální tribuna čs. vlády, zejména ministerstva zahraničních věcí. Jeho hlavním posláním bylo informovat cizinu o čs. zahraniční politice i o vnitropolitickém, hospodářském a kulturním životě ČSR. Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.1). Matoušek do tohoto deníku přispíval mezi lety 1926-1929: *Prager Presse*, N. 48, 21.11.1926 N. 19, 6.5. 1928, *Prager Presse*, N. 48, 1.12. 1929

²¹⁹ František Matoušek, *Ilustrace*, *Prager Presse*, N. 48, 1.12. 1929

²²⁰ František Matoušek, *Ilustrace*, *Domov a svět*, 1927, č. 22, s.2

²²¹ František Matoušek, *Vyšinutá rovnováha*, 1926, litografie, papír, 475 x 325 mm, znač. vpravo dole: F.Matoušek, MGVM, inv. č. 237.

²²² 1921 vycházel v Zábřehu, 1923-1926 v Bělehradě, šéfredaktorem byl Ljubomir Micić. *Umění XXXVI*, 1987, s. 30

Časopis organizoval podobně jako Devětsil také přednáškové večery, divadelní představení a výstavy.²²³

²²³ 25. číslo *Zenitu* dostalo podobu katalogu výstavy konané v dubnu 1924. Na této výstavě bylo možno vidět díla Kandinského, Zadkina, El Lisického, Archipenka, Moholy-Nagyho, Ljubov Kozincovové.

3.3. Elementární geometrické formy

V roce 1926 František Matoušek vytvořil obraz s názvem *Zátiší s mýdlem* [26],²²⁴ které navazuje na *Vyšnutou rovnováhu* a předznamenává tak Matouškův nejdůležitější příspěvek do českého umění přelomu dvacátých a třicátých let.

Mnozí umělci se opírali o systémy budované na základě tušení či vědomí vzniku nového řádu, jenž vyústil mimo jiné do rozličných poloh geometrické abstrakce.

Celou druhou polovinu dvacátých let, následující po období konstruktivisticky laděných *Obrazů knižně vydaných*, se věnoval malbě geometricky strohých abstraktních kompozic [27-29],²²⁵ které byly zbaveny jakýchkoliv odkazů k vnější skutečnosti. Tyto obrazy, velice originálních způsobem komponované, zařazují Matouška k nejsobitějším spolutvůrcům české geometrické abstrakce, a tedy i k zakladatelům důležitého proudu českého i evropského moderního umění.

Geometrická abstrakce, a s ní úzce spjatý konstruktivismus, využíval základní geometrické elementy jako nejjednodušší a současně nejuniverzálnější formy k vyjádření různých tvarových a barevných harmonií anebo naopak záměrných disharmonií. Pro díla, která jsou vytvořena v duchu geometrické abstrakce, je charakteristická lineárnost nebo důraz kladený na vzájemné působení barevných ploch, anebo na obojí.

²²⁴ František Matoušek, *Zátiší s mýdlem*, 1926, olej, lepenka, MGVM 228

²²⁵ František Matoušek, *Kruhy v bílém*, (2.pol. 20. let), olej plátno, 47 x 47 cm, znač. vpravo dole: F. MATOUŠEK, MGVM 299, *Kruhy v modrém*, (2. pol. 20. let), olej, lepenka, 47 x 47 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM G 230, *Kompozice kruhu a obdélníku*, (2.pol. 20. let), olej, plátno, 45 x 52 cm, znač. barvou vlevo dole: f.matoušek, MGVM G 236.

Můžeme říci, že geometrická abstrakce je vyvrcholením abstraktivistických tendencí a je jejím nejčistším projevem.

I když se klasická geometrická abstrakce začala rozvíjet víceméně až po roce 1945, její počátky jsou patrné v meziválečném období, zejména v ruské avantgardě, hnutí De Stijl a škole Bauhaus, ale také v českém výtvarném kontextu zásluhou typografických experimentů Teigových nebo Čapkových. Konstruktivní myšlení se v různých formách či projevech objevovalo ve výtvarném umění již od počátku 20. století, především v díle Vasilije Kandinského, Františka Kupky, Roberta Delaunaye či Kazimira Maleviče.

Devětsil publikoval na stránkách svých avantgardních časopisů a sborníků i práce Lászla Moholy-Nagye, Man Raye, El Lisického a dalších tvůrců. Z děl těchto dnes světoznámých umělců mohl Matoušek nalézt inspiraci především v díle Lászla Moholy-Nagye, který se kromě fotografické činnosti zabýval tvorbou konstruktivistických kompozic již na počátku dvacátých let [30, 31].²²⁶

V českém prostředí se abstraktní malířství rozvinulo na přelomu dvacátých a třicátých let, až když se po devětsilské verzi purismu a konstruktivismu a po zániku skupin *Cercle et Carré* a *Art Concret*, která dbala na střízlivost barvy a formy, vytvořilo mezinárodní sdružení *Abstraction-Création*, jejímiž členy se stali i

²²⁶ Lászlo Moholy Nagy, *Kompozice*, 1922, olej, plátno, 15,7 x 12,2 cm, Lászlo Moholy Nagy, *Kompozice*, 1926, fotografie, 23,3 x 23,3 cm. Maďarský umělec Moholy-Nagy (1895- 1946) je znám především jako tvůrce fotogramů a fotomontáží. Od roku 1923 působil jako profesor na výmarském i Dessavském Bauhausu. Snažil se o docílení výtvarného vnímání a myšlení ve vztahu ke konstrukci. Umění chápal jako oblast experimentování s novými výrazovými formami a poté o jejich využití ve všech sférách moderního života.

někteří přední čeští umělci. Doba existence sdružení *Abstraction-Création* spadala do let 1931-1936. František Matoušek se však po jejím vzniku nestal jejím členem a později se nezačlenil ani do české skupiny *Kvart*, vyznávající tvorbu čisté abstrakce.

Konstruktivistické malířství není na české umělecké scéně zastoupeno v početných příkladech, avšak Matouškovým kompozicím jsou blízké obrazy, které malovali kolem roku 1925 Jindřich Štyrský, Toyen, Josef Šíma či později Otakar Mrkvička. Avšak pro tyto umělce bylo období, kdy se dotkli vytváření takto strohých geometrických kompozic, jen přechodné. Štyrský i Toyen postoupili přes zapojování konkrétních znaků do svých obrazů od artificialismu přímo k surrealismu, Otakar Mrkvička se geometrickým kompozicím věnoval pouze kolem roku 1927, kdy vytvořil například *Zátiší s kytarou* [32].²²⁷ Jednoduchými geometrickými kompozicemi se krátce zabýval především Josef Šíma v dílech, která se nedochovala, avšak jsou známa z fotografií (*Kompozice I* a *Kompozice II*) [33,34].²²⁸ Dále je Šímovo zaujetí geometrickými formami patrné v obraze s názvem *Kompozice* z roku 1925, [35].²²⁹ Fotograf Jaroslav Rössler²³⁰ se tvorbou svých geometricky pojatých zátiší přiblížil Matouškovým kompozicím nejvíce [36].²³¹ Zajímavé je také

²²⁷ Otakar Mrkvička, *Zátiší s kytarou*, 1927, kresba perem, tuší, kvaš, papír, 56 x 37,7 cm, GVU Ostrava.

²²⁸ Josef Šíma, *Kompozice II*, 1924-25, *Kompozice III*, 1924-25, nezachováno, čb. reprodukce: František Šmejkal, Josef Šíma, Odeon, s. 72.

²²⁹ Josef Šíma, *Kompozice*, olej, plátno, 49 x 35 cm soukromá sbírka.

²³⁰ Fotograf Jaroslav Rössler (1902-1990) je pravděpodobně jedním z nejdůležitějších představitelů české avantgardní fotografie dvacátých a třicátých let. Vyučil se u Františka Drtikola, v jeho pracích je patrný vliv futurismu, kubismu, expresionismu. Zabýval se také konstruktivistickými a abstraktními kompozicemi.

²³¹ Jaroslav Rössler, *Bez názvu* (reliéf na lepence), 1923-25, z

srovnání Matouškových geometricky strohých obrazů s momenty světelných kinetické her Zdeňka Pešánka či Kurta Schwerdtfegera [37, 38].²³²

Matoušek mohl být ovlivněn i českou konstruktivistickou typografií první poloviny dvacátých let, která kodifikovala podněty sovětského konstruktivismu a Bauhausu. Konstruktivistická typografie byla používána v devětsilských časopisech, především ve sborníku *Život II*²³³ a *Disku* (1923).²³⁴ Přísný geometrický řád se objevil v Teigově tvorbě kolem roku 1925, kdy použil, stejně jako o roku později Matoušek obdélníkových, čtvercových a kruhových tvarů organizovaných do ortogonálních i asymetrických kompozic.

Stopy Matouškovy inspirace mohly vést i směrem k tehdejší scénické výpravě, která čerpala z kontaktů s italskými futuristy.²³⁵ Ke Jevrejnovově hře *Veselá smrt* z roku 1925 vytvořil scénickou výpravu Josef Šíma [39].²³⁶ Scéna byla pojata jako jednoduchý, otevřený prostor, členěný mírně zdviženou podlahou pokrytou kobercí, které

portfolia Jaroslava Rösslera, Vladimír Birgus, Jan Mlčoch, *Jaroslav Rössler, fotografie, koláže, kresby*, Kant 2009.

²³² Zdeněk Pešánek, *Moment světelné kinetické hry prvního spektrofonu*, 1925, nezachováno, fotografie: Kurt Schwerdtfeger, *Moment jedné z reflektorických světelných her*, 1924.

²³³ Jan Krejcar (red.), *Život II, Sborník nové krásy*, Praha VOUB 1922.

²³⁴ *Disk*, internacionální revue, Praha (1923-25).

²³⁵ Pro příklad v roce 1921 připravil Enrico Prampolini pro Krasoumnou jednotu v Praze výstavu moderního italského umění. V dalším roce ve Švandově divadle v Praze proběhla představení futuristických syntéz (režisérem byl Filippo Tommaso Marinetti), kde scénickou výpravu provedl Prampolini a Federico de Pistoris. Scénická výprava sestávala z jednoduchých konstrukcí a abstraktních závěsů.

²³⁶ Josef Šíma, N.N. Jevrejnov, *Veselá smrt*, Sál konzervatoře na Slovanech 1925 (režie Jiří Frejka), DÚ v Praze, čb.fotografie, František Šmejkal, Josef Šíma, Odeon, s. 73.

vytvářely jednoduchý geometrický obrazec.²³⁷ Stejný prvek se objevuje v obrazech Josefa Šímy z tehdejší doby, anebo právě v obrazech Matouškových z druhé poloviny dvacátých let, ve kterých je použito zcela shodných motivů, jakých použil Šíma.

V roce 1929, v době, kdy Matoušek končil studium na Akademii, vystavoval své obrazy a koláže s Devětsilem v Domě umělců naposledy. Od roku 1928 se František Matoušek postupně odvracel od čisté abstrakce a se zánikem Devětsilu, v roce 1930, spojil své další skupinové výtvarné angažmá s činností Umělecké besedy.

²³⁷ Geometricky strohou scénou navrhl v roce 1926 i Otakar Mrkvička, spolu s Karlem Teigem a Františkem Zelenkou ke hře G.. Apollinaira *Prsy Tiréziovy* v Osvobozeném divadle v režii J. Honzla.

3.4. Působení surrealismu

Období Matouškovy práce ve 30. letech vystihuje poznámka, kterou si napsal do svých zápisků: "Konečně našel sám sebe: skici k novým obrazům: poezie..."²³⁸ V roce 1930, jistě i během cest do Francie a Španělska téhož roku, na něj velmi zapůsobil surrealismus: "[...] nebyl výtvarný (později *École du Grand Jeu*²³⁹), byl vítaným vrácením se k námětu a volným formám, k podvědomí. Kontrast, jak v životě bývá, aby se vše doplňovalo. To podvědomí bouřilo proti sešněrovanosti [...]"²⁴⁰ Matoušek se nikdy nestal, poté, co v roce 1934 oficiálně vznikla Skupina surrealistů v ČSR, jejím členem. V jeho tvorbě však můžeme pozorovat další etapu, v níž koncipoval svůj, surrealismem ovlivněný, nezaměnitelný styl. Například v obrazech s názvy *Melancholie*, *Po bouři*, *Měsíční ulice* či *Srdcové eso* [40-44]²⁴¹ se symbolické objekty vznášejí v neohraničeném

²³⁸ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1930.

²³⁹ *Le Grand Jeu*, skupina založená na podzim roku 1927, měla základ ve skupině básníků: Roger Gilbert-Lecomte, René Daumal, Roger Vailland, Robert Meyrat, kteří založili studentský literární kroužek kolem r. 1922 a nazvali se simplisti. V roce 1925 se s nimi seznamuje Josef Šíma, Maurice Henry, Arthur Harfaux, Pierre Minet a Richard Wiener. Koncem roku odešel ze skupiny Weiner a skupina počala vydávat avantgardní revue *Le grand Jeu*. Skupina se zařadila k surrealistům. Inklinovali k jakémusi anarchistickému transcendentalismu a odpoutávali své pojetí surrealismu od Bretonova Topinka Miloslav, Šerý Ladislav, *Le grand Jeu*, *Vysoká hra*, Torst, Praha 1993.

²⁴⁰ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), 1930.

²⁴¹ František Matoušek, *Melancholie*, 1931, olej, plátno, 58 x 54 cm, znač. barvou vpravo dole F. Matoušek, MGVM, inv. č. 239. František Matoušek, *Po bouři*, 1931, olej, plátno, 76,5 x 60 cm, znač. barvou vpravo dole F. Matoušek, Galerie výtvarného umění v Náchodě, František Matoušek, *Měsíční ulice*, 1932, olej, plátno, 90 x 60 cm, znač. barvou vlevo dole F. Matoušek, MGVM, inv. č. 293. 1933 20 14460, František Matoušek, *Srdcové eso*, 1933, olej, plátno, 93,5 x 64,5 cm, znač. barvou f. matoušek, vpravo dole, Národní galerie v Praze, O 14460, *The last train*, 1931, olej, plátno, 53 x 39 cm, znač. vpravo dole: F. Matoušek 31, čb. reprodukce, Brušák (pozn.3), s. 21.

prostoru, který dodává dílům zvláštního snového napětí, pro surrealismus typického.

Ovlivnění surrealismem bylo u Matouška nejvíce patrné v době po roce 1930, kdy vytvořil první kresby ženských torz [45,46].²⁴² S názorově příbuznými torzy, inspirovanými u Matouška snad antickými sochami, se setkáváme v českém umění především v díle Josefa Šímy, či Františka Muziky. V díle surrealistů Jindřicha Štyrského anebo Karla Teigeho hrají torza též neopomítnou roli. Matoušek se tématu ženských torz věnoval po celý život. Olejomalby s tímto tématem však známe pouze z Matouškovy anglické monografie [47].²⁴³

V obraze s názvem *Objetí* [48]²⁴⁴ jsou lidská torza abstrahována do věčnosti a stávají se z nich těla milenců, která se v dalších obrazech proměňují v sochy a skály [49, 50].²⁴⁵ Zaujetí motivem skal, jeskyní a pobřežních útesů vnášel František Matoušek i do dalších kompozic z třicátých let [51-55].²⁴⁶

²⁴² František Matoušek, *Dívčí torzo*, 1932, tuš, akvarel, papír, 390 x 260 mm, znač. vpravo dole: F. Mat., MGVM, *Studie*, 1933, pastel, papír, 350 x 250 mm, znač. F.Mat., MGVM, bez inv. čísla.

²⁴³ František Matoušek, *Mrtvá dívka*, 1931, olej, plátno, 24 x 30 cm, čb reprodukce, Brušák, (pozn. 3), s. 26.

²⁴⁴ František Matoušek, *Objetí*, 1938, rudka, papír, 370 x 480 mm, znač. rudkou F. Mat.III 1938, MGVM, inv. č. 821.

²⁴⁵ František Matoušek, *V koupeli*, dat. 1938, tuš, papír, 430 x 300 mm, znač. vpravo dole: Matoušek, MGVM, inv. č. 801, František Matoušek, *Ležící*, (kolem 1938), pastel, papír, 300 x 440 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 723.

²⁴⁶ Matoušek si dle vlastních poznámek z roku 1936 a 1937 pořizoval i fotografie skal a jeskyní, především je nacházel v tehdejší Jugoslávii- v Orebiči. František Matoušek, *Studie*, nedat. (kolem 1933), pastel, papír, 310 x 240 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 733, František Matoušek, *Residue*, nedat. (kolem 1933), olej, lepenka, 52 x 40 cm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 572, František Matoušek, *Na dně mořském*, (kolem 1933) pastel, papír, 432 x 552 mm, neznačeno, Národní galerie Praha, inv. č. K 54824. František Matoušek, *Grotto*, (*Z Dámenovské jeskyně*), 1937, olej, plátno, 49 x 51,5 cm, znač.: vpravo dole: F. Matoušek NGP O 16435, František

Z Matouškových geometrických kompozic z druhé poloviny dvacátých let vzešel na počátku let třicátých v nesčetných variacích se proměňující ostrov [56, 57].²⁴⁷ V těchto ostrovech se promítá zjevně erotický surrealistický motiv, proměňující se nejprve v rajske ovoce a později v ideální vzájemně do sebe zapadající i nezapadající kulové a válcové objekty zdánlivě formálních, ve skutečnosti však abstraktních tvarů. Motivy jsou zde ještě vzdáleny formální abstrakci, neboť jde spíše o abstrakci vztahů než fyzických projevů lásky; nejsou nijak snově ani eroticky popisné jako část surrealistického díla Matouškových současníků.²⁴⁸ Motivy s náměty moře a opuštěného ostrova na moři, tedy nejčastější motivy svého díla, čerpal malíř hlavně na svých cestách za mořem. V malířově surrealistickém období obkružuje moře jeho ostrovy, a to i v dílech, která jsou zdánlivě zcela geometricky abstraktní [58, 59].²⁴⁹ Moře se též objevuje a vyplňuje prostor objevující se v dílech, kde objekty mají vlastní, divákovi naznačený, symbolický význam [60, 61].²⁵⁰

Matoušek, *Grotto- studie*, 1937, pastel, papír, 100 x 140 mm, znač.: vlevo dole: Grotto, MGVM G 610

²⁴⁷ František Matoušek, *Geometrické zátiší (I)*, (kolem 1931), olej, plátno, 69 x 95 cm, neznačeno, MGVM, inv. č. 234, *Geometrické zátiší (III)*, 1932, olej, plátno, 64 x 57 cm, znač. F. Matoušek, MGVM, inv. č. 232,

²⁴⁸ Pavel Chalupa, František Matoušek, *Vysokomýtský zpravodaj*, č.5., Vysoké Mýto 2007, s. 6.

²⁴⁹ František Matoušek, *Kompozice*, 1928, olej, plátno, 46 x 35 cm, znač. vlevo dole: F.MATOUŠEK, MGVM, *Geometrická kompozice*, (2. pol. 20. let) , olej, plátno 45 x 52 cm, znač. barvou vlevo dole: f. matoušek, soukromá sbírka

²⁵⁰ František Matoušek, *Kompozice s majákem a svíčkou*, 1932, olej, plátno, 61,5 x 44,5 cm, znač. vlevo dole: F. MATOUŠEK, Národní galerie Praha, inv. č. O 16982, *Kompozice s majákem a svíčkou*, 1933, pastel, papír, 600 x 410 mm, znač. vlevo dole: F. Mat., MGVM, inv. č. 803.

Obraz s názvem *Nokturno* [62],²⁵¹ z roku 1934 s sebou Matoušek vzal do New Yorku v roce 1944, kde krátce pobýval a kde tento obraz vystavil v Bignou Gallery. Abstraktní, anonymní postavy vystupují tu z geometricky koncipovaného prostoru vyčnívajícího z černé plochy ohraničeného neznáma.

I v obraze *Dívka na kole* [63],²⁵² v rozměrném plátně z roku 1936, kdy se Matoušek již navrátil k zapojování částečně realisticky pojatých objektů do svých kompozic, je cyklistka též zachycena na stylizovaném ostrově. V této době Matoušek přešel k reálnosti, jak uvedl ve svých poznámkách: „[...] *V divokosti a působení skutečných vlastních zážitků, vedly k hledání nového, k původnosti, zmáhal i složité zážitky. Našla se cesta k lyrice [...].*“²⁵³ Tato lyrika je patrná i v surrealisticky pojatých kompozicích z první poloviny čtyřicátých let.

Také ze Španělska a Francie si malíř od moře přivezl řadu skic a kreseb, které po svém návratu ztvárnil v malbě. V kresbách se zachovaly především skici tanečníků a tanečnic. [64-66]²⁵⁴

²⁵¹ František Matoušek, *Nokturno*, 1934, olej, plátno, 129,5 x 68,5 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, Národní galerie Praha, inv. č. O 16169.

²⁵² František Matoušek, *Dívka na kole*, 1936, olej, plátno, 100 x 116 cm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 244.

²⁵³ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6, list 1934).

²⁵⁴ František Matoušek, *Tango*, (2.pol.30let) tužka, papír, 450 x 290 mm, znač.: vlevo dole: F. Matoušek, MGVM G 794, *V roztančení*, (2.pol.30let), kolor. tuš, papír, 210 x 120 mm, neznačeno, MGVM G 74, *Tančící dívka*, (2.pol.30let) kolor. kresba, papír, 480 x 310 mm, znač.: vlevo dole: F. Matoušek, MGVM G 796

3.5. Ve válečném dění

V letech 1938 - 1939 se motivika díla Františka Matouška zcela obrátila k předválečným a následným válečným událostem. Práce vznikaly v chvatu, v nejistotě a vyjadřovaly se k aktuálním tématům dne. Často je autor tvořil pro noviny nebo výtvarné sborníky. Vrcholným dílem tohoto období je práce pro sborník *Pour la Tchécoslovaquie* z roku 1939.

Výtvarná část se tematicky váže k pomnichovskému Československu a k pobřežnovému Protektorátu. Louis Marcoussis ve svém mědirytu vyjádřil utrpení expresivním spodobněním ruky Ukřižovaného [67],²⁵⁵ Jean Souverbie vyryl v linorytu mladé děvče, které ztělesňuje dvacetiletou republiku, připoutanou k hákovému kříži [68].²⁵⁶ Marc Chagall zobrazil jakési vymizení mapy Československa nadále přežívající pouze v umělcově vzpomínce [69],²⁵⁷ Otakar Kubín vytvořil dřevoryt, na kterém „zlo“ vstupuje do země postavou Goliáše s obrovským kyjem [70].²⁵⁸

V několika dalších linorytech vyjádřili umělci naději na oživení Československa. Henrik Neugeboren například vytvořil gesto rukou zobrazující vítězné „V“ [71],²⁵⁹ André Lhote vyryl v linorytu metaforu hořícího keře, jehož plamen nezničí zemi, avšak nechá vyrašit nové pupeny [72].²⁶⁰ Příspěvek Františka Zdeňka

²⁵⁵ Louis Marcoussis, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, mědiryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.

²⁵⁶ Jean Souverbie, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.

²⁵⁷ Marc Chagall, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.

²⁵⁸ Otakar Coubine, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, dřevoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.

²⁵⁹ Henrik Neugeboren, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.

²⁶⁰ André Lhote, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír,

Eberleho pravděpodobně vyjadřuje legendu o Bruncvíkovi [73].²⁶¹ Jeho meč se měl objevit ve chvíli, kdy Čechy budou nejvíce potupeny, avšak v tomto linorytu Bruncvík sedí s rukama založenýma pod bradou, s mečem u nohou. Pablo Picasso do tohoto grafického sborníku přispěl svým vůbec prvním linorytem [74],²⁶² na kterém je vyjádřen bolestný výkřik, beznaděj a snad i vylíčena zaslepenost a brutalita války. Ossip Zadkine přispěl do grafického sborníku jako jediný (reprodukovanou) kresbou, na níž je Československo naznačeno jako postava deformovaná v beztvárnou hmotu [75].²⁶³ Rudolf Polák pojal svůj linoryt podobně jako Zadkine, kdy je lidská abstrahovaná figura rdoušena obrovitým plazem [76].²⁶⁴ François Desnoyer ztvárnil pohled na českou dominantu - Pražský hrad [77].²⁶⁵

Matouškův linoryt s názvem *Vzpouza* [78]²⁶⁶ vyniká sugestivností a expresivností. Týž motiv byl později, během války, zpracován i perem a tuší a opakoval se v dalších Matouškových dílech.²⁶⁷

Galerie moderního umění Hradec Králové.

²⁶¹ Zdeněk Eberl, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.

²⁶² Pablo Picasso, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, Galerie moderního umění Hradec Králové papír. Gosselin Gérard (ed.), *Picasso et la presse, Un peintre dans l'histoire*, Succession Picasso, Paris, 2000.

²⁶³ Ossip Zadkine, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, kresba tuší, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.

²⁶⁴ Rudolf Polák, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.

²⁶⁵ François Desnoyer, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.

²⁶⁶ František Matoušek, *Vzpouza*, nedat. (1939), grafický list z cyklu *Pour la Tchécoslovaquie*, sig. F.MAT., Galerie moderního umění Hradec Králové, *Vzpouza*, dat. 1941, tuš, papír, 380 x 376 mm, znač. vpravo dole: F. Mat., Národní galerie Praha, inv. č. K 5483.

²⁶⁷ Motiv byl Matoušek zpracován například v rozměrném plátně nesoucí název *Válka*.

Kresba a pastel s názvem *Ikarův pád* [79, 80]²⁶⁸ ztvárňuje, podobně jako *Vzpouza*, téma odchodu, úniku a smrti. Toto téma zůstalo pro malíře aktuální ještě dlouho po válce. Podle Matouškových poznámek byl tento motiv převeden na plátno až v roce 1948.²⁶⁹

V Londýně se František Matoušek věnoval především expresivní kresbě - zaznamenával rozbořené domy, život v protiletectkých krytech a válečné události. Vše zaznamenával ve svých skicách [81-86],²⁷⁰ z nichž některé byly po válce převedeny i na plátno, například obraz *Mrtvé město* a monumentální olej *Válka*, uložený dnes v Národní galerii v Praze [87,88].²⁷¹ Kresby, kterým se František Matoušek věnoval po celou dobu války, získaly vyhraněností doby nutně expresivní podobu. Expresivita přetrvávala v Matouškově projevu i po válce. Nicméně i během války usiloval malíř o rozvinutí své volné, nedokumentární tvorby v intencích předválečného surrealismu. Tato tvorba mu umožňovala najít vlastní vyjadřovací jazyk i v době, která byla plná zvrátů. Je tomu tak například v díle *Bolest srdce* z roku 1942

²⁶⁸ František Matoušek, *Composition en 1938 (Icaros)*, 1938, tuš, papír, 190 x 240 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 549, *Icaros - studie*, (kolem 1938), pastel, papír, 190 x 210 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 571.

²⁶⁹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1948.

Tuto olejomalbu s názvem *Ikarův pád* se však nepodařilo objevit.

²⁷⁰ František Matoušek, *Domy po bombardování*, (1940) pastel, papír, 350 x 240 mm, MGVM, inv. č. 731, *Mrtvé město*, 1940, pastel, papír, karton, 372 x 456 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, Národní galerie Praha, inv. č. K 54826, *Zříceniny domů*, (1940), pastel, papír, 200 x 290 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 528, *Studie "Fear"*, (kolem 1940), tužka, papír, 180 x 240 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 515, *Studie Fear 4*, (kolem 1940), pastel, papír, 170 x 120 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 747, *Fear*, (kolem 1940), lavírovaná kresba, papír, 220 x 170 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 630.

²⁷¹ František Matoušek, *Mrtvé město*, (1940), olej, plátno, 53 x 67 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 119, *Válka*, 1948-1953, olej, plátno, 175 x 145 cm, znač. vlevo dole: Matoušek, Národní galerie Praha, inv. č. O 16022.

[89].²⁷² Surrealistické pojetí je patrné v obraze s názvem *Soothing delirium*, známého pouze z Matouškovy anglické monografie z roku 1943,²⁷³ k němuž se však zachovala pastelová skica. [90, 91]²⁷⁴

V Matouškových obrazech *Mužská postava* a *Matka* [92,93]²⁷⁵ nadále převažuje drama, se kterým byl denně konfrontován: [...]*tragické prvky mění rukopis a pojetí*[...]”²⁷⁶ Malíř byl válkou, zejména uprostřed bombardovaného Londýna, hluboce zasažen. Jeho tvorba i rukopis byly stále expresivnější, ne-li přímo expresionistické. Dokládají to zejména kresby, které nepochybně vznikaly přímo v protiletectkých krytech a které s sebou nesou obrovskou sugestivnost, jež je dána jistě i ojedinělou autenticitou těchto záznamů. Tyto Matouškovy kresby, ve kterých malíř vyjádřil jemnou tušovou linií i tenkou hranici mezi životem a smrtí, patří k nejoriginálnějším, ale i nejsugestivnějším dílům z jeho odkazu[94,95].²⁷⁷

Na počátku 40. let se ale Matoušek vrátil i ke abstraktivizující linii ve své malbě a kresbě.²⁷⁸ Začal zpracovávat starší skici, které převedl do malířské

²⁷² František Matoušek, *Bolest srdce*, 1942, tuš, papír, 680 x 500 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 808.

²⁷³ Brušák (pozn.3)

²⁷⁴ František Matoušek, *Soothing delirium*, 1942, tempera, papír, 30 x 25 cm, znač. vlevo dole: F.Matoušek, *Soothing delirium - studie*, 1942, pastel, papír, 380 x 300 mm, neznačeno, MGVM G 724

²⁷⁵ František Matoušek, *Bláznivý žebrák*, 1943, tuš, akvarel, papír, 250 x 170 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 719, *Matka*, 1943, tuš, akvarel, papír, karton, 260 x 212 mm, neznačeno, Národní galerie Praha, inv. č. K 54838.

²⁷⁶ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6).

²⁷⁷ František Matoušek, *Ilustrace ke Good Old England*, 1944, tuš, papír, 500 x 380 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, XI 1944, MGVM, inv.č. g 774, *Kroky se smrtí*, 1944, tuš, papír, 500 x 320 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 770.

²⁷⁸ Ibidem: "[Matoušek se]cele polekal realismu, zlom: vyvíjet staré skici, spojit později... Tu začíná spojení realismu i starého proudu, po myšlenkové formální stránce[...]."

podoby, jako je tomu u olejomalby s názvem *Ráno před národním svátkem v Paříži* z roku 1943 [96,97],²⁷⁹ kde architekturu pojal ve zcela geometricky abstraktním duchu.

I v New Yorku, kam se František Matoušek na konci roku 1944 z Anglie vydal, rychlými tahy zaznamenával okolní dění, ale ve zdánlivě realistických kresbách se nadále ukrývalo válečné drama [98].²⁸⁰ Obraz, který se dnes nachází v americkém Austinu, zobrazuje také zdánlivě realisticky Pražský hrad [99], je na něm ovšem, zejména s ohledem k tématu, patrna hluboká nostalgie po osvědčených výtvarných hodnotách a dominantách.²⁸¹

České *Newyorské listy* o Františku Matouškovi a jeho díle napsaly: „Není snadné vyjádřit to, co vidí a cítí. Spojuje nejjemnější poeticky smysl pro barvu s drsností, kterou chce zakrýt melancholii. Jde mu o to vyjádřit v rámci existujících směrů to, co prožívá jako nezávislý, neklidný a tvůrčí umělec. Díváme-li se na jeho obrazy z posledních deseti let, uvědomujeme si, jak si jimi ujasňuje sám pro sebe to, co vidí a jak skutečně dochází tam, kde je velkým umělcem: k výrazu a formě, kterou sám nazývá poetismem. Dochází sem těžkým vnitřním bojem přes kubismus a surrealismus, až konečně „jeho obrazy přetvořují básnický skutečnost na malířská díla, ve zhuštěné, téměř pohádkové formě, v symbolické

²⁷⁹ František Matoušek, *Studie k obrazu Ráno před národním svátkem v Paříži*, (kolem 1943), pastel, papír, 160 x 220 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 510, *Ráno před národním svátkem v Paříži*, 1943, olej, plátno, 760 x 580 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, Galerie umění Karlovy Vary, inv. č. 119.

²⁸⁰ František Matoušek, *Sen umírajícího bojovníka*, 1944, tuš, papír, 653 x 500 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, Národní galerie Praha, inv. č. K 54822.

²⁸¹ František Matoušek, *Pražský hrad*, (40.léta), olej, plátno, znač. vpravo dole F. Matoušek, 25 x 33 cm, <http://www.liveauctioneers.com/item/8022858#>, vyhledáno 8.4.2011.

*projekci, zachytávající všechny krásy světa, ze všech koutů Evropy, po které neklidně cestoval."*²⁸²

²⁸² *Newyorské listy*, 17. ledna 1945, s. 5

3.6. Reakce na válku

Dochované a dostupné práce z poválečného období prozrazují, že se František Matoušek v polovině 40. let zabýval záznamem v myšlenkách stále se vracejícího válečného traumatu. Některé kresby pořízené přímo během války rozpracovával v grafice a nazval tuto skupinu grafických prací *Válka* [100,101].²⁸³ V tomto období převádí některé z těchto kreseb a grafických prací do malířské podoby.

Ve sborníku kreseb s názvem *František Matoušek: 1939–1945*, která vyšla roku 1947 u Vladimíra Žikeše,²⁸⁴ jsou originálním způsobem, na pomezí autentického záznamu a děsivé surrealistické vize, zachyceny dojmy z prožité války: „*František Matoušek, malíř, který zmaterializoval s veškerou její obludností samu podstatu pojmu „válka“, aby ji s děsivou účinností provždy zaklel do tvarů svých kreseb. Aby z nich nemohla vyprchat, aby z nich musela děsiti provždy. V současném světě mnohých slov jedině umění zůstalo právo tajemného zrcadla, v kruté pravdivé zkratce odrážejícího křečovitou tvář doby, přisvětlenou tušením budoucnosti. V tom není umění marné a v tom budou válečné kresby Františka Matouška hroznou řečí beze slov mluvití dnes i v budoucnosti o strašných letech 1939–1945 nejen Francie, Anglie a Spojených států, kde vznikaly, ale světa. Světa, proklínajícího válku.*“²⁸⁵ Sborník obsahuje celkem 16 kreseb, které nesou názvy: *Opuštěnost, Začátky vzpoury, Jobovy doby, Kroky se smrtí, V nebezpečí I, V nebezpečí*

²⁸³ František Matoušek, *Válka 1*, (40. léta), tuš, papír, 290 x 270 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 71, *Válka 2*, nedat. (40. léta), tuš, papír, 270 x 390 mm, znač. vpravo nahoře: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 72.

²⁸⁴ František Matoušek, *1939–1945*, Vladimír Žikeš, 1947.

²⁸⁵ František Matoušek, *1939–1945*, Vladimír Žikeš, 1947.

II, Strach, Zapomenutí v opilosti, Pomatený žebrák, Znehodnocení lásky, Bolest Země, Lásky této doby I, Lásky této doby II, Snění o míru, Nový život, První jaro po válce.

Náměty svých poválečných kompozic čerpal malíř především ze svých vlastních pocitů. V těchto kompozicích jsou zachyceny především obavy z násilí a utrpení, zpracované ve figurálních kompozicích [102-104].²⁸⁶ Z roku 1946 pochází i jediný známý Matouškův autoportrét, ve kterém se umělec zachytil po delší době strávené na lůžku [105].²⁸⁷

Od roku 1947 do roku 1950 se František Matoušek živil, kromě vedení Školy užitého umění v Paříži, také příležitostným ilustrováním pro časopis *Parallèle 50* [106,107].²⁸⁸ *Parallèle 50* byl v Paříži vydávaný a francouzsky psaný kulturně-politický týdeník, nad kterým v přísném utajení bdělo československé ministerstvo informací. Bylo určeno pro francouzské čtenáře s jednoznačným cílem - vylepšovat pošramocený obraz lidových demokracií ve Francii. V čele časopisu byli na oko francouzští redaktoři, jeho náplň však zcela určovali čeští (a jistě i sovětští) ideologové. František Matoušek do časopisu přispíval povětšinou pouze kresbami. Jejich pokleslejší úroveň nepochybně úzce souvisela s propagandistickým zaměřením časopisu. V přímém kontrastu s těmito jednoduše pojatými ilustracemi na zakázku vynikají další Matouškovy

²⁸⁶ František Matoušek, *Džungle*, 1946, tuš, akvarel, papír, 390 x 330 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 63, *Utrpení*, 1946, tuš, papír, 450 x 290 mm, znač. vlevo dole: F. Mat., MGVM, inv. č. 813, *Španělský žebrák*, 1946, tuš, papír, 550 x 390 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 773.

²⁸⁷ František Matoušek, *Po nemoci*, 1946, tuš, papír, 490 x 305 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM.

²⁸⁸ František Matoušek, *Ilustrace, Prager Presse*, Č. 43 24.5. 1947, s. 4, Č. 48, 28. 6. 1947, s. 4

expresivně pojaté perokresby z období po roce 1945. [108, 109].²⁸⁹ Kresby *Štvaný pes*, *Bestie* či *Tři pomlouvači* [110-112]²⁹⁰ zachycují proces kresebného zjednodušení s cílem posílit expresivitu beztak již velmi sugestivního, osobního námětu.

Z roku 1948 pochází i další jistěže osobní kompozice – *Milování* [113],²⁹¹ které se v několika variacích objeví i v následujících letech.

Vedle své volné tvorby se František Matoušek po válce zabýval i nadále typografickou činností, navrhoval vazby i obálky knih [114 a, b].²⁹² Obecně lze říci, že volná tvorba výrazně kvalitativně dominuje nad Matouškovou tvorbou na zakázku a představuje v ní jen zcela marginální, pomíjitelnou kapitolu.

²⁸⁹ František Matoušek, *Bez názvu*, (2. pol. 40 let), tuš, papír, 180 x 350, MGVM 783, *Bez názvu*, (2. pol. 40 let), tuš, papír, 180 x 290 mm, MGVM 784.

²⁹⁰ František Matoušek, *Štvaný pes*, 1948, tuš, papír, 340 x 540 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 823. *Bestie*, 1948, tuš, papír, 360 x 500 mm, znač.: vlevo dole: F. Matoušek, MGVM G 776, *Tři pomlouvači*, 1948, tuš, papír, 500 x 310 mm, znač.: vlevo dole: F. Matoušek, MGVM 706.

²⁹¹ František Matoušek, *Milování*, (1948), tuš, papír, 700 x 500 mm, nesig., MGVM, inv. č. 797.

²⁹² František Matoušek, *Ilustrace III*, ke knize Jaroslava Vávry, *Ahmed má hlad*, Melantrich, Marie Sereniová- *Dny našeho života*, SNPL, kolor. tuš, papír, 220 x 140, 210 x 130 mm, MGVM G 777.

3.7. Na vlně socialistického realismu

Po návratu do komunistického Československa v roce 1950 se František Matoušek náhle ocitl v prostředí, které nedovolovalo vystavit jeho dosavadní dílo. Mapa kreseb, která vyšla u Vladimíra Žikeše roku 1946, byla v roce 1950 dokonce stažena z knihkupectví.

V tehdejší Československu byly všechny oblasti kultury kontrolovány politickými, ale i samotnými uměleckými organizacemi, umělecká činnost byla soustředěna do institucí pod dohledem komunistické strany. Novou výtvarnou formou se stal socialistický realismus. Moderní umění bylo kritizováno a odsuzováno a došlo k potlačení všech osobních projevů, které by odporovaly předepsanému způsobu umělecké práce, především s ohledem na její srozumitelnost a lidovost. Stanovená kritéria dle vzorů sovětské ideologie se soustředila na malbu, grafiku, plastiku i monumentální tvorbu. V malbě se častým námětem staly žánrové podobizny dětí a mládeže, zvláště oblíbeny byly portréty dělníků a národních hrdinů. Typickou postavou ideálního hrdiny revolucionáře se stal po roce 1948 Julius Fučík. Matouškův *Portrét Julia Fučíka* z roku 1956 [115]²⁹³ je však podobný svým čistým provedením kresbě Maxe Švabinského z počátku padesátých let.

Na první Matouškově výstavě v Československém spisovateli roku 1951 bylo vystaveno několik kresebných a grafických prací ze života francouzských dělníků.²⁹⁴

²⁹³ *Portrét Julia Fučíka*, dat. 1956, litografie, 619 x 491 mm, sign. vpravo dole tužkou: F. Matoušek, Památník národního písemnictví.

²⁹⁴ František Matoušek, *Kresby a záznamy ze současné Francie a z válečných let*, Výstava síně Československého spisovatele, Praha, 1951.

Stejné téma zpracoval autor i v obraze s názvem *Francouzská bojovnice za mír* ze stejného roku [116],²⁹⁵ z něhož je patrná Matoušková snaha o dodržení principů socialistického realismu.²⁹⁶

František Matoušek si ve svých poznámkách zapsal, že na něj byl opakovaně vyvíjen tlak, aby se věnoval „realistištějšímu pojetí“. Podle svých vlastních slov se však nechtěl vzdát vlastního způsobu vyjádření ani formy.²⁹⁷

Barevná litografie s názvem *Korejská studentka* [117]²⁹⁸ se pravděpodobně objevila i na výstavě Korea - Čína, které se Matoušek účastnil v roce 1952.²⁹⁹

Z tehdejších požadavků na socialistickorealistická témata využil Matoušek dva - první se týkal zobrazení dělníka při práci [118, 119],³⁰⁰ ve druhém rozpracovával motiv hrajících si dětí [120].³⁰¹ Matoušek však nebyl již vyzván, jako před lety, aby se mohl podílet na realizování monumentálních děl - např. nástěnných maleb a nebyla mu nikde ani nabídnuta významnější spolupráce či samostatná výstava. V jeho pozůstalosti se nachází

²⁹⁵ František Matoušek, *Francouzská bojovnice za mír*, 1951, olej, plátno, 75 x 50 cm, znač.: vpravo dole: F. Matoušek, VČG 178

²⁹⁶ Rukopisné poznámky (pozn.6), list 1951: „[Matoušek se snažil] držet si vlastní stavbu obrazu, rukopis štětce, techniku a v diskuzích mluvit o nutnosti formy [...]“

²⁹⁷ Rukopisné poznámky (pozn.6), list 1951: :„[...] nápor na realistické pojetí - v Besedě, ovšem znal a cítil omezení. Nechtěl a nevzdal formy. Tíhnul ke klasicistnímu vyjádření rukopisu (to bylo solí v očích) ne olizování povrchu = ilusionismu[...]“

²⁹⁸ František Matoušek, *Korejská studentka*, 1952, barevná litografie, papír, znač.: vpravo dole: F. Matoušek 1952, MGVM G 843

²⁹⁹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1952.

³⁰⁰ František Matoušek, *V práci*, tuš, papír, 330 x 290 mm, znač.: vpravo dole: F. Matoušek, MGVM 726, *Sváření*, 1954, tuš, papír, 320 x 330mm, znač.: vpravo dole: F. Matoušek

³⁰¹ František Matoušek, *Neděle*, 1958, olej, plátno, 76,5 x 58 cm, znač.: vlevo dole: F. Matoušek, MUO.

pouze několik návrhů pro ilustrace knih, z nichž některé byly realizovány [121].³⁰²

Před polovinou 50. let se Matoušek neustále zabýval tím, jakou formu vlastní tvorby by měl zvolit.³⁰³ Nepochybně ho traumatizoval stav, kdy na jedné straně nemohl vystavit své autentické dílo, na druhé straně musel malovat to, co nechce, aby vůbec mohl vystavovat. Podobnou schizofrenní situaci zažívalo zejména v první polovině 50. let mnoho českých umělců, mimo jiné i příslušníků rozprášené levicové avantgardy.

V 50. letech se František Matoušek několikrát vrátil k tématu akvariálních rybiček [122, 123],³⁰⁴ které maloval i ve 40. letech, v době války. Tematicky jsou, zdá se, akvariální rybičky kompromisem - mezi zdánlivě realistickým námětem - a symbolickým tématem - stavem duše.

Uvolnění kolem poloviny padesátých let a na počátku šedesátých let zastihlo malíře již unaveného. Na několika malbách, z nichž pozoruhodné je např. *Jaro* [124],³⁰⁵ je vidět jeho návrat k imaginativní, snové kompozici, která má zřetelný symbolizující, osobní, ale snad i politický význam.

Expresivní malířův rukopis, použitý na dřívějších plátnech, je patrný v olejomalbě s názvem *Večer na Černém moři* [125]³⁰⁶, na níž dvojice hledí do krajiny, na

³⁰² František Matoušek, *Ilustrace k Fučíkově reportáži*, akvarel, tuš, papír, 280 x 190 mm, Neznačeno, MGVM G 490.

³⁰³ Rukopisné poznámky (pozn.), 1953: „[...] hledám opět svoji formu, stejně doma pracoval na starších pracích [...]“

³⁰⁴ František Matoušek, *Akvárium*, (50. léta), olej, plátno, 47 x 63 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, Východočeská galerie Pardubice, *V Akváriu*, (50. léta), tempera, tužka, papír, 160 x 365 mm, neznačeno, MGVM, inv.č. 725.

³⁰⁵ František Matoušek, *Jaro*, (2. pol. 50. let), olej, plátno, 44 x 72 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 118.

³⁰⁶ František Matoušek, *Večer na Černém moři*, (1955) olej, překližka, 73 x 100 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek.

jejímž obzoru je možno spatřit Matouškův oblíbený motiv ostrova, obklopený mořem a sluncem.

V polovině padesátých let cestoval malíř s rodinou k moři do Bulharska, odkud pochází řada prací, na nichž zaznamenal přímořskou krajinu, architekturu a především opět své oblíbené moře [126-128].³⁰⁷ K motivu moře se Matoušek vracel neustále, zaznamenával jej v kolorovaných perokresbách, zřejmě přímo na místě [129].³⁰⁸

Kolem poloviny 50. let František Matoušek ve svých poznámkách popsal dobovou atmosféru takto: „[Matoušek] s uvolněnou formou vypadl z provozu Svazu [československých výtvarných umělců], který se s radostí chopil reakčení a František Matoušek se těžce provinil svým bojovným postojem... Naprostý návrat k dřívějším pracem, programovým náčrtům (bylo přec očištění): volnější forma, humanističtější obsah, srozumitelnost je (nejen) mým problémem [...]“³⁰⁹ Figurální práce z posledních dvou let malířova života vykazují podobné rysy jako práce z let 1939 - 1950 [130-131],³¹⁰ z nichž je víceméně patrné, že úporná snaha o socialistický realismus z počátku 50. let byla jen výtvarnou přetvářkou, která nemohla natrvalo zakrýt skutečnou tvář Matouškova pozoruhodného díla.

³⁰⁷ *Z Bulharska 2*, 1960, akvarel, tuš, papír, 530 x 430 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek III 1960, MGVM G 817, *Moře*, kolor. tuš, papír, 340 x 520 mm, neznačeno, MGVM G 704, *Krajina s topoly*, kolor. tuš, lepenka, 450 x 300 mm, neznačeno, MGVM 712.

³⁰⁸ *Moře s měsícem*, 1956, kolorovaná tuš, lepenka, 360 x 620 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, 58, MGVM 58.

³⁰⁹ Rukopisné poznámky Františka Matouška (pozn.6), list 1956.

³¹⁰ František Matoušek, *Večer na Černém moři*, (1955) olej, překližka, 73 x 100 cm, signováno vlevo dole: F. Matoušek, *Býk*, dat. 1960, tuš, papír, 310 x 210 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 574, *Studie hrůzných hlav*, (po r. 1960), tuš, akvarel, papír, 450 x 290 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 529.

4. Závěr

František Matoušek patřil ke generaci umělců, jejichž osobnost utvářela poválečná léta. Patřil k avantgardě dvacátých let, jeho jméno je však na rozdíl od většiny ostatních příslušníků této generace kulturní veřejnosti málo známé. Možná to je tím, že Matoušek stál nikoli snad stranou vývojových proudů rodícího se moderního umění, ale spíše v jejich stínu, neboť se programově bránil stát se členem vyhraněných výtvarných skupin. Tím vlastně odpovídáme na otázku, proč mu doposud nebyla věnována pozornost v tezích o meziválečné avantgardě, která se na skupinových manifestech profilovala. Jeho obrazy z přelomu dvacátých a třicátých let jsou přesto jedněmi z nejosobitějších plodů českého moderního umění. Byl u nás jedním z průkopníků geometrické abstrakce i osobitě pojatého surrealismu. V polovině dvacátých let, snad inspirován konstruktivismem či Bauhausem, vytvořil Matoušek zcela originální kompozice skládající se z jednoduchých elementárních prvků, které poté přetvářel ve svůj osobitý styl. Paralelou k jeho téměř geometricky abstraktním malbám v polovině 20. let mohou být v našem kontextu snad jen typografické a ilustrační práce Karla Teigehe či Josefa Čapka. Poté od počátku třicátých let komponoval František Matoušek díla na pomezí abstrakce a surrealismu, jaká nenalezneme u nikoho jiného na tehdejší české výtvarné scéně. Vzdáleně příbuzné jsou Matouškovým dílům v českém surrealistickém kontextu některé práce Jindřicha Štyrského a Toyen z období první poloviny 30. let. Pokud bychom hledali paralely v avantgardní fotografii, našli bychom je v pracích Jaroslava Rösslera.

Františka Matouška a jeho kompozice z období dvacátých a třicátých let můžeme směle vřadit do kontextu evropské avantgardy 20. století. Nejvíce se v nich přiblížil konstruktivistickým abstraktním pracím maďarského umělce Lászla Mohly-Nagyho, paralely ve směřování k abstrakci je však možné spatřovat v celém spektru výbojů evropského modernismu 20. a 30. let, jež se tehdy koncentrovalo v Paříži. Není možné v tomto ohledu opominout dva pilíře tehdejší české přítomnosti v Paříži, Františka Kupku a Josefa Šímu, dvě autority, které František Matoušek osobně poznal a s nimiž se nepochybně stýkal, abychom mohli správně zařadit jeho dílo do kapitoly avantgardního výtvarného umění. Přestože do ní nebyl zapsán za svého života, zpětným pohledem je zřejmé, že do ní může být zapsán jako jeden z průkopníků snahy o hledání osobitého výtvarného jazyka bez přílišné závislosti na dobových výtvarných stylech a trendech. František Matoušek byl umělec hledající a nalézající svou vlastní cestu úskalími moderny. Z těchto úskalí vyplul jako jeden z nejosobitějších spolutvůrců české abstrakce a exprese.

5. Prameny

Archiv Městské galerie ve Vysokém Mýtě, Korespondence Františka Matouška z let 1958 - 1961.

Archiv Městské galerie ve Vysokém Mýtě, Rukopisné poznámky Františka Matouška.

Archiv Odboru občanských agend - evidence obyvatelstva Městského úřadu ve Vysokém Mýtě.

Archiv Vladimíra Pešky uložený v l'Institut d'Études Slaves, rue Michelet 9, 75006 Paris

Nouvelles Tchecoslovaques, 1939, 62, 1. Novembre, FOL-JO- 1872 .

Parallèle 50, Paris, Bruxelles, Berne, Prague, Bratislav, Bibliothèque Nationale de France, GR FOL- JO- 4555.

6. Literatura

- Karel Brušák, *F. Matoušek, Paintings and Drawings*, Lincoln - Prager Publishers, London, 1943.
- Lenka Bydžovská, Vojtěch Lahoda, Karel Srp, *České moderní umění 1900-1960*, (kat.výst.), Národní galerie, 1995.
- Lenka Bydžovská, Karel Srp, *Jindřich Štyrský*, Argo, 2007.
- Vratislav Effenberger, *Výtvarné projevy surrealismu*, Odeon, 1969.
- John Golding, *Cesty k abstraktnímu umění, Mondrian, Malevič, Pollock, Newman, Rothko a Still*, Barrister & Principal, Jihlava 2003.
- Gérard Gosselin (ed.), *Picasso et la presse, Un peintre dans l'histoire*, Succession Picasso, Paris, 2000.
- Eva Horáčková (ed.), *Křik koruny české*, Nakladatelství Práce, Praha, 1990.
- Pavel Chalupa, František Matoušek, *Vysokomýtský zpravodaj č.5.*, Vysoké Mýto 2007.
- Pavel Chalupa, Jana Svobodová, *František Matoušek (1901-1961), Rezidue- Z pozůstalosti Františka Matouška*, (kat.výst.), Vysoké Mýto 2009.
- Andrea Jochmanová, *Kontexty české divadelní avantgardy a tvorba Jiřího Frejky ve dvacátých letech XX. století*, (disertační práce), Ústav pro studium divadla a interaktivních médií, FF MUNI, Brno, 2006.
- Jiří Jelínek, *Malířské dílo*, (kat. výst.), Středočeský galerie v Praze, 1971.
- André Kaspi - Antoine Marès, *Le Paris des étrangers, depuis un siècle*, Impr. Nationale, 1990.

Kdo zavínil Mnichov, Sborník z mezinárodního zasedání k 20. výročí Mnichova, Státní nakladatelství politické literatury v Praze, 1959, Praha.

Vojtěch Lahoda (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění IV/1, 2, 1890 - 1938*, Praha 1998.

František Langer, *Byli a bylo*, Praha 1992.

F. Matoušek, *Obrazy 1925 - Obrazy* knižně vydané, Studentské knihkupectví a nakladatelství, Praha, 1925.

F. Matoušek 1939 - 45, Vladimír Žikeš, Praha, 1947.

František Matoušek, *Kresby a záznamy ze současné Francie a z válečných let*, Výstava síně Československého spisovatele, Praha, 1951.

František Matoušek - *Výběr z životního díla k 60. narozeninám* (kat. výst.), Městská galerie Vysoké Mýto 1961.

František Matoušek - *Výstava k 60. narozeninám* (kat. výst.), Galerie Václava Špály - Praha, Stráž, Plzeň, 1961.

Tereza Petišková, *Československý socialistický realismus 1948-1958*, (kat.výst.), Gallery, Praha 2002.

Anna Pravdová, *Zastihla je noc, Čeští umělci ve Francii 1939-1945*, Opus, 2009.

Milada Sísová (red.), *Hlasy domova, Verše, 1940*, Edice Československého boje, Paříž, 1940.

Karel Srp, *Toyen*, Argo, 2000.

Šárka Stehlíková, *Život a dílo Miroslava Troupa*, diplomová práce, UP Olomouc, 2005.

J. Stillerová, *Adolf Hoffmeister*, Praha 2009, edice inv. č. 1257.

Jana Svobodová, *Malíř, František Matoušek (1901-1961)*, bakalářská práce, UP Olomouc, 2009.

Jana Svobodová, *František Matoušek*, *Vysokomýtský zpravodaj*, č.12, Vysoké Mýto 2009.

Jiří Šetlík, *České a slovenské malířství první poloviny 20.století*, (kat. výst.), Národní galerie, 1965.

František Šmejkal, *Devětsil, Umění XXXV, 1*, 1987.

František Šmejkal, *Český konstruktivismus, Umění XXX*, 1982, s. 214-243.

Rostislav Švácha, Marie Platovská (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění V.*, Academia Praha, 2005.

Miloslav Topinka-Ladislav Šerý, *Le grand Jeu, Vysoká hra*, Torst, Praha 1993.

<http://www.dorotheum.com/cz/aukce-detail/aukce-8707-umni-a-starozitnosti-praha/lot-1073623-matousek-frantisek-vysoke-myto-1901-1961-praha.html>, vyhledáno 8.4.2011.

<http://www.liveauctioneers.com/item/8022858#>, vyhledáno 8.4.2011.

7. Summary

Painter František Matoušek was born on the 12th of May in 1901 in Vysoké Mýto, from where he left after graduating at grammar school in 1920 when he was admitted to the Academy of Fine Arts in Prague. He completed the studies after several years of interruption until 1929. In the same time he attended lectures of philosophy, pedagogy and art history at Charles University and traveled widely, especially to Paris. Since 1925 he was a member of Artistic union Devětsil and of Umělecká beseda from 1929. Under the influence of the Devětsil program he began to create constructivist works in the 20th years and later in the 30th years he created his own style based on a contemporary expressionism and surrealism and it was responding to impulses of the contemporary leftist avant-garde and the fight against ingoing fascism. After the occupation of Prague in March 1939 he went to France. In Paris, he became the chairman of the Association of Czechoslovak artists and he organized the edition of graphic cycle *Pour la Tchécoslovaquie*, in which Czech artists living in France and artists of other nationalities like Picasso, Chagall, Zadkine contributed. In Paris he organized the exhibitions, he drew illustrations for the magazine *Československý boj* [The Cause tchécoslovaque] and he organized the edition of *Hlasy domova* (Les voix du pays). After the occupation of Paris in the spring of 1940 he went to England, where he founded and led the Czechoslovak School of Applied Art in Chelsea, and in 1944 he went to New York. After the world war, he settled in Paris where he also moved the School of Applied Art from England. After the

expulsion from France in 1950 he returned to communist Czechoslovakia where his work could not be appreciated. He died in Prague on the 13th of October in 1961.

8. Soupis díla Františka Matouška (1901-1961)

Poznámka k tomuto soupisu:

Tento soupis, který je vůbec prvním výchozím soupisem Matouškova díla, není soupisem úplným, jsou zde zahrnuta díla z pozůstalosti malíře uložené v Městské galerii ve Vysokém Mýtě, Národní galerie v Praze, Východočeské galerie v Pardubicích, Muzea umění v Olomouci, Galerie umění v Karlových Varechm Galerie výtvarného umění v Náchodě. Z katalogů výstav, na kterých Matoušek vystavoval, je patrné, že děl, která Matoušek vytvořil je o mnoho více, avšak dosud se je však nepodařilo během výzkumu všechny zjistit.

Soupis je rozdělen do čtyř oddílů - malířská tvorba, grafická tvorba, kresba a ilustrace. V rámci těchto oddílů jsou díla řazena chronologicky, na konec oddílů jsou zařazena díla nedatovaná. U každého díla je, pokud je datováno, za názvem uvedena ověřená datace, navržená datace je uvedena v závorce. Dále je u děl uvedena technika, materiál, rozměry, signatura děl, údaje o majiteli a inventární číslo, rovněž je u každého díla uvedeno, zda a kdy bylo vystaveno a pramenné údaje o reprodukci děl v literatuře. Údaje o reprodukci děl se vztahují výlučně na seznam literatury použitý k napsání této práce, proto není vyloučeno, že se díla objevují v publikacích jiných.

Údaje o účasti děl na výstavách rovněž také nemusí být úplné, jelikož katalogy z šedesátých let jsou ve velké míře neúplné, obsahující pouze název vystavených děl a nejsou zde uvedeny údaje blíže identifikující díla, jako např. datace, rozměry či údaje o majiteli. Proto bylo poněkud obtížné zjistit ke kterému

konkrétnímu dílu, jež často nesou podobné označení, se vztahuje daný údaj v katalogu výstavy.

Seznam zkratk:

MGVM - Městská galerie Vysoké Mýto
GUKV - Galerie umění Karlovy Vary
GVUN - Galerie výtvarného umění v Náchodě
VČG - Východočeská galerie v Pardubicích
MUO - Muzeum umění Olomouc
NGP - Národní galerie v Praze
RMVM - Regionální muzeum Vysoké Mýto
PNP - Památník národního písemnictví
GHK - Galerie moderního umění v Hradci Králové
Znač. - značeno
Vyst. - vystaveno
Lit. - reprodukce díla v literatuře
v. - výška
š. - šířka

Zkratky názvů publikací a zkrácené označení výstav:

Náchod 2010- *František Matoušek (1901-1961), 24.6 - 29.8 2010*

Vysoké Mýto 2009- *Residue: Z pozůstalosti Františka Matouška (1901-1961), 22. 11. - 18. 12. 2009.*

Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)- *Residue: Z pozůstalosti Františka Matouška (1901-1961), Městská galerie Vysoké Mýto, 2009.*

Pravdová 2009 - *Anna Pravdová, Zastihla je noc, Čeští umělci ve Francii 1939-1945, Opus, 2009*

Svobodová 2009 - *Svobodová Jana, Malíř František Matoušek (1901-1961), (bakalářská diplomová práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2009.*

Olomouc 2006 -*V závěsu avantgardy České výtvarné umění*

1956 - 1978 ze sbírek Muzea umění Olomouc, 27.9.2006 - 19.8.2007, Muzeum moderního umění Olomouc

Vysoké Mýto 1961 (kat.výst.)- *František Matoušek, Výběr z životního díla k 60. narozeninám* (kat.výst.), Městská galerie Vysoké Mýto, Vysoké Mýto 1961 9.dubna- 2.května 1961.

Praha 1961- *František Matoušek, Výstava k 60. narozeninám, Galerie Václava Špály, 1961, 1.září- 24. září 1961.*

Praha 1961 (kat.výst.)- *František Matoušek, Výstava k 60. narozeninám, Galerie Václava Špály, 1961.*

Žikeš 1947- *František Matoušek, 1939-1945, Vladimír Žikeš, 1947.*

Brušák 1943 - *Karel Brušák, F. Matoušek, Paintings and drawings, London 1943.*

Obrazy 1925 - *F. Matoušek, Obrazy 1925, Obrazy knižně vydané, Praha 1925.*

1) Malířská tvorba

[1]

Na jarní procházce, 1912

olej, lepenka, 30 x 45 cm,

Znač. barvou vpravo dole: F. Matoušek, 27.4.1912

MGVM 246

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[2]

Krajina s jezerem I, (kolem 1920)

Olej, lepenka, 50 x 45 cm

Znač. barvou vpravo dole: F. Matoušek
MGVM, bez čísla
Lit.: Nezjištěno
Vyst.: Nezjištěno

[3]

Krajina s jezerem II, (kolem 1920)
Olej, plátno, 34 x 44 cm,
Neznačeno
RMVM
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

[4]

Pohled do dvora, (kolem 1918)
Olej, plátno, 38 x 45 cm
Znač. barvou vpravo dole: F. MAT.
MGVM bez čísla
Lit.: Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)
Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[6]

Portrét A.V., (kolem 1920)
Olej, lepenka, 35 x 19 cm
Neznačeno
MGVM G 721
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

[7]

Zátiší I, (kolem 1920)
Olej, lepenka, 44 x 34 cm
Neznačeno

MGVM G 651

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[8]

Zátiší II, (po r. 1920)

Akvarel, papír, 340 x 420 mm

Neznačeno

MGVM G 707

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[10]

Západ slunce, 1921

Akvarel, papír, 23,5 x 13,5 cm

Neznačeno

MGVM 692

Lit.: Brušák 1943

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Krajina s jezerem, (kolem 1920)

Olej, plátno, 34 x 44 cm

Neznačeno

RMVM

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[11]

Ve vsi, (kolem roku 1920)

Olej, lepenka, 35 x 43 cm

Neznačeno

MGVM G 575

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Zátiší, (do r. 1920)

Olej, plátno, 34 x 44 cm

MGVM G 649

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[12]

Chodci, (kolem 1920)

Olej, lepenka, 27 x 20 cm

Neznačeno

MGVM G 227

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Zátiší, (kolem 1920)

Olej, lepenka, 36 x 45 cm

Neznačeno

MGVM G 233

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[15]

Šedý dům, 1925

Olej, plátno, 56 x 44 cm

Neznačeno

MGVM G 238

Lit.: Obrazy 1925, Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009
(kat.výst.)

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[17]

Obraz s Italkou, 1925

Olej, plátno

Neznačeno

soukromá sbírka

Lit.: Obrazy 1925

Vyst.: Náchod 2010

[26]

Zátiší s mýdlem, 1926

Olej, lepenka, 27 x 20 cm

Znač. barvou vlevo dole: f.mat.

MGVM G 228

Lit.: Nezjištěno

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[59]

Geometrická kompozice, (2. pol. 20. let)

Olej, plátno 45 x 52 cm

Znač. barvou vlevo dole: f. matoušek

Soukromá sbírka

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[27]

Kruhy v bílém, (2. pol. 20.let)

Olej plátno, 47 x 47

Znač. barvou vpravo dole: F. MATOUŠEK

MGVM G 229

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[28]

Kruhy v modrém, (2. pol. 20.let)

Olej, lepenka, 47 x 47 cm
Znač. barvou vlevo dole: F. Matoušek
MGVM G 230
Lit.: Svobodová 2009
Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[29]

Kompozice kruhu a obdélníku, (2. pol. 20. let)
Olej, plátno, 45 x 52 cm
Znač. barvou vlevo dole: f.matoušek
MGVM G 236
Lit.: Nezjištěno
Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[40]

Melancholie, 1931
Olej plátno, 58 x 54 cm
Znač. barvou vpravo dole: f. matoušek 31
MGVM G 239
Lit.:
Vyst.: Náchod 2010, Vysoké Mýto 2009

[41]

Po bouři, 1931
Olej, plátno, 76,5 x 60 cm
Znač. barvou vpravo dole: f. Matoušek 31
GVUN
Lit.: Svobodová 2009
Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod, 2010

Zátiší- střelec, (2. pol. 20 let)
olej plátno, 50 x 50
Neznačeno

MGVM G 240

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Náchod 2010

[42]

Měsíční ulice, 1932

Olej plátno, 90 x 60 cm

Znač. barvou vpravo dole: F. Matoušek 32

MGVM G 293

Lit.: Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009 (kat. výst.)

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[58]

Kompozice, (1928)

Olej, plátno, 46 x 35 cm

Znač. barvou dole: f. matoušek

MGVM G 231

Lit.: Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)

Vyst. Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[52]

Residue, poč. 30. let

Olej lepenka, 52 x 40 cm

Znač. vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 572

Lit.: Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Abstraktní kompozice, (1. pol. 30. Let)

Olej, plátno, 51 x 54 cm

Neznačeno

MUO 2395

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Muzeum 2006

[56]

Geometrické zátiší I, (1931)

Olej, plátno, 70 x 96 cm

Neznačeno

MGVM G 234

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[57]

Geometické zátiší III, 1932

Olej plátno, 66 x 59

Znač. barvou vlevo dole: f. Matoušek 32

MGVM G 232

Lit.: Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009 (kat. výst.)

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[60]

Kompozice s majákem a svíčkou, 1932

Olej, plátno, 61,5 x 44,5 cm

Znač. vlevo dole: F. Matoušek 32

NGP O 16982

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

[43]

Srdcové eso, 1933

Olej, plátno, 93,5 x 64,5 cm

Znač. barvou vpravo dole: f. matoušek

NGP O 14460

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[62]

Nokturno, 1934

Olej, plátno, 117 x 57,5 cm

Znač. barvou vlevo dole: F. Matoušek

NGP O 16169

Lit.: Brušák 1943

Vyst.: Nezjištěno

Opice, 1936

Olej, plátno, 67 x 84 cm

Znač. barvou vlevo dole: F. Matoušek 36

MGVM G 243

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[63]

Dívka na kole, 1936

olej, plátno, 100 x 116 cm

Znač. barvou vpravo dole: F. Matoušek XXXVI

MGVM G 244

Lit.: Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)

Vyst.: Náchod 2010, Vysoké Mýto 2009

[54]

Grotto (Z Dämenovské jeskyně), 1937

Olej, plátno, 49 x 51,5 cm

Znač. barvou vpravo dole: F. Matoušek

NGP O 16435

Lit.: Brušák 1943

Vyst.: Nezjištěno

[49]

V koupeli, 1938

Tuš, papír, 430 x 300 mm

Znač. vpravo dole: Matoušek 38

MGVM G 801

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[99]

Pražský hrad, (40.léta)

Olej, plátno, 25 x 33 cm

Znač. barvou vpravo dole F. Matoušek, 25 x 33 cm

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Léto a mateřství, 1941

Olej, tempera, lepenka, 50 x 31 cm

Znač. tužkou vlevo dole: F. Matoušek

VČG

Lit.: Brušák 1943

Vyst.: Vysoké Mýto 1961, Praha 1961

Ve žluté a modré- skica, 1941

Tempera, papír, 20 x 15 cm

Neznačeno

MGVM G 600

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

V cirkuse - skica, 1942

Tempera, papír, 240 x 290 mm

Neznačeno

MGVM G 628

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[87]

Mrtvé město, (1943)

Olej, plátno, 53 x 67 cm

Znač. barvou vlevo dole: F. Matoušek

MGVM G 119

Lit.: Praha 1961 (kat.výst.) Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 1961, Praha 1961, Vysoké Mýto 2009,
Náchod 2010

Matka s dítětem, 1943

Akvarel, papír, lepenka, 230 x 180 mm

Neznačeno

MGVM G 496

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Matka s dítětem, 1943

Akvarel, papír , 300 x 240 mm

Neznačeno

MGVM G 583

Lit.:Nereprodukováno

Vyst.:Nezjištěno

[88]

Válka, 1943

Olej, plátno, 175 x 145 cm

Znač. barvou vlevo dole: Matoušek

NGP O 16022

Lit.: Vysoké Mýto 1961 (kat.výst.), Praha 1961

(kat.výst.) Svobodová 2009, Pravdová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 1961, Praha 1961

[97]

Ráno před národním svátkem v Paříži, 1943

Olej, plátno, 76 x 58 cm

Znač. barvou vlevo dole: F. Matoušek

GUKV inv.č. 119

Lit.: Brušák 1943, Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Květina, (2. pol. 40.let)

Akvarel, papír, 420 x 270 mm

Neznačeno

MGVM G 693

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Model, (2. pol. 40.let)

Tempera, lepenka, 60 x 73 mm

MGVM G 826

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Podobizna ženy, (50. léta)

Olej, lepenka, 44 x 34 mm

Neznačeno

MGVM G 652

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[122]

Akvárium, (50.léta)

Olej, plátno, 47 x 63 cm

Znač.barvou vlevo dole: F. Matoušek

VČG 595

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Náchod 2010

Přátelství, (50. léta)

Tempera, papír, 49 x 37 cm

Neznačeno

MGVM G 836

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena a muž, (50. léta)

Olej, lepenka, 300 x 200 mm

Znač. barvou vlevo dole: F. Matoušek

MGVM G 720

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[116]

Francouzská bojovnice za mír, 1951

Olej, plátno, 75 x 50 cm

Znač. barvou vpravo dole: F. Matoušek

VČG 178

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[125]

Večer na Černém moři, (1955)

Olej, překližka, 73 x 100 cm

Znač. barvou vlevo dole: F. Matoušek

Lit.: Praha 1961 (kat.výst.)

Vyst.: Vysoké Mýto 1961, Praha 1961

[124]

Jaro, (2. pol. 50. let)

Olej lepenka, 44 x 72 cm

Znač. barvou vlevo dole: F: Matoušek

MGVM G 118

Lit.: Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[120]

Neděle, 1958

Olej, lepenka, 27,5 x 72,5 cm

Znač. barvou vlevo dole: F. Matoušek

MUO 4986

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Na pláži, (po r. 1960)

Olej, lepenka, 45 x 60 cm

Znač. vlevo dole: F. Matoušek

MGVM G 573

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ještěrka, 1961

Akvarel, tuš, papír, 280 x 200 mm

Znač. tuší vlevo dole: VII 61

MGVM G 484

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

U moře, 1961

Olej, plátno, 36 x 50 cm

Znač. barvou vpravo dole: 61

MGVM G 650

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

2) Grafická tvorba

Vyšinutá rovnováha, 1926 [25]

litografie, papír, 475 x 325 mm

Znač.: vpravo dole F.Matoušek

MGVM 237

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[78]

Vzpoura, (1939)

Grafický list z cyklu *Pour la Tchécoslovaquie*

Znač. vpravo dole: F.MAT

GHK

Lit.: Grafický sborník *Pour la Tchécoslovaquie, hommage à un pays martyr 1939*, Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Vítězství, (po r. 1946)

Litografie, lepenka, 230 x 160 mm

Neznačeno

MGVM G 616

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[117]

Korejská studentka, 1952

Barevná litografie, papír

Znač. tužkou vpravo dole: F. Matoušek 1952

MGVM G 843

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[115]

Portrét Julia Fučíka, 1956

Litografie, 619 x 491 mm

Znač. tužkou vpravo dole F. Matoušek

PNP

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Umění a řemesla, 1958

Barevná litografie, 210 x 260, 200 x 350 mm

Neznačeno

MGVM G 782

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Boháči, (40. léta)

Litografie, papír, 330 x 440 mm

MGVM G 802

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

3) Kresba

[5]

Portrét matky, 1919,

Pastel, papír, 650 x 510 mm,

Znač. pastelem vpravo dole: F. Matoušek 1919

MGVM G 247

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Studie, (kolem 1930)

Tužka, pastel, papír, 280 x 410 mm

Neznačeno

MGVM G 795

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ležící akt, (30.léta)

Barevné křídly, papír, 203 x 560 mm

Znač. křídou vlevo dole: F.Mat.

NGP K 62929

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Dvě hlavy, 30.léta

Pastel, papír, karton, 305 x 445 mm

Znač. uhlem vlevo dole: F. Matoušek

NGP K 54827

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Tanečnice a bubeník, (30. léta)

Akvarel, tuš, papír, 280 x 201 mm

Znač. tuší vlevo dole: F. Mat.

NGP K 54840

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie, (30. léta)

Tužka, papír, 210 x 200 mm

Znač. tužkou vlevo dole: Dancer dressing

MGVM G 541

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Kompozice, (1.pol. 30.let)

Pastel, papír, 290 x 230 mm

Neznačeno

MGVM G 682

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Tanec - 2 studie, (30. léta)

Tužka, papír, 220 x 150 mm

Neznačeno

MGVM G 500

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Splynutí, (30. léta)

Kolor. tuš, papír, 220 x 120 mm

Neznačeno

MGVM G 602

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Svlékající se žena a tři muži, (30.léta)

Akvarel, tuš, papír, 230 x 385 mm

Neznačeno

NGP K 54839

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Torzo, (30.léta)

Tužka, papír, 110 x 170 mm

Neznačeno

MGVM G 501

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Fontaine à Palais Waldstein, (30. léta)

Tuš, papír, 140 x 80 mm

Neznačeno

MGVM G 502

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Milenci - studie, (30.léta)

Tužka, papír, 200 x 120 mm

Neznačeno

MGVM G 624

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ruiny-studie, (30.léta)

Pastel, papír, 220 x 150 mm

Neznačeno

MGVM G 640

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Autoportét - studie, (30. léta)

Tužka, papír, 130 x 110 mm

Neznačeno

MGVM G 564

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dýmka- skica , (30. léta)

Pastel, papír, 250 x 170 mm

Neznačeno

MGVM G 638

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Nocturno, studie, (30. léta)

Pastel, papír, 300 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 751

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Nocturno, studie, (30. léta)

Pastel, papír, 270 x 180 mm

Neznačeno

MGVM G 752

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Před zrcadlem, (30.léta)

Tuš, papír, 180 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 570

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Kompozice s majákem a svíčkou, 1932

Akvarel, tuš, papír, 440 x 312 mm

NGP K 54825

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

[45]

Dívčí torzo, 1932

Kolor. tuš, papír, 390 x 260 mm

Znač. tuší vpravo dole: F.Mat. XII 32

MGVM G 841

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[46]

Studie, 1933

pastel, papír, 350 x 250 mm

znač. pastelem, vlevo dole F.Mat.33

MGVM, bez inv. čísla

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[51]

Studie, (1933)

Pastel, papír, 310 x 240 mm

Neznačeno

MGVM G 733

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.:

[53]

Na dně mořském, (kolem 1933)

Pastel, papír, 432 x 552 mm

Neznačeno

NGP K 54824

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

[61]

Kompozice s majákem a svíčkou, 1933

Rudka, papír, 600 x 410 mm

Znač. vlevo dole 33 F.Mat.

MGVM G 803

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Islands of colour - skica, (kolem 1933)

Tuš, papír, 120 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 514

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívčí akt, (2. pol. 30. let)

Pastel, papír, 320 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 548

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Bolero, 1937

Pastel, papír, 480 x 300 mm

Znač. tuší vlevo dole: F.Matoušek

MGVM G 833

Lit.: Brušák 1943

Vyst.: Nezjištěno

Antická zřícenina, 1937

Tuš, papír, 410 x 560 mm

MGVM G 809

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Dívka s ručníkem 2, 1937

Tuš, papír, 480 x 300 mm

Znač. tuší vpravo dole: F.Mat. 37

MGVM G 838

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka s ručníkem 3, 1937

Tuš, papír, 480 x 300 mm

Znač. tužkou vpravo dole: F.Mat. 37

MGVM G 839

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[55]

Grotto - studie, 1937

Pastel, papír, 100 x 140 mm

Znač.: vlevo dole: Grotto

MGVM G 610

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka s ručníkem 1, 1937

Tuš, papír, 480 x 300 mm

Znač. tuší vpravo dole: F.Mat. 37

MGVM G 837

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Tančící dívka, 1937

Tuš, papír, 560 x 420 mm

Znač. F.Mat. 37

MGVM G 793

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[64]

Tango, (1937)

Tužka, papír, 450 x 290 mm

Znač. vlevo dole: F. Matoušek

MGVM G 794

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[66]

Tančící dívka, (2. pol. 30. let)

Kolor. kresba, papír, 480 x 310 mm

Znač. vlevo dole: F.Matoušek

MGVM G 796

Lit.: Brušák 1943, Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Před zrcadlem - studie, 1938

Tužka papír, 310 x 230 mm

Znač. tužkou vpravo dole: Paris 1938

MGVM G 757

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Composition en 1938- Icaros - studie, 1938

Tužka, papír, 250 x 230 mm

Znač.: vlevo dole: Composition en 1938- Icaros

MGVM G 629

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[48]

Objetí, 1938

Rudka, papír, 370 x 480 mm

Znač. rudkou vlevo dole: F. Mat. VIII 38

MGVM G 821

Lit.: Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

V koupeli, (1938)

Tužka, papír, 180 x 130 mm

Neznačeno

MGVM G 635

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[49]

V koupeli, 1938

Tuš, papír, 430 x 300 mm

Znač. tuší vpravo dole: Matoušek 38

MGVM G 801

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Dívčí akt 2, (kolem 1938)

Pastel, papír, 320 x 380 mm

Neznačeno

MGVM G 722

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[50]

Ležící, (kolem 1938)

Pastel, papír, 300 x 440 mm

Neznačeno

MGVM G 723

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[80]

Icaros- studie, (kolem 1938)

Pastel, papír, 190 x 210 mm

Neznačeno

MGVM G 571

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Žena před zrcadlem, 1938

Uhel, papír, 652 x 447 mm

NGP K 54823

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ikaros, (kolem 1939)

Tuš, papír, 120 x 150 mm

Neznačeno

MGVM G 509

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Vzpoura- studie, (kolem 1939)

Tuš, papír, 190 x 240 mm

Neznačeno

MGVM G 550

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie: *Composition en 1939* - 4 studie, 1939

Tuš, papír, 200 x 250 mm

Neznačeno

MGVM G 544 (a-c)

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ikaros 1, (1939)

Pastel, papír, 110 x 140 mm

Neznačeno

MGVM G 577

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ikaros -b, (kolem 1939)

Pastel, papír, 100 x 110 mm

Neznačeno

MGVM G 547

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ikaros II, (1939)

Pastel, papír, 110 x 140 mm

Neznačeno

MGVM G 578

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Icaros- studie I, (kolem 1939)

Pastel, papír, 150 x 170 mm

Neznačeno

MGVM G 750

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ikaros - skica, (1939)

Tuš, karton, 210 x 250 mm

Neznačeno

MGVM G 622

Lit.:

Vyst.:

[79]

Composition en 1938, 1938

Tuš, papír, 190 x 240 mm

Neznačeno

MGVM G 549

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Quartier abandonné 1, 1939- 1940

Pastel, papír, 180 x 130 mm

Neznačeno

MGVM G 505

Lit.: Pravdová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Quartier abandonné 2, 1939- 1940

Pastel, papír, 180 x 130 mm

Neznačeno

MGVM G 506

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Quartier abandonné 3, 1939- 1940

Pastel, papír, 180 x 130 mm

Neznačeno

MGVM G 507

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Quartier abandonné 4, 1939- 1940

Pastel, papír, 180 x 130 mm

Neznačeno

MGVM G 508

Lit.:

Vyst.:

[82]

Mrtvé město, 1940

pastel, papír a karton, 372 x 456 mm

Znač. uhlem vpravo dole: F. Matoušek, vlevo dole 8.4.

1940

NGP K 54826

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

[83]

Zříceniny domů, (1940)

Pastel, papír, 20 x 29 mm

Neznačeno

MGVM G 528

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto, Náchod 2010

[84]

Studie k obrazu Fear, (kolem 1940)

10 kreseb nalepených na papíru, tužka, papír, 180 x 240 mm

Znač.: dole uprostřed Fear I

MGVM G 515

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Studie postavy, (40. léta)

Pero, papír, 190 x 90 mm

Neznačeno

MGVM G 503

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Moonlight in London- studie, (40. léta)

Tužka, papír, 250 x 190 mm

Znač.tužkou vlevo dole: Moonlight in London, London

MGVM G 540

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ne válku, (40.léta)

Tuš, papír, 310 x 200 mm

Znač. vpravo dole: F.Mat

MGVM G 775

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie- ruce, (40. léta)

Tužka, papír, 150 x 120 mm

Neznačeno

MGVM G 596

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[108]

Bez názvu, (40.léta)

Tuš, papír, 350 x 180

Znač. tuší vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 783

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[109]

Bez názvu, (40.léta)

Tuš, papír, 290 x 180 mm

Znač. tuší vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 783

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Skica- postavy, (40. léta)

Tužka, papír, 260 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 587

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie figury, (40. léta)

Tužka, papír, 170 x 110 mm

Neznačeno

MGVM G 545

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

La paix, (40. léta)

Tuš, papír, 230 x 200 mm

Znač. tuší vpravo dole: F. Matoušek

MGVM 648

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie, (zač. 40. let)

Pastel, tužka, papír, 110 x 150 mm

Neznačeno

MGVM G 512

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Adieu- studie, (1. pol. 40. let)

Tuš, papír, 200 x 120 mm

Neznačeno

MGVM G 504

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Torzo, (40.léta)

Uhel, papír, 350 x 240 mm

MGVM G 806

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie postavy, (40. léta)

Pero, papír, 190 x 90 mm

Neznačeno

MGVM G 503

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[81]

Domy po bombardování, (1940)

Pastel, papír, 350 x 240 mm

Neznačeno

MGVM G 731

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[86]

Fear, (kolem 1940)

Lavírovaná kresba, papír, 220 x 170 mm

Znač.: vlevo dole: „Fear“ 8

MGVM G 630

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[85]

Studie Fear 4, (kolem 1940)

Pastel, papír, 17 x 12

Znač. tužkou vlevo dole: Fear 4

MGVM G 747

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Vzpouora, 1941

Tuš, papír, 380 x 376 mm

Znač. tuší vpravo dole: F. Mat., vlevo dole: 14.IX 1941

NGP K 54837

Lit.: Žikeš 1947, Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Po atomové válce, (40.léta)

Tuš, papír, 556 x 390 mm

Znač. F. Matoušek, vlevo dole

NGP K 54831

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[101]

V nebezpečí II, 1942

Tuš, papír, 260 mm x 180 mm

Znač.perem vlevo dole: F.Mat

Lit.: Žikeš 1947, Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[100]

V nebezpečí I, 1942

Tuš, papír, 180 x 260 mm

Znač.: vlevo dole: London 1942

MGVM 72

Lit.: Žikeš 1947, Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Studie k obrazu *V cirkuse, 1942*

Tuš, papír, 130 x 150 mm

Znač.tuší vlevo dole: 2. 42

MGVM G 518

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie k obrazu *V cirkuse, 1942*

Tuš, papír, 320 x 250 mm

Neznačeno

MGVM G 599

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[89]

Bolest srdce, 1942

Tuš, papír, 680 x 500 mm

Neznačeno

MGVM G 808

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[90]

Soothing delirium, (1942)

Pastel, papír, 380 x 300 mm

Neznačeno

MGVM G 724

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Strach, 1942

Tuš, papír, 270 x 210 mm

Neznačeno

MGVM G 660

Lit.: Brušák 1943, Žikeš 1947, Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Lásky této doby (I), 1943

Tuš, papír, 240 x 150 mm

Znač. tuší vlevo dole: X.43, F. Mat.

MGVM G 759

Lit.: Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)

Vyst.: Nezjištěno

Matka s dítětem, 1943

Kolor. tuš, papír, 270 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 568

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[93]

Matka, 1943

Akvarel, tuš, papír a karton, 260 x 212 mm

Znač. tuší vlevo dole: 10.43

NGP K 54838

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

První jaro po válce, 1943

Tuš, papír, 558 x 378 mm

Znač. tuší vlevo dole: 31.XII.43 F. Matoušek

NGP K 54829

Lit.: Žikeš 1947

Vyst.: Nezjištěno

[96]

Studie k obrazu Ráno před národním svátkem v Paříži,
(kolem 1943)

Pastel, papír, 160 x 220 mm

Neznačeno

MGVM G 510

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Opilá londýnská žena, 1943

Tuš, papír, 482 x 316 mm

Znač. vpravo dole F. Mat. London 43

NGP K 54832

Lit.: Brušák 1943, Žikeš 1947

Vyst.: Nezjištěno

Londýnský žebřák, 1943

Tuš, papír, 480 x 316 mm

Znač. tuší vpravo dole : Mat London IV.43

NGP K 54833

Lit.: Brušák 1943, Žikeš 1947

Vyst.: Nezjištěno

Raněný (Tudy prošla válka), 1943

Tuš, papír, 397 x 270 mm

Znač. tuší vpravo dole: F. Mat 10. 43

NGP K 54834

Lit.:Pravdová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Válka, (po roce 1943)

Tuš, papír a karton, 322 x 246 mm

Znač.tuší vlevo dole: F. Mat.

NGP K 54835

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Krajina s mořem, sítěmi a květinou, 1943

rudka, papír, 371 x 265 mm

Znač. rudkou vpravo dole: 43

NGP K 54828

Lit.:

Vyst.:

Les amours declasés, 1943

Tuš, papír, 300 x 480 mm

Znač. tuší uprostřed dole: F. Matoušek

MGVM G 708

Lit.: Brušák 1943

Vyst.: Nezjištěno

[92]

Bláznivý žebřák, 1943

Kolor. tuš, papír, 250 x 170 mm

Neznačeno

MGVM G 719

Lit.: Brušák 1943, Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Old Good England, 1944

Tuš, papír, 300 x 200 mm

Znač. tuší vpravo dole: F. Matoušek, vlevo dole: XI 44

MGVM G 744

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[98]

Snění o míru, 1944

Tuš, papír, 653 x 500 mm

NGP K 54822

Lit.: Žikeš 1947, Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

[95]

Kroky se smrtí, 1944

Tuš, papír, 500 x 320 mm

Znač. tuší vpravo dole: F. Matoušek, vlevo dole: XI.
1944

MGVM G 770

Lit.: Žikeš 1947, Svobodová 2009[84]

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Nightcrime, 1944

Tuš, pastel, papír, 220 x 120 mm

Znač. tuší vlevo dole: London 1944

MGVM G 543

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Jízda, (2. pol. 40.let)

Tuš, karton, 220 x 120 mm

Neznačeno

MGVM G 621

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka s knihou, (2. pol. 40.let)

Kolor. tuš, papír, 400 x 250 mm

Znač. vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 685

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie- krajina, (2. pol. 40. let)

Tuš, papír, 150 x 80 mm

Neznačeno

MGVM G 539

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ve válce, (2. pol. 40.let)

Lavírovaná tuš, papír, 150 x 220 mm

Neznačeno

MGVM G 625

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dravec, (1946)

Kolor. tuš, lepenka, 230 x 200 mm

Znač. vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 646

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Milování, (1946)

Tuš, papír, 380 x 500 mm

Neznačeno

MGVM G 632

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ležící dívka, 1946

Kolor. tuš, papír, 280 x 450 mm

Znač. vlevo dole: VIII 46

MGVM G 715

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Lev, (kolem r. 1946)

Kolor. tuš, papír, 150 x 260 mm

Neznačeno

MGVM G 658

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena - studie, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 260 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 659

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka, (2. pol. 40.let)

kolor. tuš, papír, 500 x 300 mm

Neznačeno

MGVM G 669

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívčí hlava, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 250 x 150 mm

Neznačeno

MGVM G 662

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Sedící, (2. pol. 40.let)

Tužka, papír, 290 x 230 mm

Neznačeno

MGVM G 671

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena s lodkou, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 280 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 675

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Hlava - studie, (2. pol. 40.let)

Tužka, papír, 270 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 740

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka v růžovém, (2. pol. 40.let)

kolor. tuš, papír, 430 x 300 mm

Neznačeno

MGVM G 670

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Šelma, 1947

kolor. tuš, papír, 600 x 450 mm

Znač. F. Matoušek 47

MGVM G 800

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Uvězněný dravec, 1947

kolor. tuš, papír, 600 x 440 mm

Znač. vlevo dole: F. Matoušek V 47

MGVM G 804

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka, 1948

Tuš, papír, 300 x 470 mm

Znač.: vpravo dole: V 48

MGVM G 631

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dvojice 1, 1949

Tuš, papír, 240 x 190 mm

Znač. vlevo dole: III 49

MGVM G 643

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dvojice 2, (1949)

Tuš, papír, 240 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 644

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena a muž, (po r. 1946)

Tuš, papír, 340 x 220 mm

Neznačeno

MGVM G 738

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Bolest, 1948

Pastel, papír, 420 x 300mm

Znač.: vpravo dole: F. Matoušek, IX. 48

MGVM G 687

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[112]

Tři pomlouvači, 1948

Tuš, papír, 500 x 310 mm

Znač. vlevo dole: F. Matoušek

MGVM G 706

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Tři na pláži, (2. pol. 40.let)

kolor. tuš, papír, 190 x 260 mm

Neznačeno

MGVM G 709

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Stojící žena, (2. pol. 40.let)

kolor. tuš, papír, 410 x 230 mm

Neznačeno

MGVM G 710

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Zahrada, (2. pol. 40.let)

Pastel, papír, 200 x 600 mm

Neznačeno

MGVM G 711

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Koupání v moři, (2. pol. 40.let)

Pastel, papír, 250 x 500 mm

Neznačeno

MGVM G 713

Lit.:Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka v zeleném tričku, (2. pol. 40.let)

kolor. tuš, papír, 500 x 340 mm

Znač. tuší vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 688

Lit.:Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Bezmoc, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 300 x 200 mm

Znač. vlevo dole: F. Mat.

MGVM G 691

Lit.:Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Akt, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 300 x 450 mm

Neznačeno

MGVM G 716

Lit.:Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Býčí zápas, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 170 x 380 mm

Neznačeno

MGVM G 717

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie ženy, (2. pol. 40.let)

Kolor. tuš, papír, 270 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 727

Lit.:

Vyst.:

Na palubě, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 240 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 728

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

V posteli, (2. pol. 40.let)

Pastel, papír, 220 x 300 mm

Neznačeno

MGVM G 732

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Klečící žena - studie, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 360 x 240 mm

Neznačeno

MGVM G 734

Lit.:

Vyst.:

Ležící II, (2. pol. 40.let)

Kolor. tuš, papír, 300 x 240 mm

Neznačeno

MGVM G 736

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Hlava - studie, (2. pol. 40.let)

Tužka, papír, 270 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 740

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Svlékající se, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 300 x 150 mm

Neznačeno

MGVM G 741

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Sedící 1, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 280 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 743

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[65]

V roztančení, (2. pol. 40.let)

kolor. tuš, papír, 210 x 120 mm

Neznačeno

MGVM G 746

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

V předklonu, (2. pol. 40.let)

Tužka, papír, 270 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 748

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ležící, (2. pol. 40.let)

Pastel, papír, 350 x 500 mm

Neznačeno

MGVM G 755

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Poutník, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 230 x 150 mm

Neznačeno

MGVM G 760

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Akt ženy, (2. pol. 40.let)

Kolor. tuš, papír, 360 x 290 mm

Neznačeno

MGVM G 762

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Vzrušení, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 440 x 300 mm

Neznačeno

MGVM G 763

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Akt, (2. pol. 40.let)

Tužka, papír, 330 x 210 mm

Neznačeno

MGVM G 765

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Tanečnice K.D, (2. pol. 40.let)

Kolor. kresba, papír, 260 x 210 mm

Znač. barevnou tužkou vlevo dole: F. Matoušek

MGVM G 769

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena, Mnich, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 220 x 200 mm

Znač. vpravo dole: F.Mat.

MGVM G 771

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[102]

Džungle, 1946

tuš, akvarel, papír, 390 x 330 mm

Znač. vpravo dole: F. Matoušek

MGVM, inv. č. 63

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

[103]

Utrpení, 1946

Tuš, papír 450 x 290 mm

Znač. tuší vlevo dole: F.Mat. I 1946

MGVM G 813

Lit.: Žikeš 1947, Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)

Vyst.: Nezjištěno

[104]

Španělský žebřák, 1946

Tuš, papír, 550 x 390 mm

Znač. vlevo dole: F. Matoušek

MGVM, inv. č. 773

Lit.: Brušák 1943, Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[105]

Po nemoci, 1946

1946, tuš, papír, 490 x 305 mm

Znač. vpravo dole: F. Matoušek

MGVM, bez čísla

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Španělský žebřák, 1946

Tuš, papír, 550 x 390 mm

Znač. tuší vlevo dole: F. Matoušek

MGVM G 773

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[110]

Štvaný pes, 1948

Tuš, papír, 340 x 540 mm

Znač. tuší vlevo dole: F. Matoušek 48

MGVM G 823

Lit.: Svobodová 2009, Vysoké Mýto 2009 (kat.výst.)

Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

[111]

Bestie, 1948

Tuš, papír, 360 x 500 mm

Znač. tuší vlevo dole: F. Matoušek, VI 44

MGVM G 776

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

[113]

Milování, (1948)

Tuš, papír, 700 x 500 mm

Neznačeno

MGVM G 797

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

Důstojník, (50. léta)

Tuš, papír, 270 x 160, 200 x 240 mm

Znač. perem vlevo dole: F. Mat.

MGVM G 786

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Z Bulharska, (50. léta)

Kolor. tuš, papír, 340 x 470 mm

Neznačeno

MGVM G 789

Lit.:

Vyst.:

Rozzlobený, (50.léta)

Tuš, papír, 370 x 260 mm

Neznačeno

MGVM G 792

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dvojice u moře, (50.léta)

Pastel, papír, 210 x 570 mm

MGVM G 799

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Šelma, (2.pol. 40. let)

kolor. tuš, papír, 570 x 440 mm

Znač. vpravo dole: F.Matoušek

MGVM G 805

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívčí hlava, (50.léta)

Tužka, papír, 290 x 330 mm

MGVM G 807

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Zvoník, Muž s holí, (40.- 50.léta)

Tuš, papír, 270 x 150, 220 x 180 mm

Znač. vlevo dole: F.Matoušek

MGVM G 828

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Sedící žena, (2. pol. 40.let)

kolor. tuš, papír, 350 x 470 mm

MGVM G 830

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívčí hlava, (2. pol. 40.let)

kolor. kresba papír, 450 x 300 mm

Znač. vpravo dole: F.Matoušek

MGVM G 832

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Zoufalství, (2. pol. 40.let)

tuš, papír, 500 x 400 mm

Znač.tuší vpravo dole: F:Matoušek

MGVM G 844

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívčí akt, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 500 x 300 mm

MGVM G 845

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívčí akt 1, (2. pol. 40.let)

kolor.tuš,lepenka, 500 x 290 mm

Neznačeno

MGVM G 848

Lit.:

Vyst.:

Dívčí akt 2, (2. pol. 40.let)

Pastel, papír, 700 x 430 mm

Znač. pastelem vpravo dole: F.Matoušek

MGVM G 849

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Zoufalství, (2. pol. 40.let)

tuš, papír, 500 x 400 mm

Znač.tuší vpravo dole: F:Matoušek

MGVM G 844

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívčí akt , (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 500 x 300 mm

MGVM G 845

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie dvou žen, (2. pol. 40.let)

Tužka, papír, 270 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 741

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Sedící akt, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 450 x 320 mm

Neznačeno

MGVM G 701

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie ženy, (2. pol. 40.let)

Kolor. tuš, papír, 270 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 727

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Náčtrt dívčí hlavy, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 250 x 150 mm

Neznačeno

MGVM G 702

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 230 x 150 mm

MGVM G 758

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Moje země, 1946

Akvarel, tuš, karton, 636 x 476 mm

Znač. F. Matoušek, vlevo dole: VII.46

NGP K 54821

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Vězeň (Vzpomínka na válku), 1946

Tužka, tuš, papír, 370 x 545 mm

Neznačeno

NGP K 54830

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Próza, 1948

Tuš, papír, 292 x 208 mm

Znač.tuší vpravo dole F. Mat.

NGP K 54836

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[118]

V práci, (50. léta)

Tuš, papír, 330 x 290 mm

Znač. tužkou vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 726

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Obouvání, (50. léta)

Tužka, papír, 260 x 180 mm

Neznačeno

MGVM G 764

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Podobizna dívky, (50. léta)

Pastel, papír, 400 x 350 mm

Neznačeno
MGVM G 753
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

U moře, (50.léta)
Pastel, lepenka, 180 x 230 mm
Neznačeno
MGVM G 576
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Jana, (po r. 1953)
Tužka, papír, 200 x 150 mm
Neznačeno
MGVM G 579
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Sedící, (50.léta)
Pastel, papír, 180 x 150 mm
Neznačeno
MGVM G 585
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Květina ve váze, (50.léta)
Pastel, papír, 110 x 100 mm
MGVM G 580
Neznačeno
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

[129]

Moře s měsícem, (50.léta)

Pastel, papír, 180 x 240 mm

Neznačeno

MGVM G 581

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Muž a žena, 1957

Pero, papír, 180 x 200 mm

Znač.:vlevo dole: I 57

MGVM G 582

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Hlava- skica, (2. pol 50. let)

Pero, papír, 120 x 90 mm

Neznačeno

MGVM G 586

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Nigger baby, (30.léta)

Pastel, papír, 200 x 300 mm

Neznačeno

MGVM G 589

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena- skica, (konec 50.let)

Pastel, papír, 270 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 590

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena 2, (konec 50.let)

tužka, pastel, papír, 270 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 591

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka 1, (konec 50.let)

Pastel, papír, 120 x 70 mm

Neznačeno

MGVM G 592

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka 2, (konec 50.let)

Tužka, papír, 180 x 120 mm

Neznačeno

MGVM G 593

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka 3, (konec 50.let)

Pero, papír, 220 x 110 mm

Neznačeno

MGVM G 594

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Studie hrůzné hlavy, (po r. 1960)

kolor. tuš, papír, 280 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 595

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Sedící muž, (50.léta)

Uhel, papír, 150 x 100 mm

Neznačeno

MGVM G 597

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Z války, (50. léta)

Tuš, papír, 90 x 100 mm

Neznačeno

MGVM G 601

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Pod slunečníkem, (50.léta)

kolor. tuš, papír, 230 x 170 mm

Neznačeno

MGVM G 603

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka- skica, (50.léta)

Pastel, tužka, papír, 290 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 604

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ležící žena, (50.léta)
Pastel, papír, 200 x 250 mm
Neznačeno
MGVM G 605
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Válečná tragédie, (50.léta)
Tužka, papír, 150 x 100 mm
Neznačeno
MGVM G 606
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Dívka, (50.léta)
Tužka, papír, 240 x 150 mm
Neznačeno
MGVM G 607
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

U moře, (50.léta)
Pastel, papír, 190 x 210 mm
Neznačeno
MGVM G 608
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Hlava muže- skica, (50.léta)
Tuš, papír, 260 x 190 mm
Neznačeno
MGVM G 609

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena, (50.léta)

Tužka, papír, 190 x 130 mm

Neznačeno

MGVM G 611

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena s dítětem, (50.léta)

kolor. tuš, papír, 200 x 220 mm

Neznačeno

MGVM G 612

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Pracující, (50.léta)

Tuš, papír, 300 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 613

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Autoportrét, 1954

kolor. tuš, papír, 290 x 210 mm

Znač.: vlevo dole:IV 54

MGVM G 614

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena s dítětem, (50.léta)

tuš, papír, 280 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 615

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena s knihou, (50.léta)

Tuš, karton, 130 x 130 mm

MGVM G 618

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Muž s dítětem, (50.léta)

Tuš, karton, 260 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 623

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Při svitu měsíce, (1961)

Pastel, papír, 200 x 270 mm

Neznačeno

MGVM G 627

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívka, 1960

Kolor. tuš, papír, 470 x 320 mm

Znač.tuší vlevo dole: F. Matoušek 1960

MGVM G 633

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Sedící dívka, (1960)

kolor. tuš, papír, 290 x 200 mm

Neznačeno
MGVM G 634
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Sedící, (50. léta)
kolor. tuš, papír, 430 x 300 mm
Neznačeno
MGVM G 636
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Ve sporu, (50.léta)
Tuš, papír, 260 x 200 mm
Znač.tuší vpravo dole: kreslil F. Matoušek
MGVM G 637
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Návrh scény I, (1960)
Pastel, papír, 150 x 220 mm
Neznačeno
MGVM G 639
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

V přírodě, (50.léta)
Pastel, papír, 120 x 300 mm
Neznačeno
MGVM G 642
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Dítě a muž, (50.léta)
Tužka, papír, 250 x 200 mm
Neznačeno
MGVM G 645
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Dívka, (50. léta)
Tužka, papír, 290 x 200 mm
Neznačeno
MGVM G 647
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

U moře, 1961
Olej,plátno, 36 x 50 cm
Znač. barvou vpravo dole: 61
MGVM G 650
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Podobizna ženy, (50. léta)
Olej, lepenka, 44 x 34 mm
Neznačeno
MGVM G 652
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Pracující, (po r. 1950)
Tuš, lepenka, 180 x 200 mm
Neznačeno
MGVM G 653

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Porada, (50. léta)

Tuš, papír, 290 x 180 mm

Neznačeno

MGVM G 655

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Pád, (po r. 1950)

Tuš, papír, 260 x 170 mm

Neznačeno

MGVM G 656

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Jihoameričtí indiáni vypravují, (50.léta)

Tuš, papír, papír, 120 x 260 mm

Neznačeno

MGVM G 657

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ležící žena, (50. léta)

Tuš, papír, 260 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 661

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena, (50. léta)

Tuš, papír, 280 x 190 mm

Znač. vpravo dole: F.M.

MGVM G 665

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Klečící, (50. léta)

Tuš, papír, 270 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 666

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Motocyklista, (50. léta)

Tuš, papír, 270 x 190 mm

Znač. vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 667

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Na letišti, (50.léta)

Lavírovaná tuš , papír, 300 x 480 mm

Neznačeno

MGVM G 668

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Akt ženy, (50.léta)

Tuš, papír, 240 x 170 mm

Neznačeno

MGVM G 672

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena, (50.léta)

Tuš, papír, 250 x 150 mm

Neznačeno

MGVM G 673

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dívčí hlava, (50.léta)

tuš, pastel, papír, 260 x 200 mm

Znač.: vpravo dole: F.M.

MGVM G 674

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ležící akt, (50.léta)

Pastel, papír, 150 x 240 mm

Neznačeno

MGVM G 676

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ranní strojení, (50. léta)

Tuš, papír, 250 x 150 mm

MGVM G 677

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Vyhnančí, (po r. 1951)

Tuš, papír, 150 x 290 mm

Znač. vpravo dole: F. Mat.

MGVM G 654

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Strojení, (50.léta)

Tuš, papír, 480 x 300 mm

Neznačeno

MGVM G 679

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Oblékání, (50.léta)

Tuš, papír, 330 x 240 mm

Neznačeno

MGVM G 680

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

U vody, (50.léta)

kolor. tuš, papír, 200 x 280 mm

Neznačeno

MGVM G 683

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

U moře, (50. Léta)

Akvarel, pero, papír, 190 x 280 mm

Neznačeno

MGVM G 492

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Slunce, měsíc, (1952)

kolor. tuš, papír, 320 x 280 mm

Znač. tuší vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 689

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Jana, 1953

Tuš, papír, 120 x 140 mm

Znač. vlevo dole: 17.X. 53

MGVM G 690

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ležící akt, (50. léta)

Pastel, papír, 280 x 460

Neznačeno

MGVM G 695

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Květina, (50.léta)

Tuš, papír, 490 x 340 mm

Neznačeno

MGVM G 700

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[128]

Krajina, (50. léta)

kolor. tuš, lepenka, 450 x 300 mm

Neznačeno

MGVM G 712

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

K 9. květnu, (50. léta)

Tuš, papír, 360 x 260 mm

Neznačeno

MGVM G 714

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ležící dívka, 1946

kolor. tuš, papír, 280 x 450 mm

Znač. vlevo dole: VIII 46

MGVM G 715

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Sedící akt, 1951

Tuš, papír, 300 x 210 mm

Znač.: IV 51

MGVM G 718

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena a muž, (50. léta)

Olej, lepenka, 300 x 200 mm

Znač. barvou vlevo dole: F. Matoušek

MGVM G 720

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[123]

V akváriu (50.léta)

Tuš, papír, 160 x 365 mm

Neznačeno
MGVM G 725
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Studie hlavy, (50. léta)
tuš, papír, 230 x 200 mm
Znač.: vpravo dole: milá ošetřovatelka
MGVM G 729
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Muž s dívkou, (50. léta)
Pastel, papír, 260 x 200 mm
Neznačeno
MGVM G 730
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Náhradní život, (50. léta)
Tužka, papír, 240 x 350 mm
Znač. tužkou vlevo dole: kreslil F. Matoušek
MGVM G 735
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Úroda, (50. léta)
Tuš, papír, 260 x 190 mm
Neznačeno
MGVM G 739

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ranní strojení, (50. léta)

Tuš, papír, 280 x 180 mm

Neznačeno

MGVM G 745

Lit.:

Vyst.:

Podobizna dívky, (50. léta)

Pastel, papír, 400 x 350 mm

Neznačeno

MGVM G 753

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Hlava muže, (50. léta)

Tuš, papír, 260 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 761

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Obouvání, (50. léta)

Tužka, papír, 260 x 180 mm

Neznačeno

MGVM G 764

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Akt, (2. pol. 40.let)

Tužka, papír, 330 x 210 mm

Neznačeno

MGVM G 765

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Jana po koupeli, (po roce 1953)

Tužka, papír, 270 x 340 mm

Neznačeno

MGVM G 766

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Žena v růžovém, (50. léta)

kolor. tuš, papír, 500 x 350 mm

Neznačeno

MGVM G 767

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Z Bulharska, (50. léta)

Kolor. tuš, papír, 340 x 470 mm

Neznačeno

MGVM G 789

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Rozzlobený muž, (50.léta)

Tuš, papír, 370 x 260 mm

MGVM G 792

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dvojice u moře, (50.léta)
Pastel, papír, 210 x 570 mm
MGVM G 799
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

[127]
Moře, (50.léta)
kolor. tuš, papír, 340 x 520 mm
Neznačeno
MGVM G 704
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Šelma, (50.léta)
kolor. tuš, papír, 570 x 440 mm
Znač. vpravo dole: F.Matoušek
MGVM G 805
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Dívčí hlava, (50.léta)
Tužka, papír, 290 x 330 mm
MGVM G 807
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Portrét muže, 1950
Tužka, papír, 360 x 280
Znač.: vpravo dole: F.M.50
MGVM G 810
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Žena s melounem, (50.léta)

Tuš, papír, 360 x 440 mm

MGVM G 812

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Modlitba, (50. léta)

kolor. tuš, papír, 210 x 130,140 x 100 mm

MGVM G 829

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Přátelství, (50. léta)

Tempera, papír, 49 x 37 cm

Neznačeno

MGVM G 836

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[119]

Sváření, 1953

Tuš, papír, 320 x 330 mm

Znač. tuší vpravo dole: F.Matoušek 53

MGVM G 842

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Krajina u moře 2, (2. pol. 50.let)

Pastel, papír, 210 x 200 mm

Neznačeno

MGVM G 664

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Přijel traktor, (2. pol. 50.let)

Tuš, papír, 300 x 470 mm

Znač.tužkou vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 840

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Na pláži v Bulharsku, (2. pol. 50.let)

Kolor. tuš, papír, 380 x 500 mm

MGVM G 831

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

V Bulharsku na pláži, (2. pol. 50. let)

kolor. tuš, papír, 350 x 530 mm

Znač. vlevo dole: F. Matoušek

MGVM G 825

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Půjčovna loděk, (2. pol. 50.let)

kolor. tuš, papír, 350 x 430 mm

Znač. tuší vlevo dole: F. Matoušek

MGVM G 822

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Dvojice, (2. pol. 50.let)

kolor. tuš, papír, 540 x 300 mm

MGVM G 824

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Návrh scény, 1955

Pastel, papír, 320 x 430 mm

Znač. vpravo dole: F.M. V.55

MGVM G 694

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Před zrcadlem, (2. pol. 50.let)

Pastel, papír, 240 x 280 mm

Neznačeno

MGVM G 678

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Krajina u moře 1, (2. pol. 50.let)

Pastel, papír, 200 x 280 mm

Neznačeno

MGVM G 663

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Moře s měsícem, 1956

Kolor. tuš, lepenka, 360 x 620 mm

Znač. tuší vlevo dole: F. Matoušek 56

MGVM G 791

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Krajina - studie, 1956

Tužka, papír, 240 x 360 mm

Znač. vpravo dole: 1956, Mat.

MGVM G 756

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Klečící žena, 1957

Tuš, papír, 460 x 280 mm

Znač. vpravo dole: F. Matoušek 57

MGVM G 814

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Muž, (konec 50.let)

kolor. tuš, papír, 530 x 450 mm

MGVM G 815

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

U moře 1, (konec 50. let)

Pastel, papír, 460 x 260 mm

Neznačeno

MGVM G 818

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

U moře 2, (konec 50.let)

Pastel, papír, 460 x 260 mm

Neznačeno

MGVM G 819

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

U moře 2, (konec 50.let)
Pastel, papír, 460 x 260 mm
Neznačeno
MGVM G 819
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

Z Bulharska, (kolem 1960)
Pastel, papír, 200 x 560 mm
Znač.: vpravo dole: F.Matoušek
MGVM G 811
Lit.:
Vyst.:

Z Bulharska, 1960
Akvarel, tuš, papír, 530 x 430 mm
Znač. vpravo dole: III, 1960
MGVM G 816
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

[126]

Z Bulharska 2, 1960
Akvarel, tuš, papír, 530 x 430 mm
Znač. tuší vpravo dole: F. Matoušek III 1960
MGVM G 817
Lit.: Nereprodukováno
Vyst.: Nezjištěno

[130]

Býk, 1960

tuš, papír, 310 x 210 mm

Znač. perem vlevo dole: F. Matoušek

MGVM, inv. č. 574

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Nezjištěno

[131]

Studie hrůzné hlavy, (po 1960)

tuš, akvarel, papír, 450 x 290 mm

Neznačeno

MGVM, inv. č. 529.

Lit.: Svobodová 2009

Vyst.: Vysoké Mýto 2009

Měsíční noc, 1961

Pastel, papír, 210 x 270 mm

Znač.pastelem vlevo dole: 28. V. 61

MGVM G 749

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

4) Ilustrace

Ilustrace I

Ofsetová reprodukce, papír, 100 x 120 mm, 80 x 80 mm, 50 x 70 cm

Lit.: *Prager Presse*, N. 48, 21.11.1926

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace III- návrh

tuš, papír

Lit.: *Prager Presse*, N. 19, 6.5. 1928

Vyst.: Nezjištěno

Vyst.: Nezjištěno

[20, 21]

Risa, ilustrace

Ofsetová reprodukce, papír, 50 x 80 mm

Lit.: *Prager Presse*, N. 48, 1.12. 1929

Vyst.: Nezjištěno

[22-24]

Ilustrace II- návrh

tuš, papír, 9x 15 cm

Lit.: *Domov a svět*, 1927, č. 22, s.2

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace IV, skica, (40.-50.léta)

Tuš, papír, 240 x 240 mm

Znač. tuší vlevo dole: F.M.

MGVM G 62a,b

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace V, návrh

Tuš, karton, 170 x 210 mm

Znač.: vpravo dole: F.Mat.

MGVM G 617

Lit.:

Vyst.:

[94]

Ilustrace ke Good Old England, 1944

Tuš, papír, 500 x 380 mm

Znač. vpravo dole: F. Matoušek, vlevo dole: XI.44
MGVM G 774
Lit.: Svobodová 2009
Vyst.: Vysoké Mýto 2009, Náchod 2010

Ilustrace: Pozdě - návrh (40. léta)

Tuš, papír, 110 x 170 mm

Neznačeno

MGVM G 491

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace VI- návrh, 1947

Tuš, papír, 21 x 19, 21 x 17

Znač. tuší vlevo dole: F.Mat., vpravo dole: F.M. 47

MGVM G 834

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace k Ostapu Vyšnovi - návrh , (40.- 50.léta)

Tuš, papír, 120 x 120 mm

Znač. perem vpravo dole: F.M.

MGVM G 835

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

[114]

Ilustrace VII, (2.pol.40. let)

Kolor. tuš, papír, 220 x 140, 210 x 130 mm

Neznačeno

MGVM G 777

Lit.: Jaroslav Vávra, Ahmed má hlad, Melantrich
Marie Sereniová- Dny našeho života, SNPL
Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace VIII, (2. pol. 40.let)

tuš, karton, 170 x 230 mm

Znač.: vpravo dole: F. Mat.

MGVM G 620

Lit.:Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace IX, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 260 x 150 mm

Znač. tuší vpravo dole: Kreslil Fr. Matoušek

MGVM G 686

Lit.:Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace k Imrovi Šebešovi- návrh, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 120 x 120, 120 x 160 mm

Neznačeno

MGVM G 779

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace k básním, návrh, (2. pol. 40.let)

Tuš, papír, 200 x 280, 220 x 140 mm

Znač. vpravo dole: F. Matoušek

MGVM G 780

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Návrh na ilustraci k K. Čapkovi a J.Hermannovi (40.-50. léta)

Tuš, papír, 130 x 190,170 x 150 mm

Neznačeno

MGVM G 784

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace Parallèle 50 I

Lit.: *Parallèle 50*, Č. 40, 3.5. 1947, s.3

Vyst.: Nezjištěno

[106]

Ilustrace Parallèle 50 II

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, Č. 43 24.5. 1947, s. 4

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace Parallèle 50 III

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, Č 44, 31.5. 1947, s. 4

Vyst.: Nezjištěno

[107]

Ilustrace Parallèle 50 IV

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*. Č 48, 28. 6. 1947, s. 4

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace Parallèle 50 V

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, Č 49, 5.7. 1947, s. 4

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace *Parallèle 50 VI*

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, Č. 59, 13.9. 1947, s. 6

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace *Parallèle 50 VII*

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, 67, 8.11., s. 2

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace *Parallèle 50 VIII*

Lit.: *Parallèle 50*, 77, 17.1. 1948, s. 5

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace *Parallèle 50 IX*

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*

78, 24.1. 1948, s. 5

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace *Parallèle 50 X*

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, 89, 8.4.1948, s. 6

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace *Parallèle 50 XI*

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, 90, 15. 1948., s. 6- Prets aux mariages

Vyst.: Nezjištěno

Illustrace *Parallèle 50 XII*

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, 91, 22.4. 1948, s. 3

Vyst.: Nezjištěno

Illustrace *Parallèle 50 XIII*

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, 94, 13.5. 1948, s.4

Vyst.: Nezjištěno

Illustrace *Parallèle 50 XIV*

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, 95, 20.5. 1948, s. 6

Vyst.: Nezjištěno

Illustrace *Parallèle 50 XV*

Mort et résurrection de Freres Aloysins

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, 97, 3.6. 1948. S. 7

Vyst.: Nezjištěno

Illustrace *Parallèle 50 XVI*

Ofsetová reprodukce, papír

Ida Chevant Histoires de Village

Lit.: *Parallèle 50*, 102, 9.7. 1948, s. 8

Vyst.: Nezjištěno

Illustrace *Parallèle 50 XVII*

Trois mois apres la réforme nationale

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, 106, 1.10. 1948, s. 6

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace *Parallèle 50 XVIII*

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, 113, 19.11. 1948, s. 4

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace *Ilustrace Parallèle 50 XIX*

Lit.: *Parallèle 50*, 131, 25.3. 1949, s. 7

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace *Parallèle 50 XX*

Ofsetová reprodukce, papír

Nouvelle inédit de M. Pujman I

Tisk,

Lit.: *Parallèle 50*, 67, 2.12. 1949, s. 8

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace *Parallèle 50 XXI*

Nouvelle inédit de M. Pujman II

Ofsetová reprodukce, papír

Lit.: *Parallèle 50*, 168, 9.12. 1949, s.8

[121]

Ilustrace k Fučíkově Reportáži, (50. Léta)

Akvarel, tuš, papír, 280 x 190 mm

Neznačeno

MGVM G 490

Lit.: Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace X, 1958

Tuš, karton, 130 x 210 mm

Znač. vlevo dole: F. Mat.

MGVM G 619

Lit.:Nereprodukováno

Vyst.: Nezjištěno

Ilustrace XI- návrh, (kolem 1960)

Tuš, papír, 270 x 120, 200 x 140 mm

Neznačeno

MGVM G 778

Lit.: F.C. Weiskopf, Uprostřed proudu, SNPL, 1960.

Vyst.:Nezjištěno

9. Seznam obrazové přílohy

Poznámka o autorství fotografií obrazů:

- autorka: č. 1-40, 42-96, 98-131
- Marek Macek: č. 41
- Jiří Hnilička: č. 97

1. František Matoušek, *Na jarní procházce*, 1912, olej, lepenka, 30 x 45 cm, znač. barvou vpravo dole: F.

Matoušek, 27.4.1912, Městská galerie Vysoké Mýto (dále jen MGVM), G 246.

2. František Matoušek, *Krajina s jezerem I*, (kolem 1920) olej, lepenka, 50 x 45 cm, znač. barvou vpravo dole: F. Matoušek, MGVM.

3. František Matoušek, *Krajina s jezerem II*, (kolem 1920) olej, plátno, 34 x 44 cm, neznačeno, Regionální muzeum Vysoké Mýto.

4. František Matoušek, *Pohled do venkovského dvora*, (kolem 1918), olej, plátno, 38 x 45 cm, znač. barvou vpravo dole F. MAT, soukromá sbírka.

5. František Matoušek, *Portrét matky*, 1919, pastel, papír, 650 x 510 mm, znač. barvou vpravo dole: Matoušek, MGVM, inv. č. 247.

6. František Matoušek, *Portrét A.V.*, (před rokem 1920), olej, lepenka, 35 x 19 cm, neznačeno, MGVM G 721.

7. František Matoušek, *Zátiší I*, (kolem r. 1920), olej, lepenka, 44 x 34 cm, Neznačeno, MGVM G 651

8. František Matoušek, *Zátiší II*, (kolem 1920), akvarel, papír, 34 x 42, neznačeno, MGVM G 707.

9. František Matoušek, *Měsíc únor*, 1923, olej, plátno, čb. reprodukce, Brušák (pozn.6), s.15.

10. František Matoušek, *Západ slunce*, 1921, akvarel, papír, 23,5 x 13,5 cm, MGVM 692.
11. František Matoušek, *Ve vsi*, (kolem roku 1920), olej, lepenka, 35 x 43 cm, MGVM 575, František Matoušek
12. František Matoušek, *Chodci*, (kolem 1920), olej, lepenka, 27 x 20 cm MGVM 227.
13. Josef Čapek, obálka k Matouškově monografii *František Matoušek, Obrazy 1925, Obrazy knižně vydané*, Studentské knihkupectví a nakladatelství v Praze, 1925.
14. František Matoušek, *Temná komora*, (kolem 1925), *František Matoušek, Obrazy 1925, Obrazy knižně vydané*, Studentské knihkupectví a nakladatelství v Praze, 1925, obrazová příloha.
15. František Matoušek, *Šedý dům*, nedat. (1925), olej, lepenka, 56 x 44 cm, neznačeno, MGVM, inv. č. 238.
16. Jindřich Štyrský, *Cirkus Simonetta*, 1923, olej, plátno, 74,5 x 44 cm.
17. František Matoušek, *Obraz s Italkou*, soukromá sbírka.
18. Jindřich Štyrský, *Hotel Astroria*, 1923, čb. reprodukce, *Pásmo 1*, 1924-25, č. 3, s. 7.
19. Jiří Jelínek, *Parník*, čb. reprodukce, Jiří Jelínek *Malířské dílo (kat. výst.)*, Středočeský galerie v Praze, 1971.
20. František Matoušek, *Risa*, *Prager Presse*, N.48, 1.12.1929
21. František Matoušek, *Risa*, *Prager Presse*, N.48, 1.12.1929
22. František Matoušek, *Domov a svět*, 1927, č. 22, s.2
23. František Matoušek, *Domov a svět*, 1927, č. 22, s.2

24. František Matoušek, *Domov a svět*, 1927, č. 22, s.2
25. František Matoušek, *Vyšinutá rovnováha*, 1926, litografie, papír, 475 x 325 mm, znač. vpravo dole: F.Matoušek, MGVM, inv. č. 237.
26. František Matoušek, *Zátiší s mýdlem*, 1926, olej, lepenka, MGVM 228
27. František Matoušek, *Kruhy v bílém*, (2.pol. 20. let), olej, plátno, 47 x 47, cm, znač. barvou vpravo dole: F. MATOUŠEK, MGVM 299
28. František Matoušek, *Kruhy v modrém*, (2. pol. 20. let), olej, lepenka, 47 x 47 cm, znač. barvou vlevo dole: F. Matoušek, MGVM G 230
29. František Matoušek, *Kompozice kruhu a obdélníku*, (2.pol. 20. let), olej, plátno, 45 x 52 cm, znač. barvou vlevo dole: f.matoušek, MGVM G 263
30. László Moholy Nagy, *Kompozice*, 1922, olej, plátno, 15,7 x 12,2 cm.
31. László Moholy Nagy, *Kompozice*, 1926, fotografie, 23,3 x 23,3 cm.
32. Otakar Mrkvička, *Zátiší s kytarou*, 1927, kresba perem, tuší, kvaš, papír, 56 x 37,7 cm, GVU Ostrava.
33. Josef Šíma, *Kompozice II*, 1924-25, nezachováno, čb. reprodukce, František Šmejkal, *Josef Šíma*, Odeon, 2000, s. 72.
34. Josef Šíma, *Kompozice III*, 1924-25, nezachováno, čb. reprodukce, František Šmejkal, *Josef Šíma*, Odeon, 2000, s. 72.
35. Josef Šíma, *Kompozice*, olej, plátno, 49 x 35 cm soukromá sbírka.
35. Jaroslav Rössler, *Bez názvu* (reliéf na lepence), 1923-25, z portfolia Jaroslava Rösslera, Vladimír

- Birgus- Jan Mlčoch, *Jaroslav Rössler*, fotografie, koláže, kresby, Kant 2009.
37. Zdeněk Pešánek, *Moment světelné kinetické hry prvního spektrofonu*, 1925, nezachováno, fotografie
38. Kurt Schwerdtfeger, *Moment jedné z reflektorických světelných her*, 1924.
39. Josef Šíma, N.N. Jevrejnov, *Veselá smrt*, Sál konzervatoře na Slovanech 1925 (režie Jiří Frejka), DÚ v Praze, čb.fotografie, František Šmejkal, *Josef Šíma*, Odeon, s. 73.
40. František Matoušek, *Melancholie*, 1931, olej, plátno, 58 x 54, cm, znač. barvou vpravo dole F. Matoušek, MGVM, inv. č. 239.
41. František Matoušek, *Po bouři*, 1931, olej, plátno, 76,5 x 60, cm, znač. barvou vpravo dole F. Matoušek, Galerie výtvarného umění v Náchodě
42. František Matoušek, *Měsíční ulice*, 1932, olej, plátno, 90 x 60 cm, znač. barvou vlevo dole F. Matoušek, MGVM, inv. č. 293. 1933 20 14460
43. František Matoušek, *Srdcové eso*, 1933, olej, plátno, 93,5 x 64,5 cm, znač. barvou f. matoušek, vpravo dole, Národní galerie v Praze, O 14460
44. František Matoušek, *The last train*, 1931, olej, plátno, 53 x 39 cm, znač. vpravo dole: F. Matoušek 31, čb reprodukce, Brušák (pozn.3), s. 21.
45. František Matoušek, *Dívčí torzo*, 1932, tuš, akvarel, papír, 390 x 260 mm, znač. vpravo dole: F. Mat., MGVM,
46. František Matoušek, *Studie*, 1933, pastel, papír, 350 x 250 mm, sig. F.Mat., MGVM, bez inv. čísla.
- Brušák, (pozn. 3), s. 26, 27.
47. František Matoušek, *Mrtvá dívka*, olej, plátno, 24 x 30 cm, čb. reprodukce, Brušák, (pozn. 3), s. 26.

48. František Matoušek, *Objetí*, 1938, rudka, papír, 370 x 480 mm, znač. rudkou F. Mat.III 1938, MGVM, inv. č. 821.
49. František Matoušek, *V koupeli*, 1938, tuš, papír, 430 x 300 mm, sig. vpravo dole: Matoušek, MGVM, inv. č. 801
50. František Matoušek, *Ležící*, (kolem 1938), pastel, papír, 300 x 440 mm, nesig., MGVM, inv. č. 723.
51. František Matoušek, *Studie*, (kolem 1933), pastel, papír, 310 x 240 mm, nesig. MGVM, inv. č. 733
52. František Matoušek, *Residue*, (kolem 1933), olej, lepenka, 52 x 40 cm, sig. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 572
53. František Matoušek, *Na dně mořském*, (kolem 1933) pastel, papír, 432 x 552 mm, nesig., Národní galerie Praha, inv. č. K 54824.
54. František Matoušek, *Grotto*, (*Z Dämenovské jeskyně*), 1937, olej, plátno, 49 x 51,5 cm, znač.: vpravo dole: F. Matoušek NGP O 16435
55. František Matoušek, *Grotto- studie*, 1937, Pastel, papír, 100 x 140 mm, znač.: vlevo dole: Grotto, MGVM G 610
56. František Matoušek, *Geometrické zátíší (I)*, nedat. (kolem 1931), olej, plátno, 69 x 95 cm, neznačeno., MGVM, inv. č. 234,
57. František Matoušek, *Geometrické zátíší (III)*, d1932, olej, plátno, 64 x 57 cm, znač. F. Matoušek, MGVM, inv. č. 232,
58. František Matoušek, *Kompozice*, 1928, olej, plátno, 46 x 35 cm, znač. vlevo dole: F.MATOUŠEK, MGVM.
59. František Matoušek, *Geometrická kompozice*, (2. pol. 20. let), olej, plátno 45 x 52 cm, Znač. barvou vlevo dole: f. matoušek, soukromá sbírka.

60. František Matoušek, *Kompozice s majákem a svíčkou*, dat. 1932, olej, plátno, 61,5 x 44,5 cm, znač. vlevo dole: F. MATOUŠEK, Národní galerie Praha, inv. č. O 16982,
61. František Matoušek, *Kompozice s majákem a svíčkou*, dat. 1933, pastel, papír, 600 x 410 mm, znač. vlevo dole: F. Mat., MGVM, inv. č. 803.
62. František Matoušek, *Nokturno*, 1934, olej, plátno, 129,5 x 68,5 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, Národní galerie Praha, inv. č. O 16169.
63. František Matoušek, *Dívka na kole*, 1936, olej, plátno, 100 x 116 cm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 244.
64. František Matoušek, *Tango*, (2.pol.30.let, tužka, papír, 450 x 290 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM G 794.
65. *V roztančení*, (2.pol.30. let), kolor. tuš, papír, 210 x 120 mm, neznačeno, MGVM G 746.
66. František Matoušek, *Tančící dívka*, (2.pol.30. let) kolor. kresba, papír, 480 x 310 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM G 796.
67. Louis Marcoussis, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, mědiryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.
68. Jean Soubervie, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.
69. Marc Chagall, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.
70. Otakar Coubine, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, dřevoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.
71. Henrik Neugeboren, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.
72. André Lhote, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.

73. Zdeněk Eberl, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.
74. Pablo Picasso, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, Galerie moderního umění Hradec Králové papír.
75. Ossip Zadkine, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, kresba tuší, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.
76. Rudolf Polák, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.
77. Francois Desnoyer, *Pour la Tchécoslovaquie*, 1939, linoryt, papír, Galerie moderního umění Hradec Králové.
78. František Matoušek, *Vzpoura*, nedat. (1939), grafický list z cyklu *Pour la Tchécoslovaquie*, znač. F.MAT., Galerie moderního umění Hradec Králové.
79. František Matoušek, *Composition en 1938 (Icaros)*, 1938, tuš, papír, 190 x 240 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 549.
80. František Matoušek, *Icaros - studie*, (kolem 1938), pastel, papír, 190 x 210 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 571.
81. František Matoušek, *Domy po bombardování*, (1940) pastel, papír, 350 x 240 mm, MGVM, inv. č. 731.
82. František Matoušek, *Mrtvé město*, 1940, pastel, papír, karton, 372 x 456 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, Národní galerie Praha, inv. č. K 54826
83. František Matoušek, *Zříceniny domů*, (1940), pastel, papír, 200 x 290 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 528.
84. František Matoušek, *Studie k Fear*, (kolem 1940), tužka, papír, 180 x 240 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 515
85. František Matoušek, *Studie Fear 4*, (kolem 1940), pastel, papír, 170 x 120 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 747.

86. František Matoušek, *Fear*, (kolem 1940), lavírovaná kresba, papír, 220 x 170 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 630.
87. František Matoušek, *Mrtvé město*, (1940), olej, plátno, 53 x 67 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 119
88. František Matoušek, *Válka*, (1948-1953), olej, plátno, 175 x 145 cm, znač. vlevo dole: Matoušek, Národní galerie Praha, inv. č. O 16022.
89. František Matoušek, *Bolest srdce*, (kolem 1942), tuš, papír, 680 x 500 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 808.
90. František Matoušek, *Soothing delirium - studie*, 1942, pastel, papír, 380 x 300 mm, neznačeno, MGVM G 724.
91. František Matoušek, *Soothing delirium*, 1942, tempera, papír, 30 x 25 cm. čb. reprodukce, Brušák (pozn.3).
92. František Matoušek, *Bláznivý žebřák*, 1943, tuš, akvarel, papír, 250 x 170 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 719.
93. František Matoušek, *Matka*, 1943, tuš, akvarel, papír, karton, 260 x 212 mm, neznačeno, Národní galerie Praha, inv. č. K 54838.
94. František Matoušek, *Ilustrace ke Good Old England*, 1944, tuš, papír, 500 x 380 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv.č. g 774.
95. František Matoušek, *Kroky se smrtí*, 1944, tuš, papír, 500 x 320 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 770.
96. František Matoušek, *Ráno před národním svátkem v Paříži*, (kolem 1943), pastel, papír, 160 x 220 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 510.

97. František Matoušek, *Ráno před národním svátkem v Paříži*, (kolem 1943), olej, plátno, 760 x 580 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, Galerie umění Karlovy Vary, inv. č. 119.
98. František Matoušek, *Sen umírajícího bojovníka*, 1944, tuš, papír, 653 x 500 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, Národní galerie Praha, inv. č. K 54822.
99. František Matoušek, *Pražský hrad*, (40.léta) olej, plátno, znač. vpravo dole F. Matoušek, 25 x 33 cm, <http://www.liveauctioneers.com/item/8022858#>, vyhledáno 8.4.2011.
100. František Matoušek, *V nebezpečí 2*, 1943, tuš, papír, 290 x 270 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 72.
101. František Matoušek, *V nebezpečí 1*, 1942, tuš, papír, 270 x 390 mm, znač. vpravo nahoře: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 71.
102. František Matoušek, *Džungle*, 1946, tuš, akvarel, papír, 390 x 330 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 63.
103. František Matoušek, *Utrpení*, 1946, tuš, papír, 450 x 290 mm, znač. vlevo dole: F. Mat., MGVM, inv. č. 813,
104. František Matoušek, *Španělský žebřák*, 1946, tuš, papír, 550 x 390 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 773.
105. František Matoušek, *Po nemoci*, 1946, tuš, papír, 490 x 305 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM.
106. František Matoušek, Ilustrace pro *Parallèle 50*, Č. 43 24.5. 1947, s. 4.
107. František Matoušek, Ilustrace pro *Parallèle 50*, Č. 48, 28. 6. 1947, s. 4.

108. František Matoušek, *Bez názvu*, (2. pol. 40 let), tuš, papír, 180 x 350, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM 783.
109. František Matoušek, *Bez názvu*, (2. pol. 40 let), tuš, papír, 180 x 290 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM 784.
110. František Matoušek, *Štvaný pes*, 1948, tuš, papír, 340 x 540 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 823.
111. František Matoušek, *Bestie*, 1948, tuš, papír, 360 x 500 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM G 776
112. František Matoušek, *Tři pomlouvači*, 1948, tuš, papír, 500 x 310 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM 706.
113. František Matoušek, *Milování*, (1948), tuš, papír, 700 x 500 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 797.
114. a, b František Matoušek, *Ilustrace III*, ke knize Jaroslava Vávry, *Ahmed má hlad*, Melantrich, Marie Sereniová, *Dny našeho života*, SNPL, kolor. tuš, papír, 220 x 140, 210 x 130 mm, MGVM G 777.
115. František Matoušek, *Portrét Julia Fučíka*, 1956, litografie, 619 x 491 mm, znač. vpravo dole tužkou: F. Matoušek, Památník národního písemnictví.
116. František Matoušek, *Francouzská bojovnice za mír*, 1951, olej, plátno, 75 x 50 cm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, VČG 178.
117. František Matoušek, *Korejská studentka*, 1952, barevná litografie, papír, znač. vpravo dole: F. Matoušek 1952, MGVM G 843.
118. František Matoušek, *V práci*, tuš, papír, 330 x 290 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek, MGVM 726,
119. František Matoušek, *Sváření*, 1954, tuš, papír, 320 x 330mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek.

120. František Matoušek, *Neděle*, 1958, olej, plátno, 76,5 x 58 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MUO.
121. František Matoušek, *Ilustrace k Fučíkově reportáži*, akvarel, tuš, papír, 280 x 190 mm, neznačeno, MGVM G 490
122. František Matoušek, *Akvárium*, (50. léta), olej, plátno, 47 x 63 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, Východočeská galerie Pardubice.
123. František Matoušek, *V Akváriu*, (50. léta), tempera, tužka, papír, 160 x 365 mm, neznačeno, MGVM, inv.č. 725.
124. František Matoušek, *Jaro*, (2.pol 50. let), olej, plátno, 44 x 72 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 118.
125. František Matoušek, *Večer na Černém moři*, (1955) olej, překližka, 73 x 100 cm, znač. vlevo dole: F. Matoušek.
126. František Matoušek, *Z Bulharska 2*, 1960, akvarel, tuš, papír, 530 x 430 mm, znač. vpravo dole: F. Matoušek III 1960, MGVM G 817.
127. František Matoušek, *Moře*, kolor. tuš, papír, 340 x 520 mm, neznačeno, MGVM G 704.
128. František Matoušek, *Krajina s topoly*, kolor. tuš, lepenka, 450 x 300 mm, neznačeno, MGVM 712.
129. František Matoušek, *Moře s měsícem*, 1956, kolorovaná tuš, lepenka, 360 x 620 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, 58, MGVM 58.
130. František Matoušek, *Býk*, 1960, tuš, papír, 310 x 210 mm, znač. vlevo dole: F. Matoušek, MGVM, inv. č. 574
131. František Matoušek, *Studie hrůzné hlavy*, (po r. 1960), tuš, akvarel, papír, 450 x 290 mm, neznačeno, MGVM, inv. č. 529.

9.1. Obrazová příloha



1.



2.



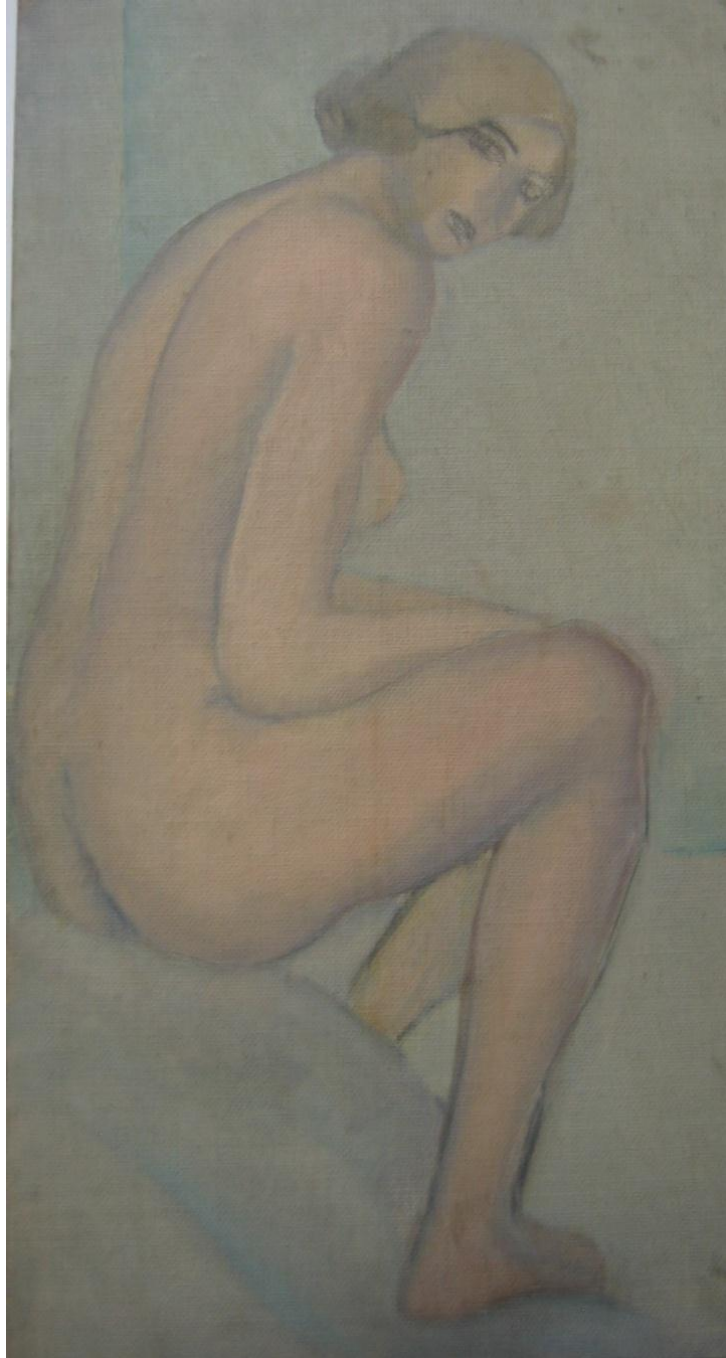
3.



4.



5.



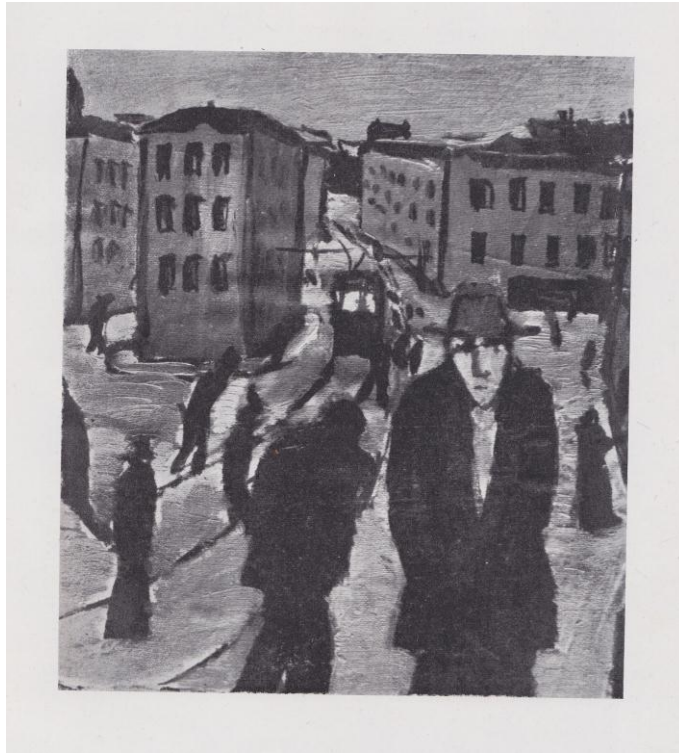
6.



7.



8.



9.



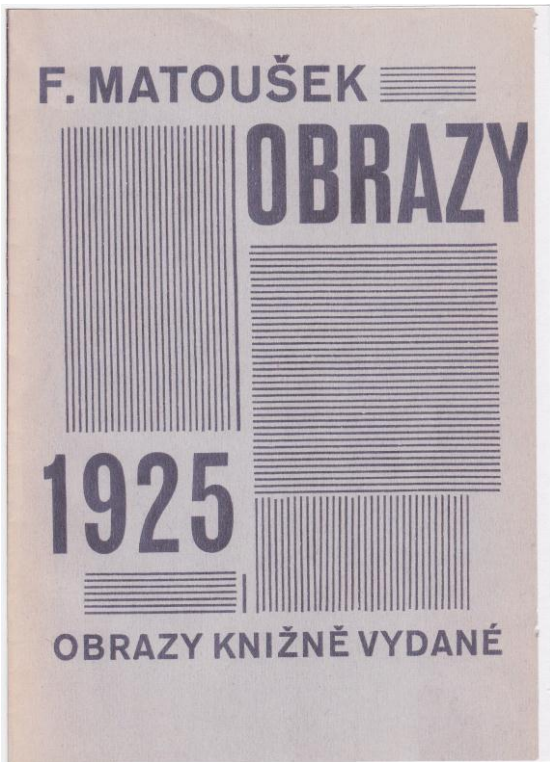
10.



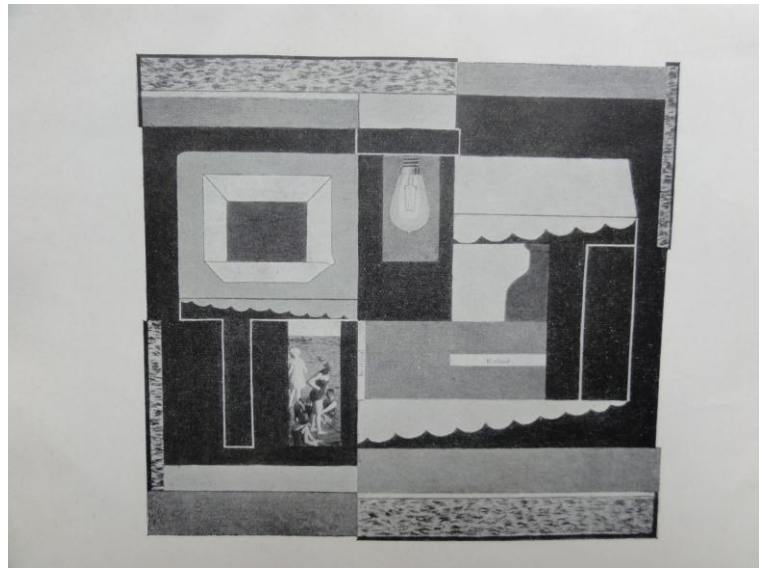
11.



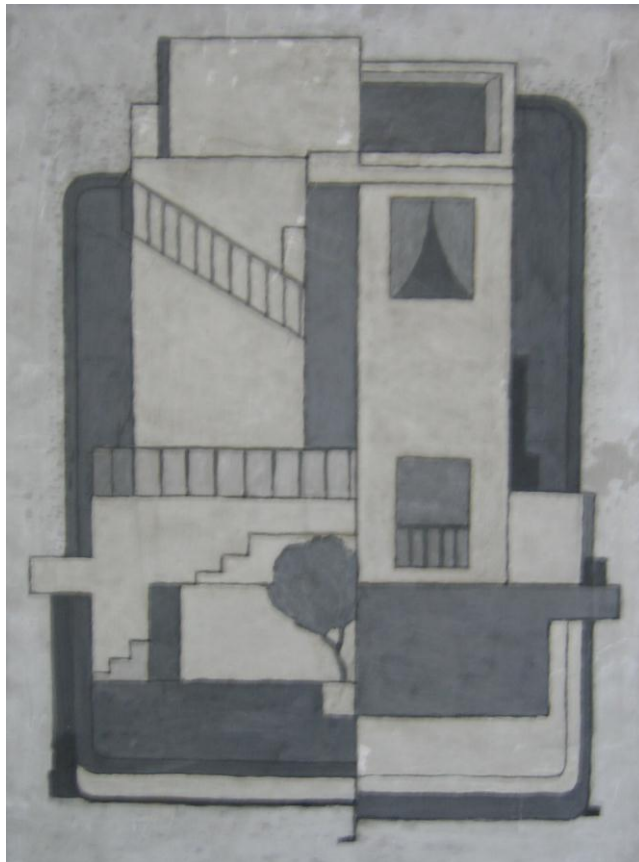
12.



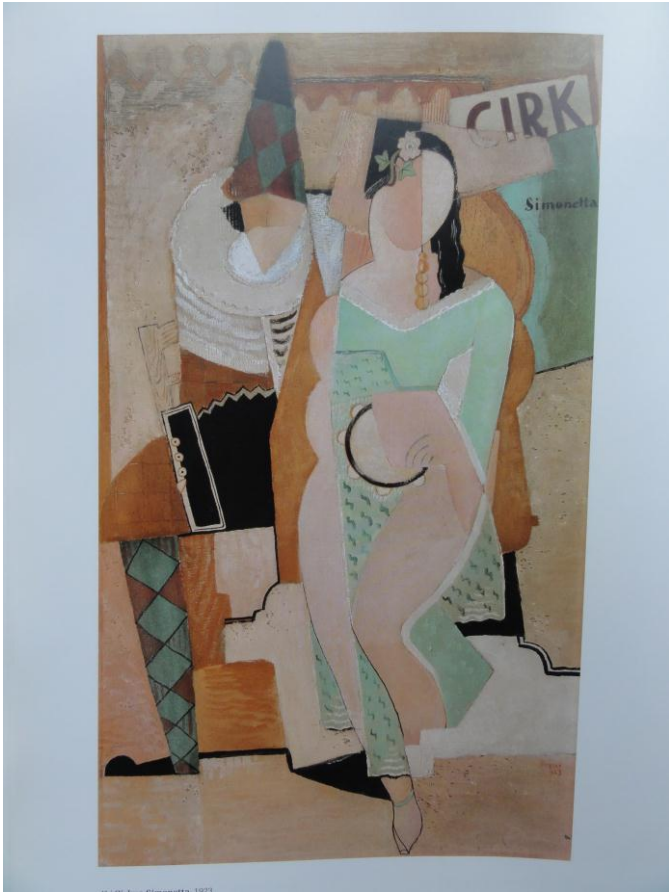
13.



14.



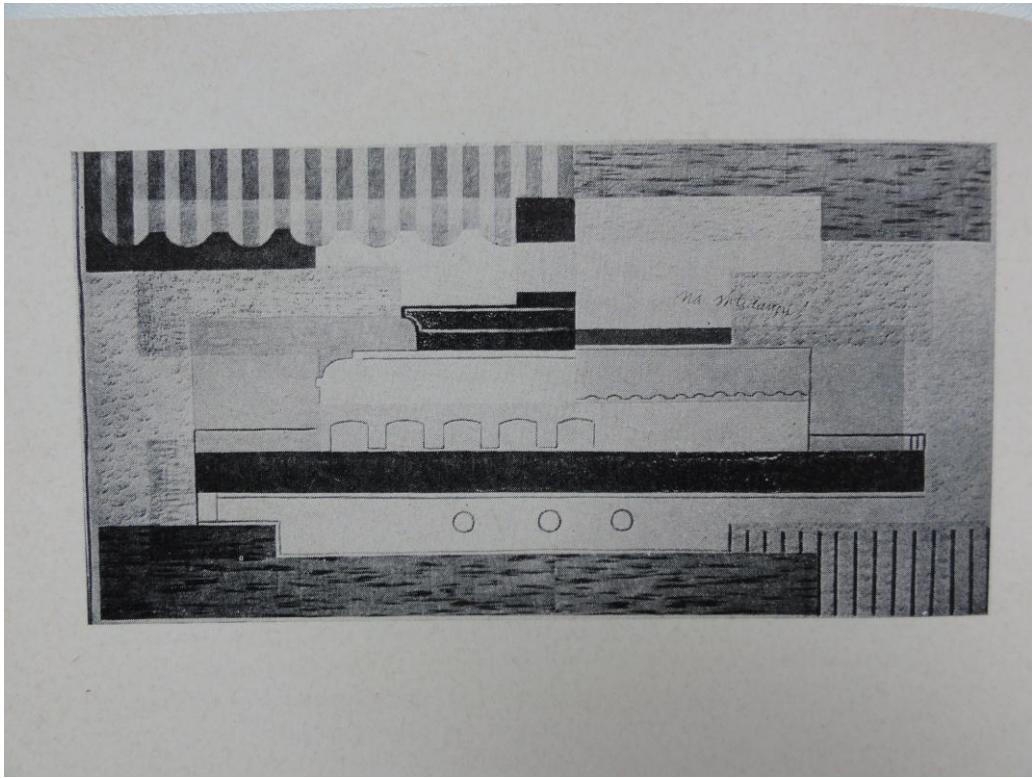
15.



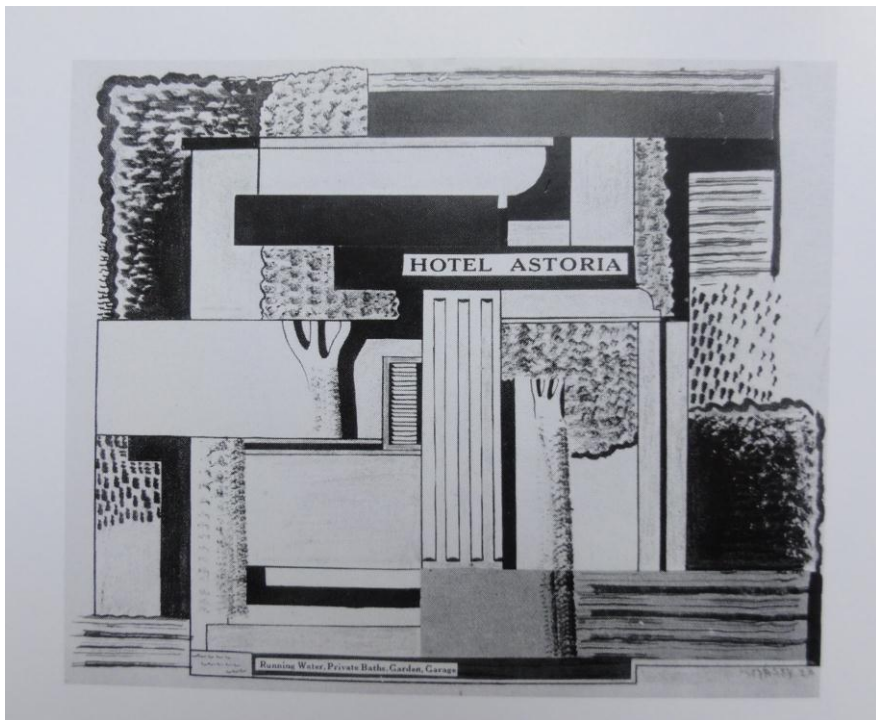
17.



18.



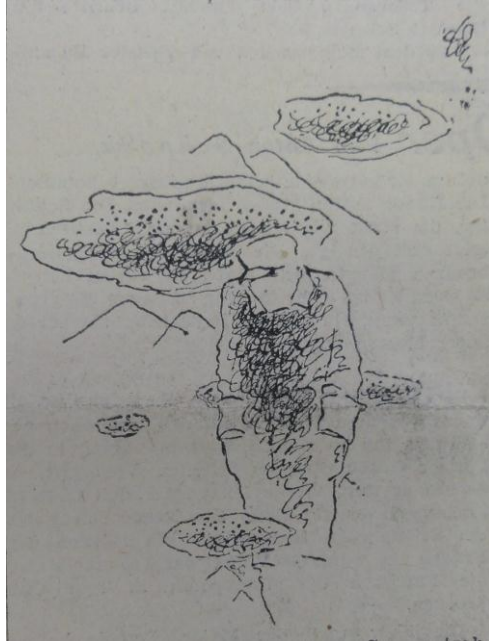
19.



20.



21.



22.



23.



24.



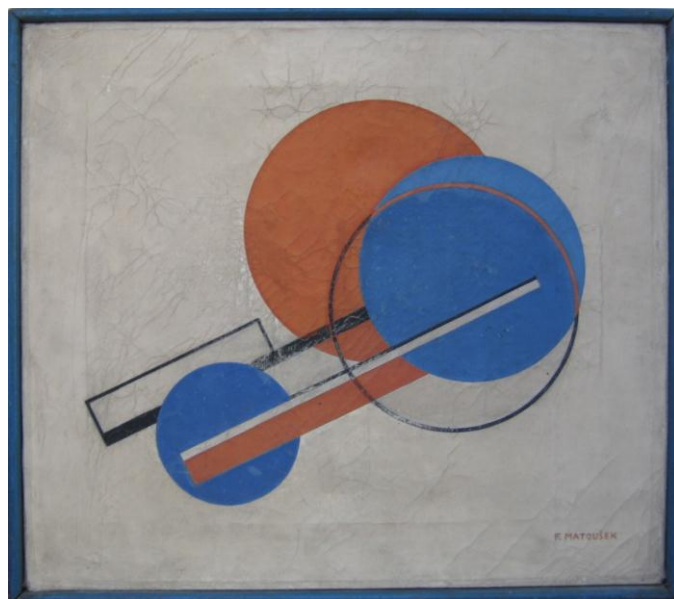
25.



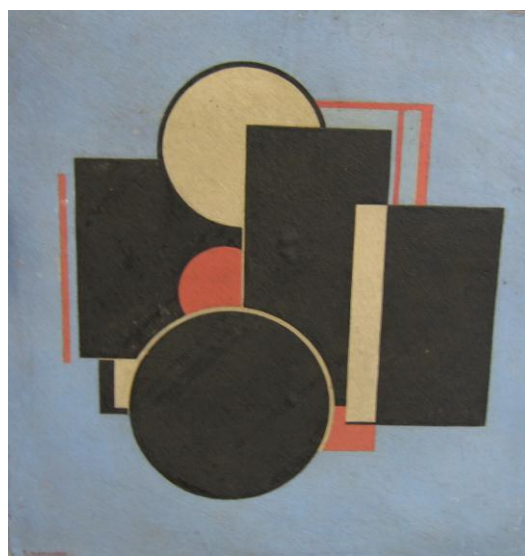
26.



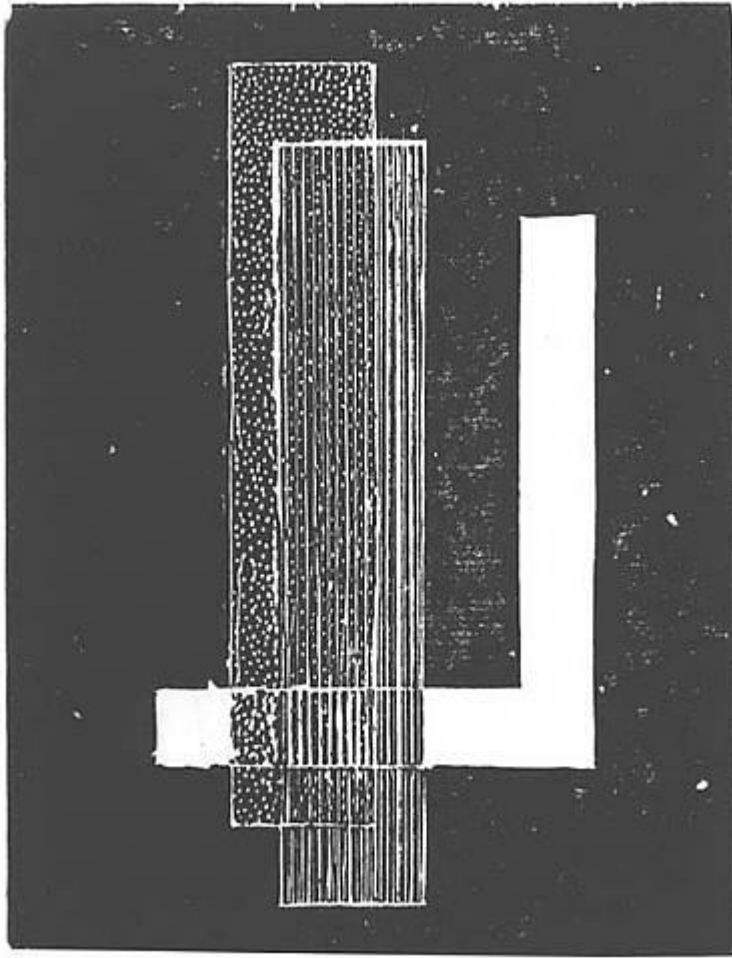
27.



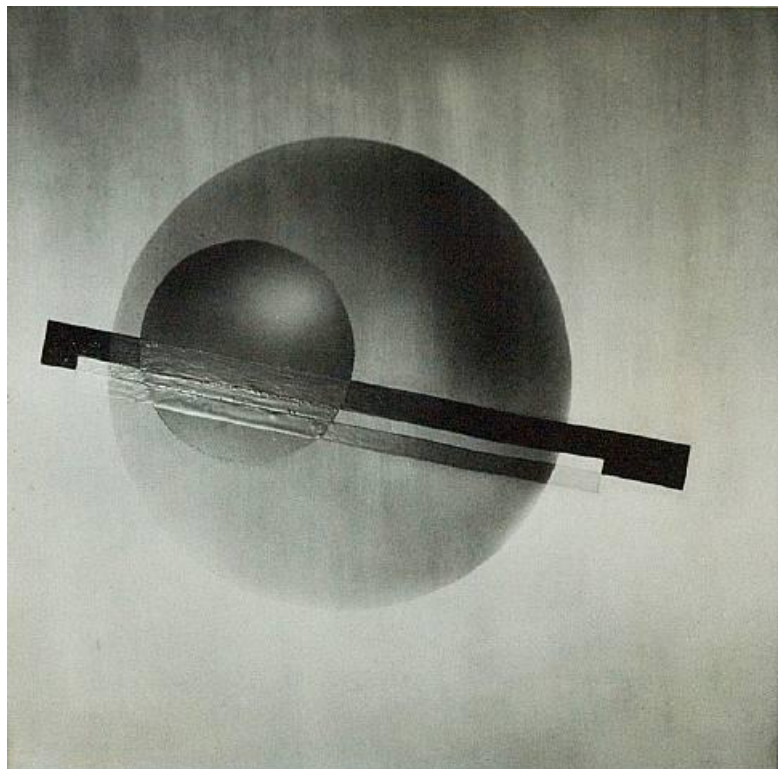
28.



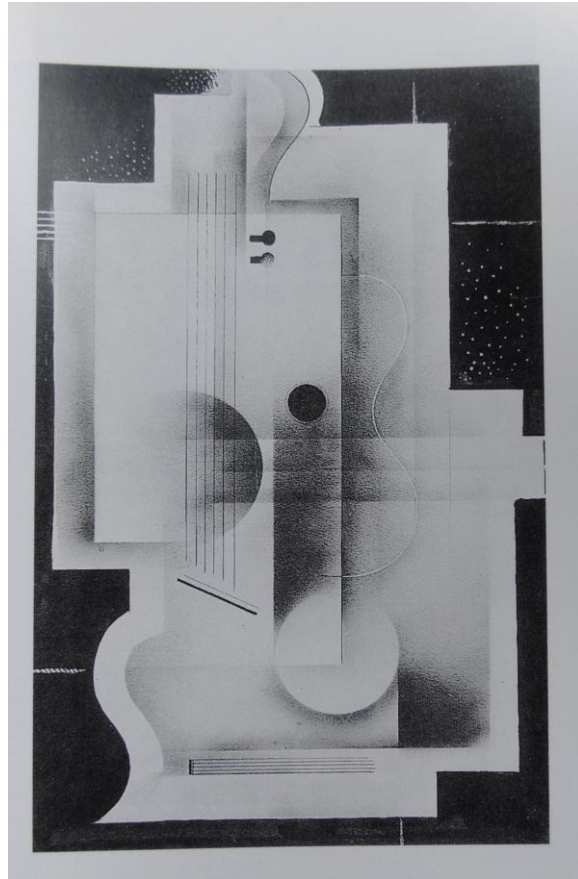
29.



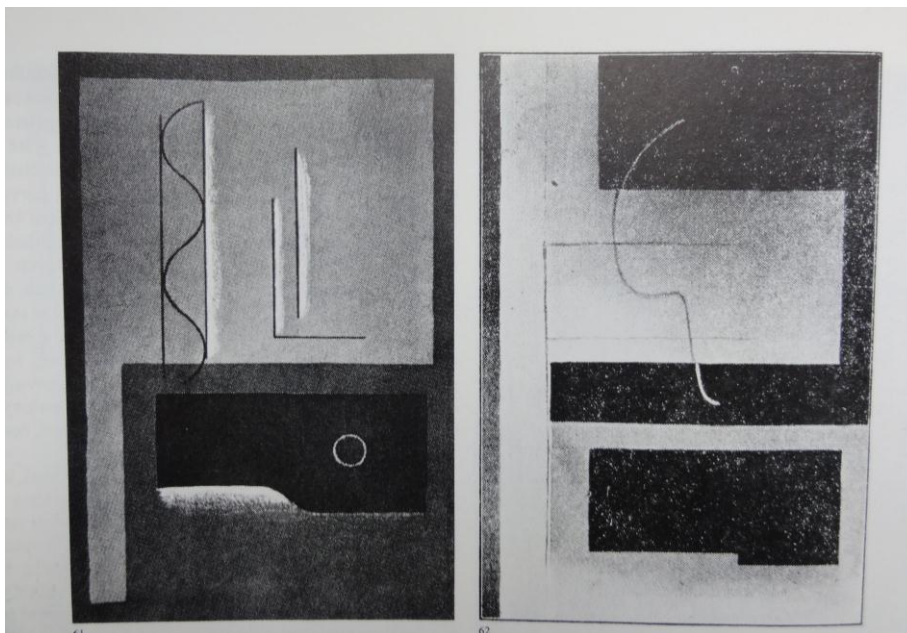
30.



31.

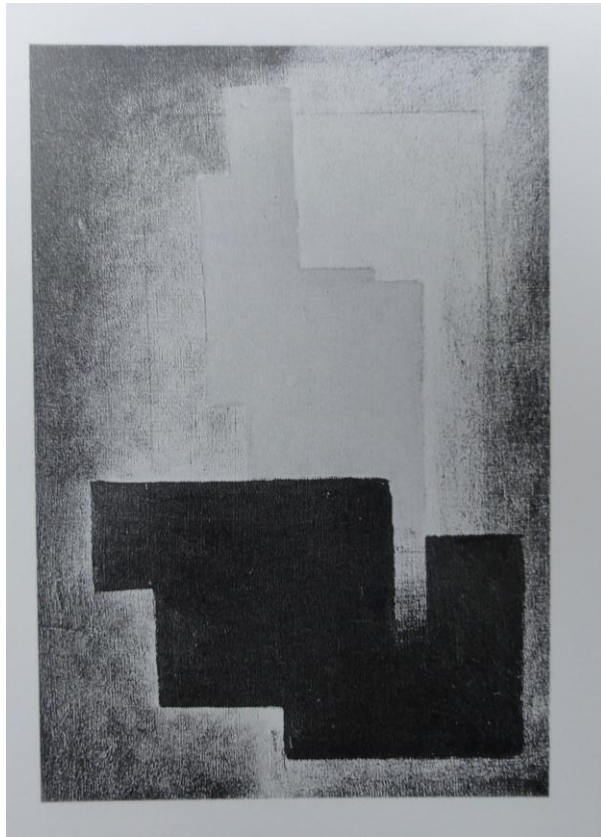


32.



33.

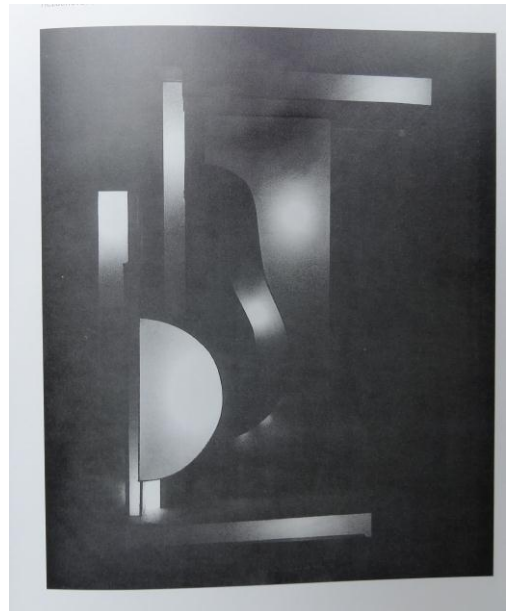
34.



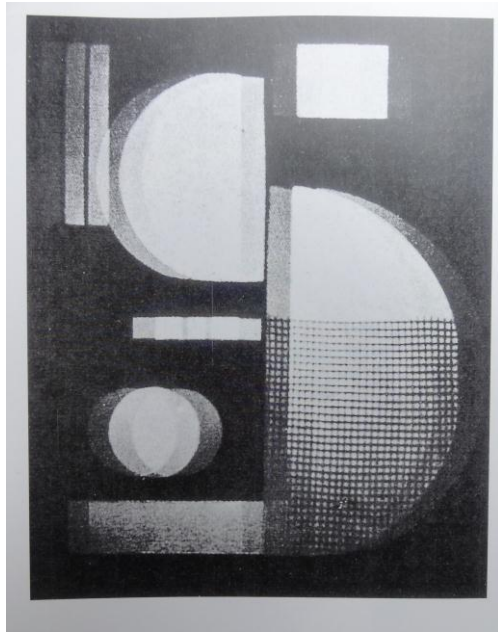
35.



36.



37.



38.



39.



40.



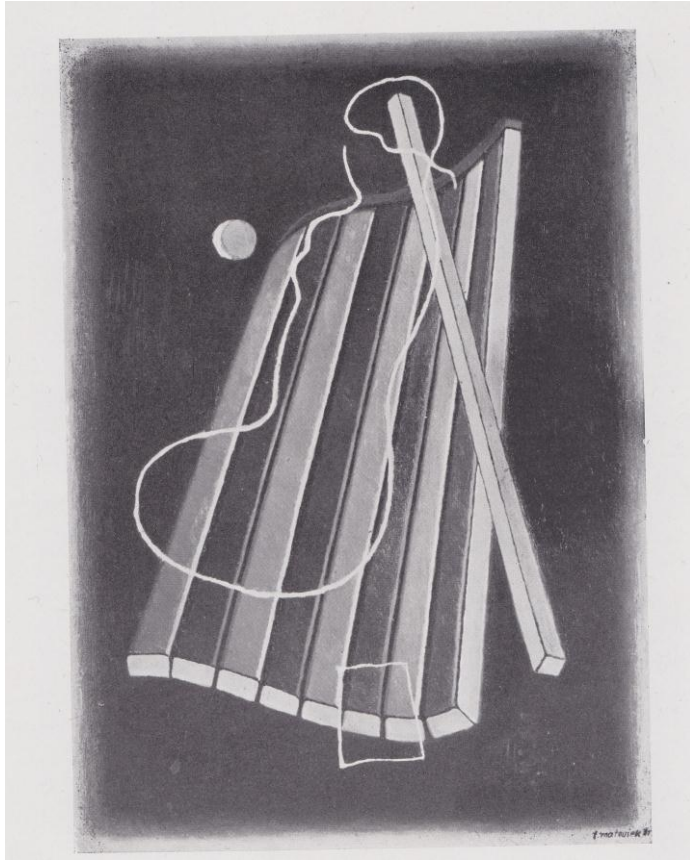
41.



42.



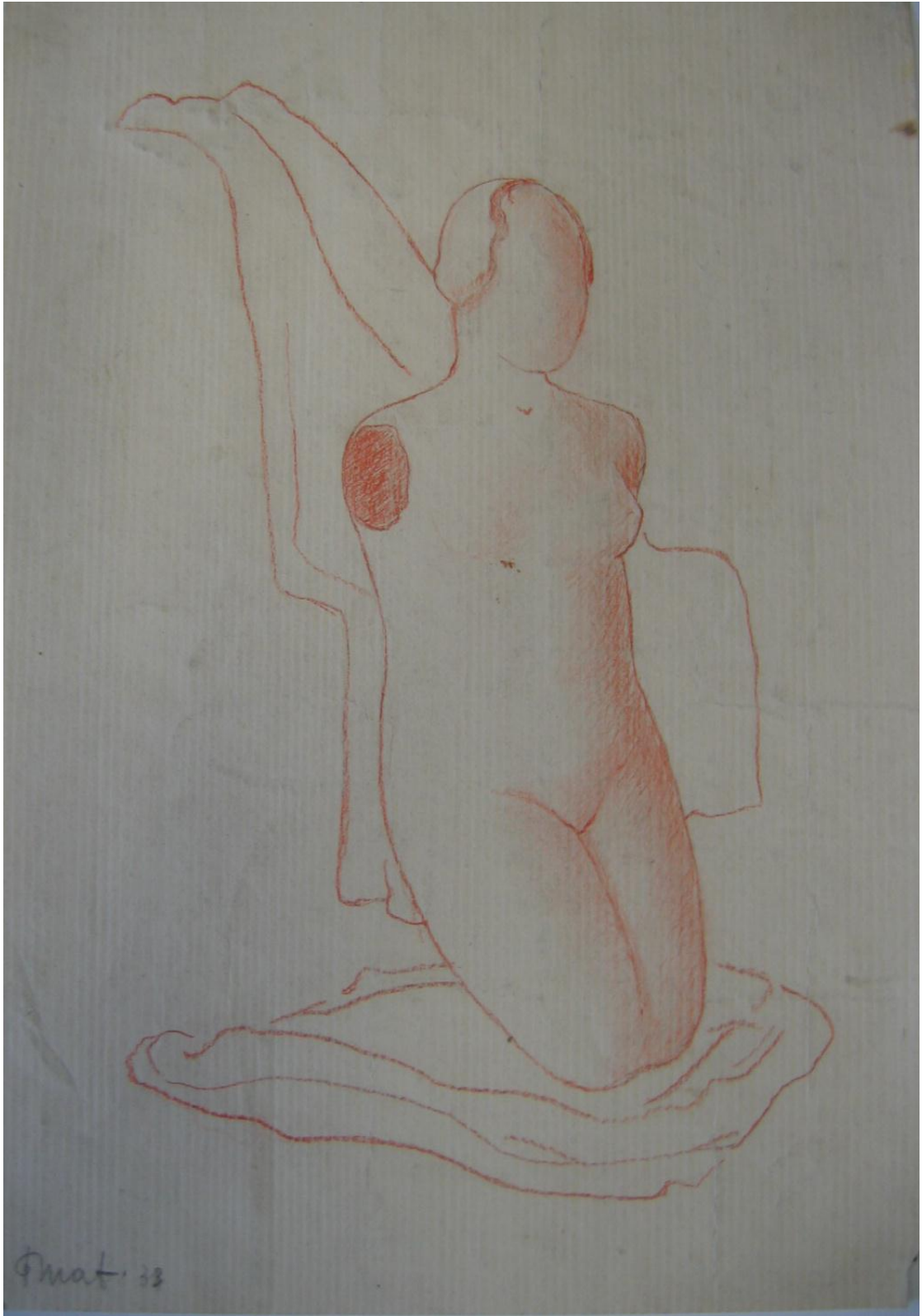
43.



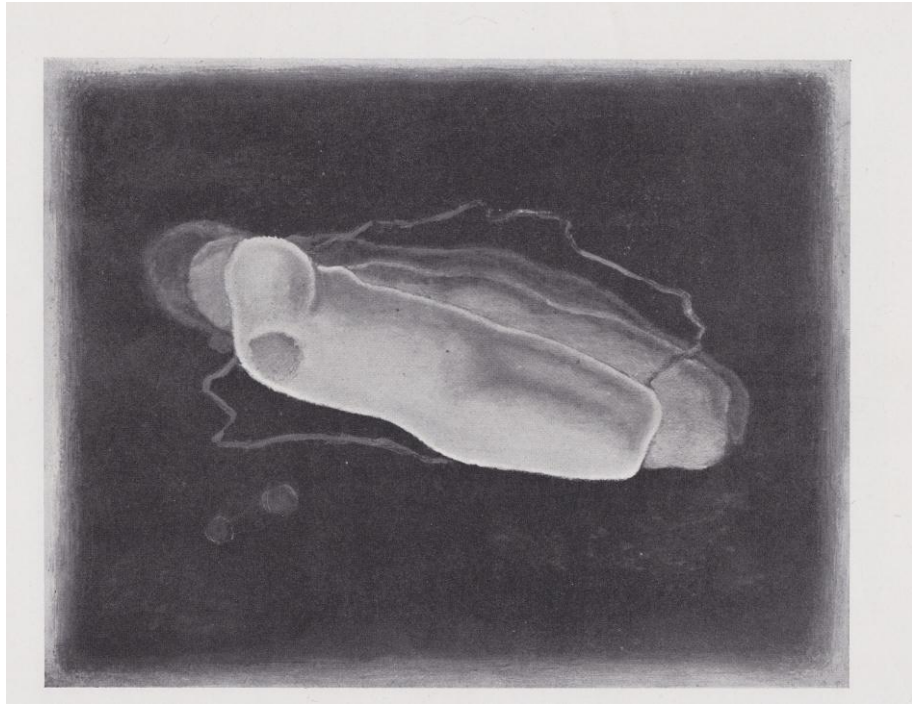
44.



45.



46.



47.



48.



49.



50.



51.



52.



53.



54.



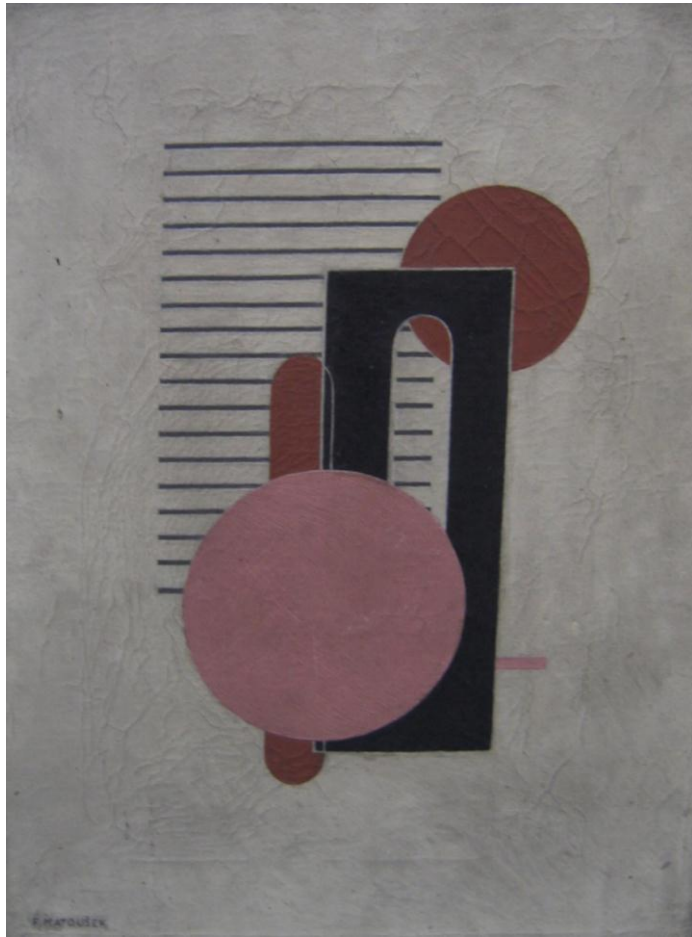
55.



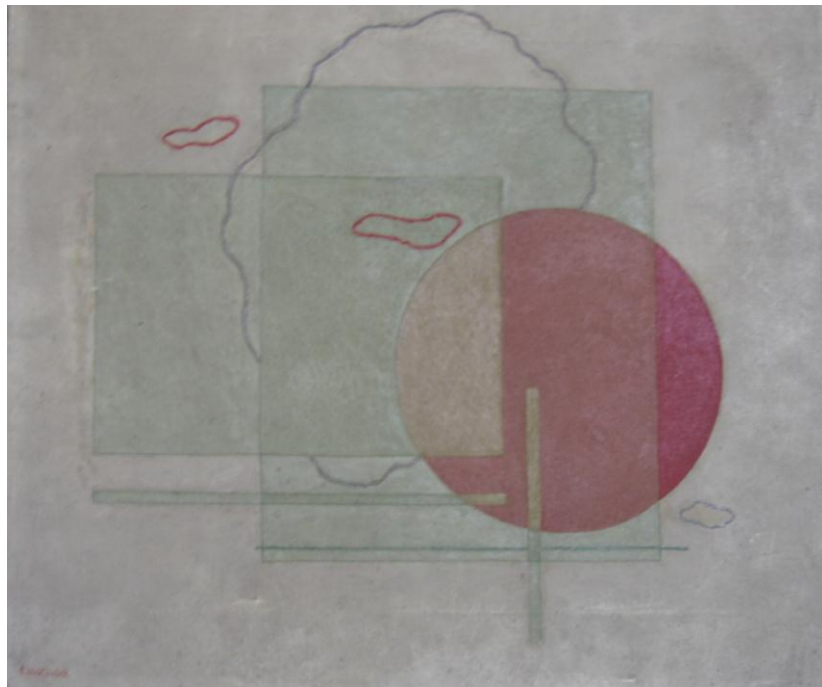
56.



57.



58.



59.



60.



61.



62 .



63.



64.



65.



66.



67.



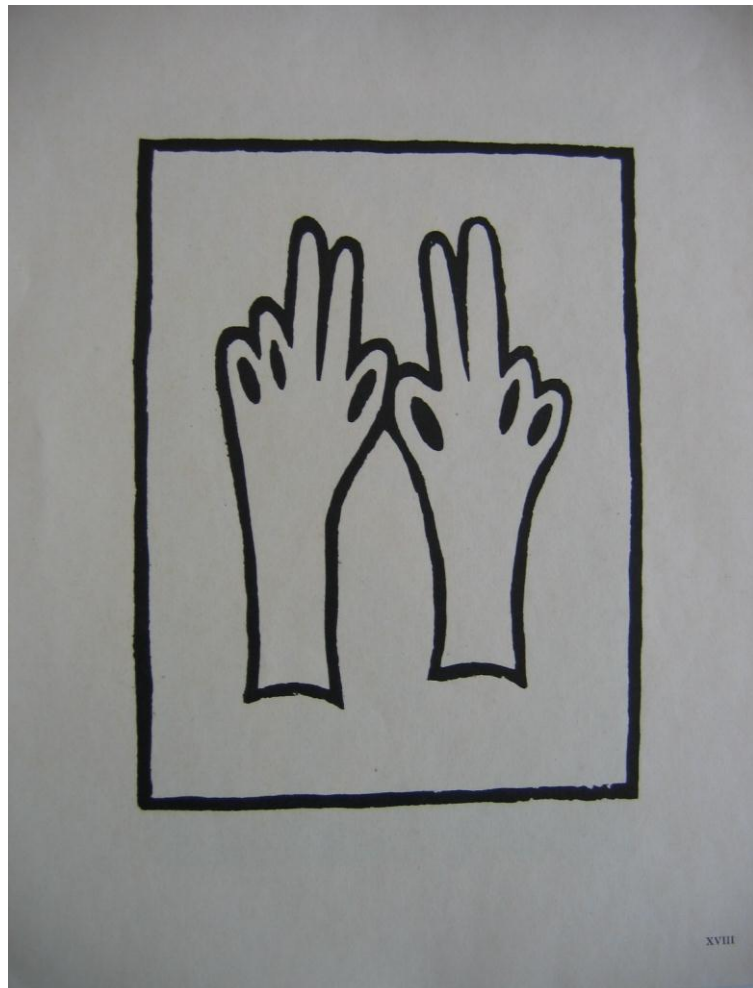
68.



69.



70.



71.



72.



73.



74.



75.



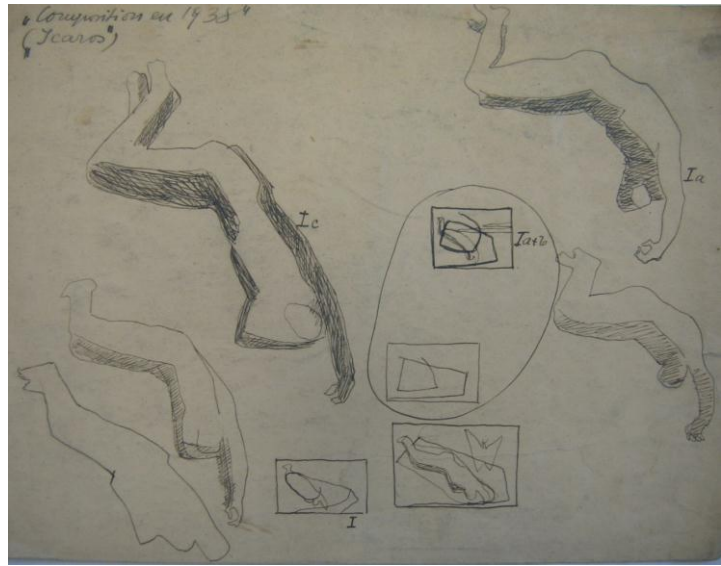
76.



77.



78.



79.



80.



81.



82.



83.



84.



85.



86.



87.



88.

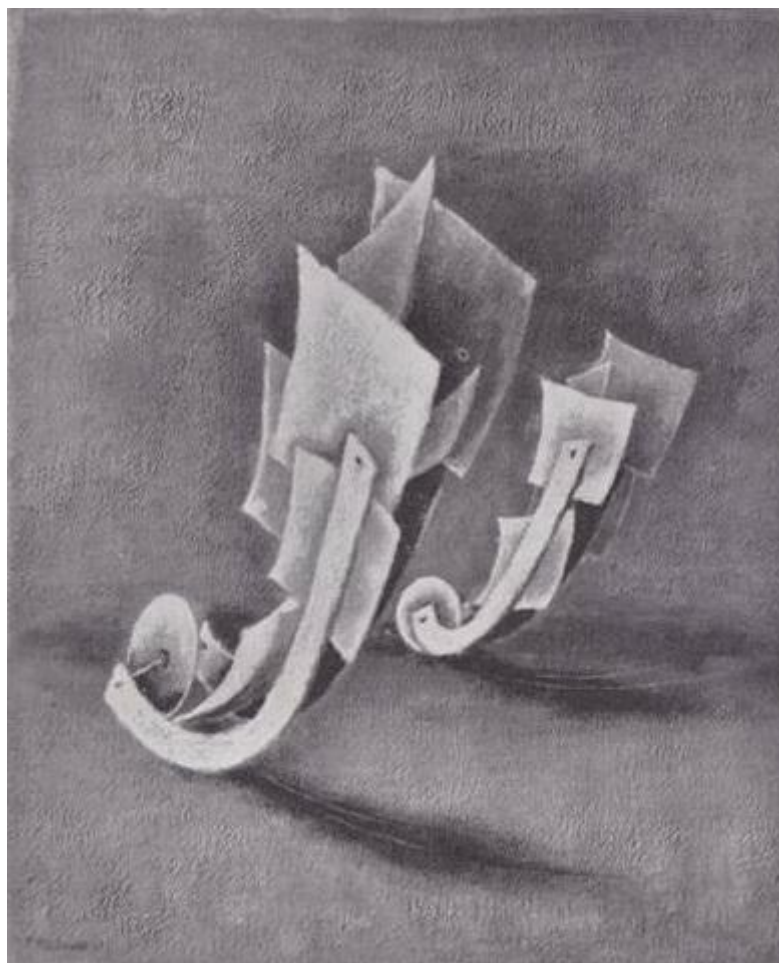


89.

90.



91.





92.



93.



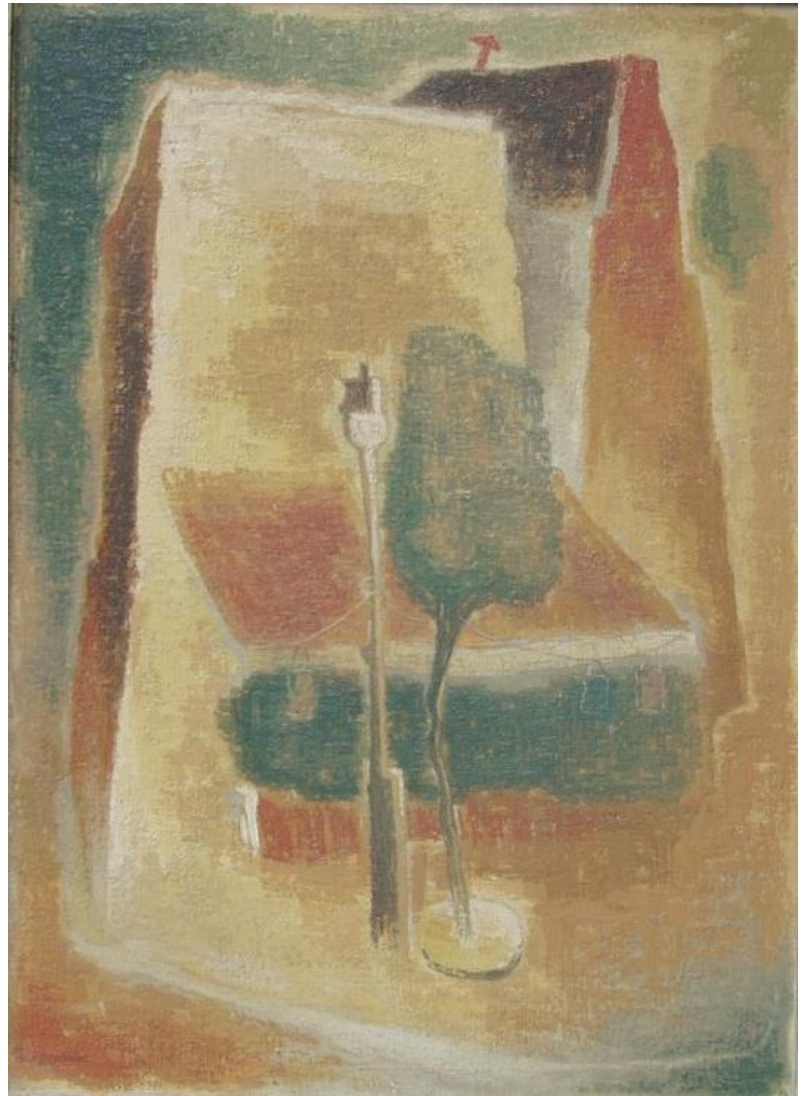
94 .



95.



96.



97.



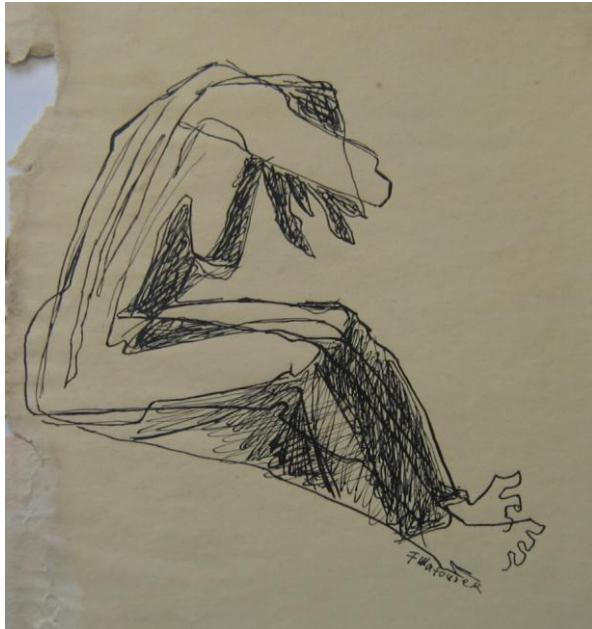
98-



99 .



100.



101.



102.



103.



104.



105.



106.



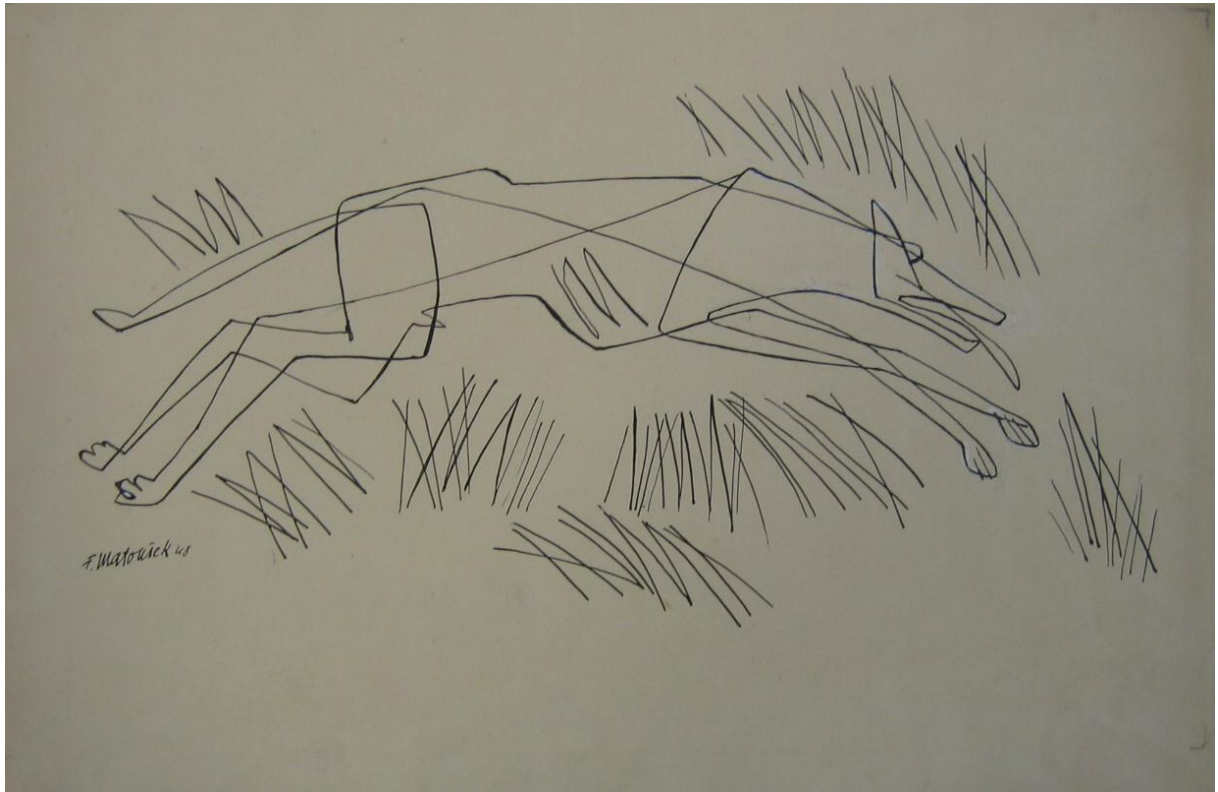
107.



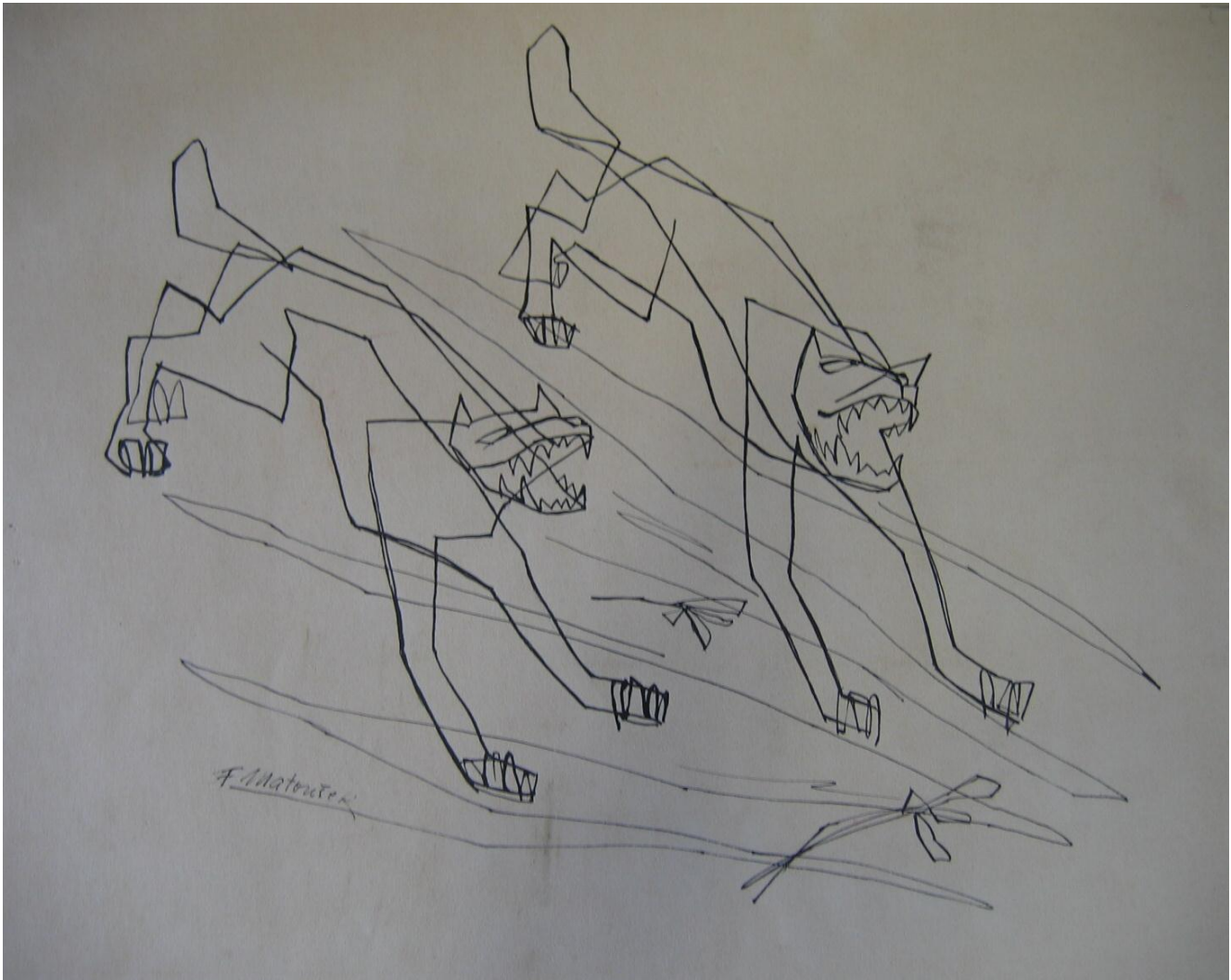
108.



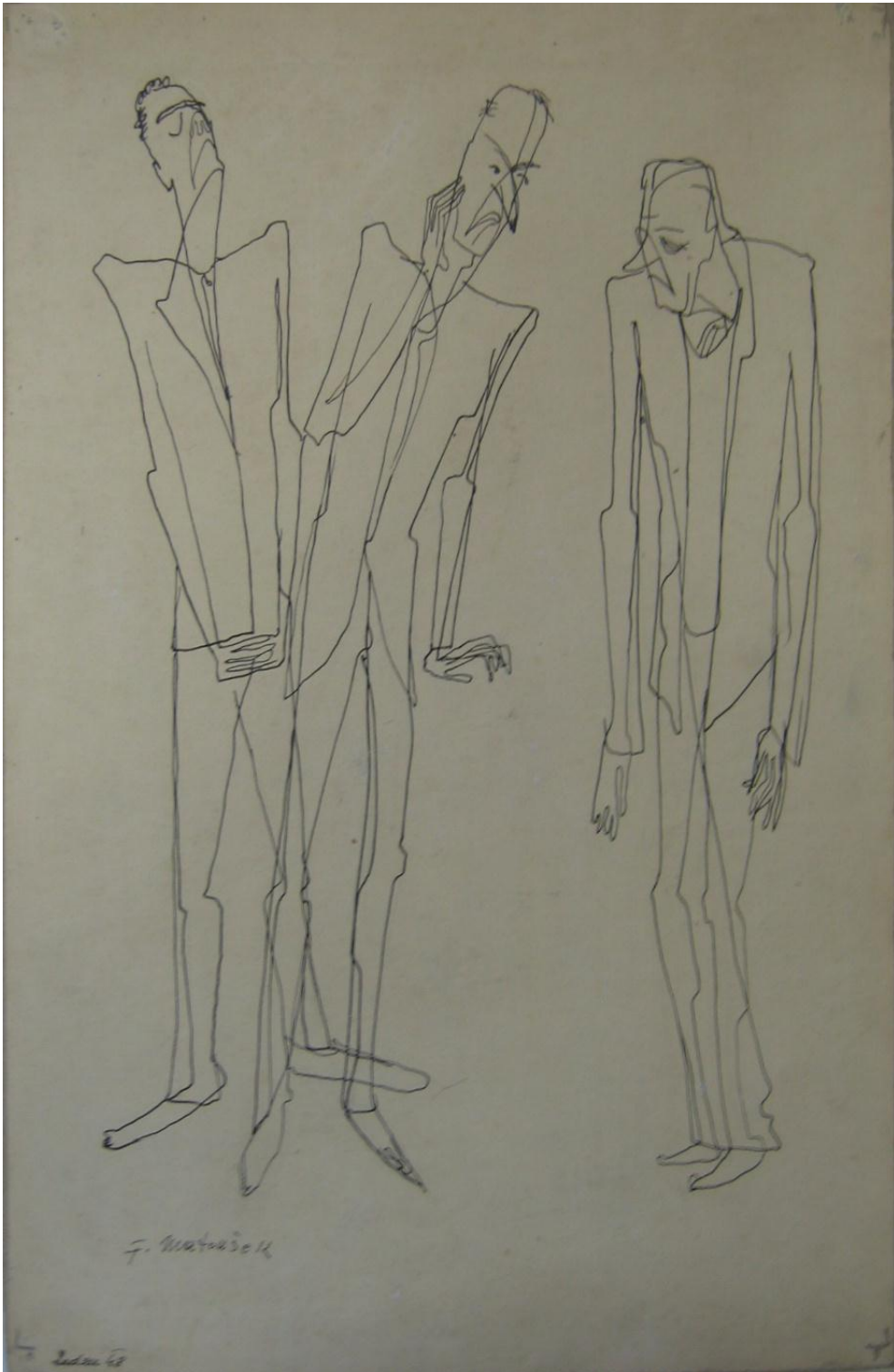
109.



110.



111.



112.

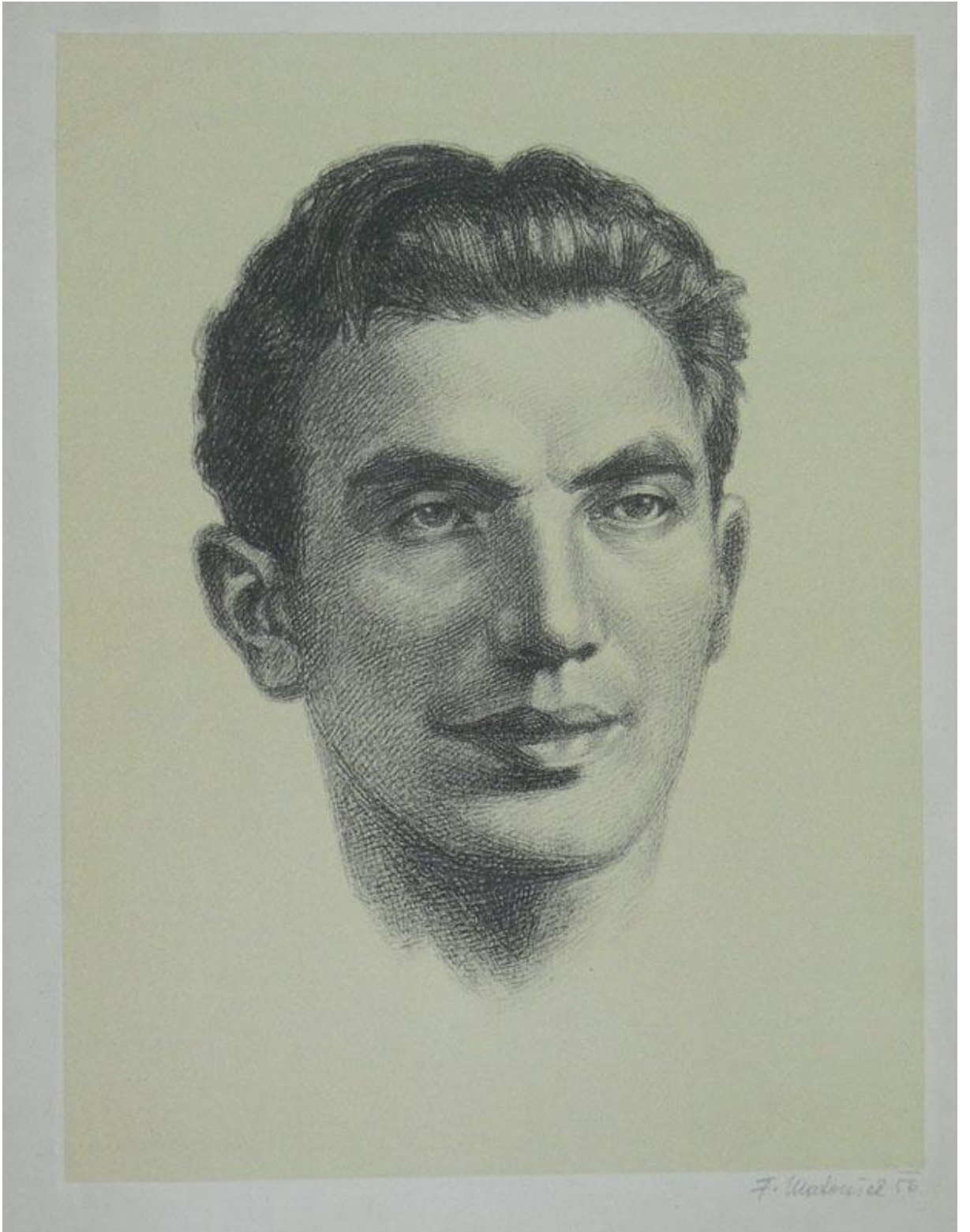


113.



114.





115.



116.



117.



118.



119.



120.



121.



122.



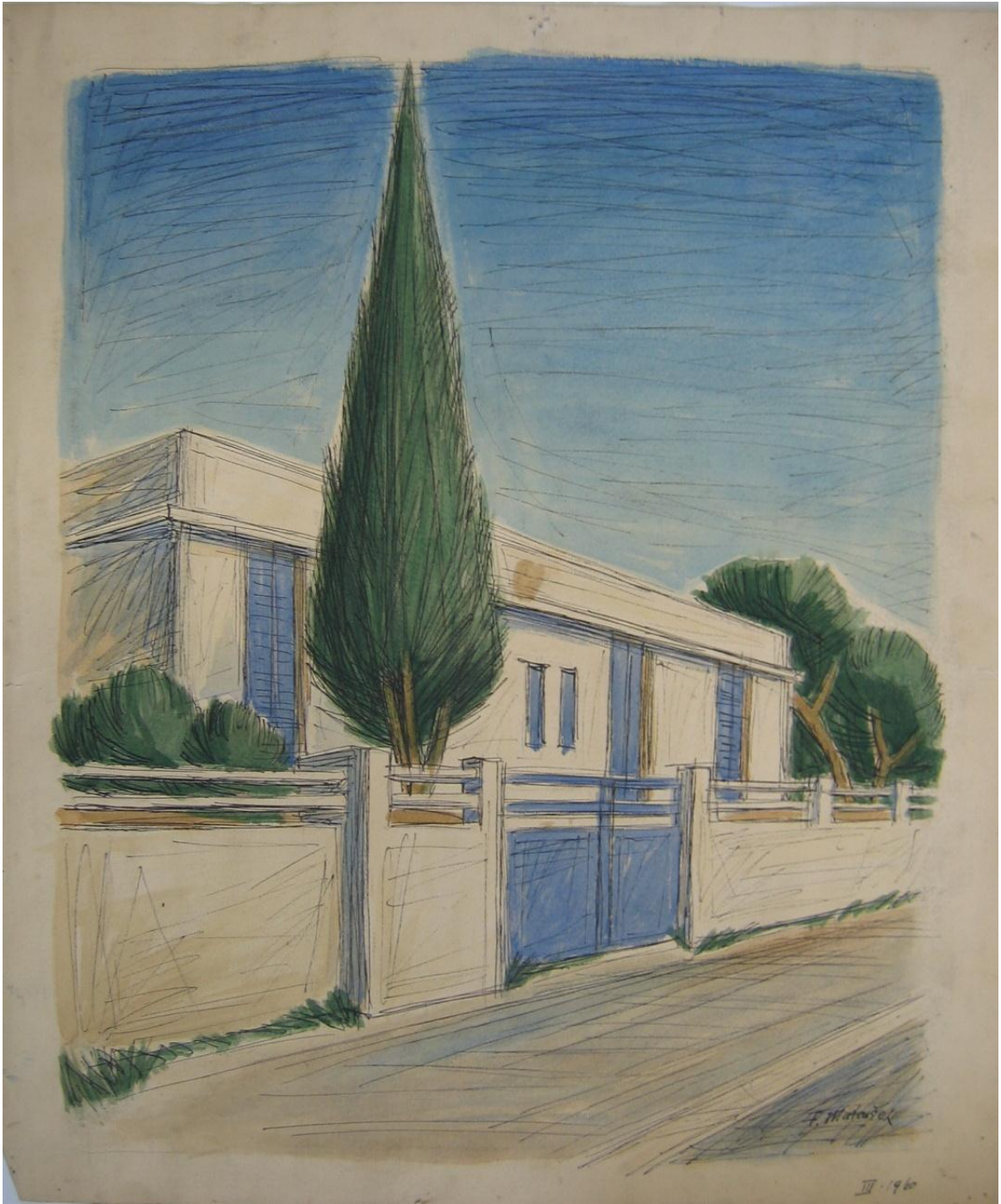
123.



124.



125.



126.



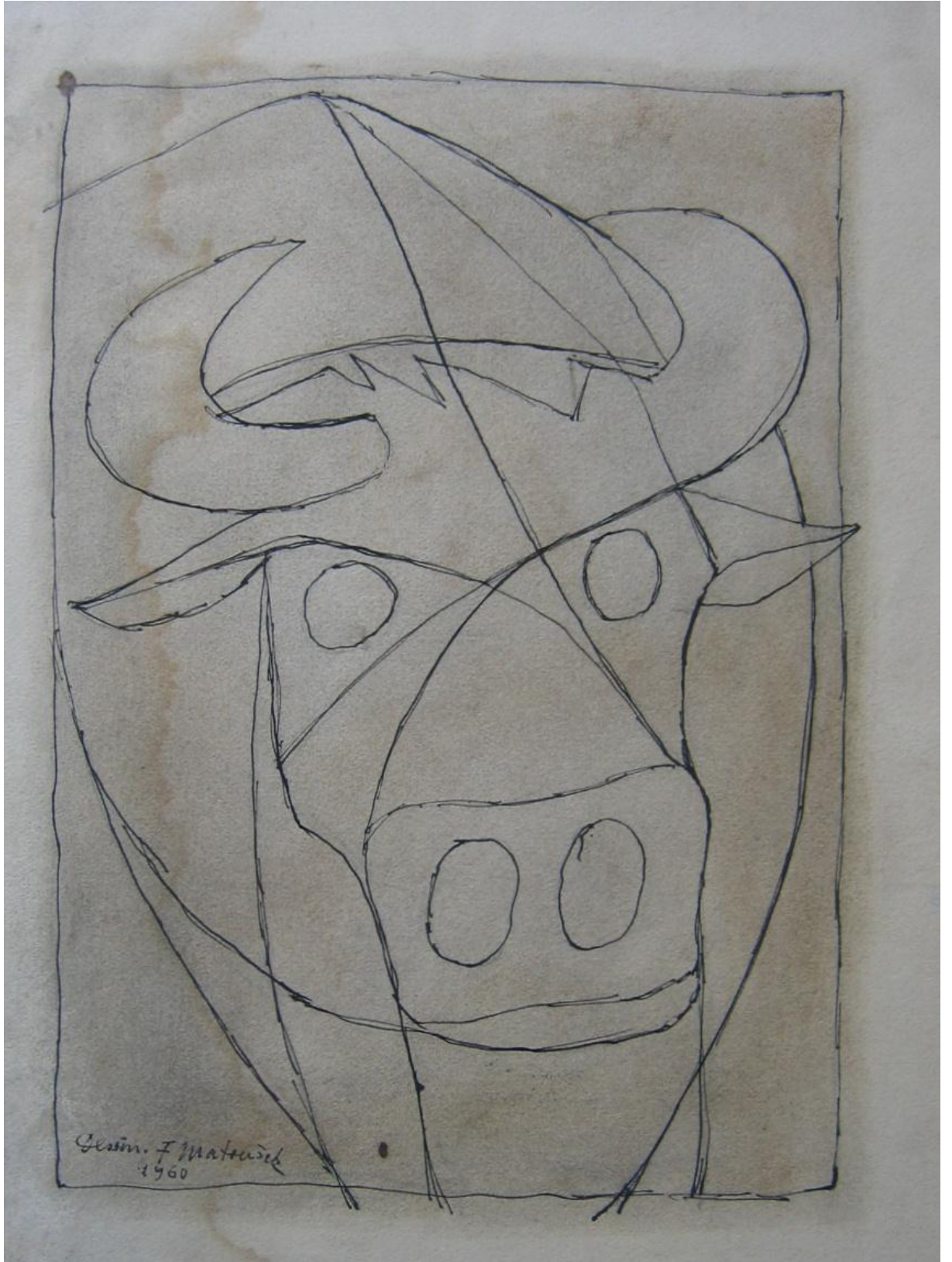
127.



128.



129.



130.



131.

Anotace

Jméno a příjmení:	Jana Svobodová
Katedra:	dějin umění
Vedoucí práce:	Doc. PaedDr. Alena Kavčáková, Dr.
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Malíř František Matoušek (1901 - 1961) - monografie malíře
Název v angličtině:	Painter František Matoušek (1901 - 1961) - monography of the painter
Anotace práce:	Práce se zabývá životem a dílem malíře Františka Matouška, který se narodil roku 1901 ve Vysokém Mýtě a zemřel roku 1961 v Praze. Od realistických začátků přešel ke konstruktivistickým a poetickým pracím pod vlivem Devětsilu. Od těchto prací nastoupil cestu k abstraktní, velice osobité formě tvorby inspirující se expresionismem a surrealismem.
Klíčová slova:	Akademie výtvarných umění v Praze, Devětsil, konstruktivistická abstrakce, Skupina československých výtvarných umělců v Paříži, expresionismus, surrealismus.
Anotace v angličtině:	This work deals with life and work of painter František Matoušek who was born in Vysoké Mýto in 1901 and died in 1961 in Prague. He set out from realistic beginnings to constructivistic and poetic works after Devětsil influence. He approached path to abstract, original form of his work which was inspired by expressionism and surrealism.
Klíčová slova v angličtině:	Academy of Fine Arts in Prague, Devětsil, constructivistic abstraction, Circle of Czechoslovak Artists, expressionism, surrealism.
Přílohy vázané v práci:	obrazová o rozsahu 155 stran; <i>Residue, Z pozůstalosti Františka Matouška (1901-1961)</i> , (kat.výst.), Městská galerie Vysoké Mýto, 2009, CD

Rozsah práce:	264 stran
Jazyk práce:	Čeština